262

Fraier de Bucureşti

FLORIN IARU

POLIROM

POLIROM Top 10+

FLORIN IARU

Fraier de Bucureşti

Florin Iaru

Fraier de Bucureşti

povestiri

POLIROM

- 2015 -

Foto copertă: © © by bixentro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:
IARU, FLORIN
Fraier de Bucureşti / Florin Iaru. – Iaşi: Polirom, 2015

ISBN prinț: 978-973-46-5368-3
ISBN ePub: 978-973-46-2299-3
ISBN PDF: 978-973-46-2997-8

821.135.1-32

Printed in ROMANIA

FLORIN IARU este unul dintre cei mai cunoscuți poeți ai generației optzeciste. A fost unul dintre membrii proeminenți ai „Cenaclului de Luni” condus de Nicolae Manolescu. A fost vicepreşedintele Uniunii Scriitorilor în perioada 1995-1996. A realizat şi prezentat emisiuni de cultură la postul național de televiziune şi la TVR Cultural. Face parte din echipa redacțională a săptămânalului *Academia Cațavencu.* A debutat cu volumul de poezii *Cântece de trecut strada* (Albatros, 1981), apoi, alături de Mircea Cărtărescu, Traian T. Coşovei şi Ion Stratan, a publicat *Aer cu diamante* (Litera, 1982). Alte volume: *La cea mai înaltă ficțiune* (Cartea Românească, 1984), *Înnebunesc şi-mi pare rău* (Cartea Românească, 1990), *Poeme alese* (Aula, 2002), *Tescani 40238* (volum colectiv, Image, 2000), *Poveşti erotice româneşti* (volum colectiv, Trei, 2007), *Prima mea beție* (volum colectiv, Art, 2009). Poemele sale au fost incluse în antologii din Germania, Italia, Anglia, Franța, Spania, Statele Unite, Rusia etc.

„Dacă doriți să revedeți trecutul, într-o nouă prezentare!” – astfel ar putea fi rezumat volumul de povestiri al lui Florin Iaru. Textele pendulează între oraşul cufundat în bezna din anii comunismului şi Capitala (cu majusculă) cuprinsă de fiorul capitalismului (cu minusculă). Fiecare pastilă de râs lasă în urmă mai mereu un gust amar, anulat însă de următoarea pastilă de râs. Viața literară sau intim urbană, viața de şomer sau de gazetar în libertate (şi cu carte de muncă) oferă cele mai neprevăzute şi mai inedite momente, surprinse în *Fraier de Bucureşti* cu o extraordinară măiestrie narativă şi umor debordant. O carte care, odată deschisă, poate da dependență.

„Pentru Iaru, oraşul începe pe vremea Pobedelor, automobilele ruseşti pentru ştabii vremii, şi vine de curge până azi. Din poveştile astea a scos o carte cu care, nu spun vorbă mare, a dat lovitura. Nu-ți vine să te desparți de ea şi, când vezi că se apropie de sfârşit, o mai laşi, fiindcă nu vrei să se termine.”

Cristian Teodorescu

Fleica nimeni

La baza civilizației stă ura neistovită şi neîmpăcată a semenilor noştri.

Am crezut că anumite poveşti nu pot fi spuse decât în Bucureşti, pentru că oraşul meu e din altă poveste. Cum ar fi asta. Mult înainte de ’89, pe când era ghid şi însoțea autocarele cu turiştii nebuni şi străini care voiau sălbăticie – dar nu oriunde, ci chiar în inima fierbinte a comunismului românesc – ori cu legendarele străineze ce visau la virilitatea românească, Mircea Nedelciu trebuia să ia legătura cu agențiile, recepționerii, bucătarii, mă rog, făcea şi el tot ce făceau ghizii tineri şi veseli de pe vremea aia. Deşi erau amatori de senzații tari, turiştii, neobrăzați, pretindeau de multe ori paturi curate ori hrană comestibilă şi caldă.

Într-o seară, la Nord Hotel, pe când făcea distribuția pe camere, Mircea a fost chemat la bucătărie să negocieze micul dejun. Tratative îndelungate (adică ce să se mai scoată pe şest din meniul lăcustelor occidentale îmbuibate). Până la urmă, cad la pace. Adică:

— Mai lăsați şi voi ceva în farfuriile lor!

Exact la moment intră un chelner cu un platou plin, neatins.

— Clientul zice că friptura nu-i destul de făcută!

Bucătăreasa, întreruptă din discuție, rostogoleşte nişte ochi grozavi, înşfacă bucata de carne cu mâna dreaptă, iar cu stânga îşi ridică poalele şi trece „obiectul” printre picioare. Apoi trânteşte grozăvia la loc pe platou şi-şi zice:

— Du-i-o, acu’ s-a făcut!

Nedelciu a înghițit în sec. În clipa următoare – mi-a zis – şi-a jurat să nu returneze nimic, niciodată. Depun mărturie, aşa a fost.

Când mi-a povestit, am crezut că numai la noi, în Bucureşti, se poate întâmpla una ca asta. De curând, m-am liniştit. Oraşul nostru intrase, de fapt, în rândul marilor metropole ale lumii, unde bucătarii îi urăsc de moarte pe clienții fomişti.

Mehr Licht!

Mă zbârlesc când aud: „România mea”. Ce, nu vă mai ajung Bucureştii?

Noaptea, oraşul e mai misterios şi mai sexy dacă ai jeep – sau mai primejdios dacă eşti infanterist. Eu n-am jeep. Venind de la redacție, spre casă, o iau ba pe Victoriei, ba pe Academiei. De regulă, luni mă prinde trei-patru dimineața, după ce îndes *Cațavencu* pe țeavă, în tipografie. N-o să vă plictisesc spunându-vă câte bordeluri ambulante sunt pe traseu, că ştiți mai bine.

Zâmbesc rezervat şi fac semn discret că nu, n-am nevoie de-o fată frumoasă, între noi fie spus, frumusețea tre' că e un lucru foarte mare, foarte încăpător şi foarte tolerant, dacă încap în ea atâtea căzături. Până la urmă, dau o țigară peştelui, spun cât e ceasul şi-mi văd de drum. Mai complicat e când sunt luat de străin. Nu ştiu dacă la mişto. Atunci chiar trebuie să-mi dovedesc originea dacică.

Bunăoară, lunea trecută. Treceam pe lângă pasajul Mercur. Din grupul de pierde-vară răsare unul care le zice celorlați:

— Să vedeți cum îl fac pe ăsta.

Apoi, către mine:

— Ă gărl, mistăr?

Eu dau să trec mai departe şi faptul că nu zic nimic îl înfurie pe cocoş. Trece în stânga mea şi, printre dinți:

— Dacă nu te sparg io, s-o f... pă mă-ta! Ă boi, părhaps!

— Lasă-mă, bă, în durerea mea! – zic eu, să nu-şi mai întindă coarda.

Brusc, se destinde, iar grupul râde aprobator. He, he, sunt şi eu de-ai noştri.

— Hai, bă, c-am glumit! N-ai o țigară?

Şi, pentru că tot eram lângă Mercur, mi-am amintit replica unui student de odinioară, care-şi însoțea profesorul homosexual la un coniac, în localul din gang:

— Maestre, când ziceți Mercur, parcă ați fi marele Goethe spunând „Mehr Licht!

Uite că Mercur şi-a onorat numele!

Arabul din colț

Minunile care nu țin trei zile țin numai o secundă.

În Paris am aflat şi eu cum stă treaba cu arabul din colț. E o instituție neoficială. La noi, însă, nici măcar alea oficiale nu merită băgate în seamă.

Prin vara lui 2000, mă oprisem la Piața Domenii, să caut nişte cafea fără cofeină. Am dat o tură prin buticuri. Pachete decolorate de soare, cu găurici şi nume fistichii. Drace, urma să mă prezint cu mâna goală. Înjurături nerostite la adresa neglijenței personale, lăsasem totul pentru ultima clipă... Cum să deschizi uşa gazdei (mergeam în vizită) fără o măslină simbolică? Şi atunci (ați ghicit), mi-a surâs norocul, mi-a ieşit în cale arabul din colțul rătăcitor. Tocmai se certa cu nişte neica nimeni şi-şi vărsa focul într-o românească de baltă. Dar, de îndată ce m-a văzut în pragul buticului, a lăsat baltă invectivele şi m-a luat la bani mărunți. Uimitor. Magazinul pe care scria „Cafea" avea chiar cafea: în borcane şi borcănele, în cutii şi în saci. Cafea Columbia, cum nu mai văzusem din copilărie, şi cafea braziliană sau de la antipozi, amestecuri şi rase pursânge. Mirosea de-ți lua mințile.

— Da' fără cofeină n-aveți?

Avea. Şi s-a apucat să turuie despre diferența dintre aia la pachet şi cea din borcane. Avea una super, da, da, fără cofeină. Româneasca lui înflorea. Ştia ce-mi doream, să iau pe încredere! Am luat, cu sufletul îndoit, şi m-am prezentat, ceva mai târziu, în vizită, cu pungulița de plastic.

A fost de senzație. S-a vorbit ani de zile despre parfumul unic al cafelei de la „arabul din colț". Când l-am căutat altă dată, ca să reînnoiesc minunea, ia-l de unde nu-i! Firma „Cafea" dispăruse şi nimeni nu ştia nimic de destinul lui.

— Care arab? m-a întrebat zarzavagiul cu portocale, banane şi ananas.

Iar eu, prostul, nici nu l-am întrebat de nume. Na, că l-am pierdut!

Masaryk, fostă Fucik

Ţineți ochii deschişi! S-ar putea să vă revedeți trecutul, într-o nouă prezentare!

În 1991, pe când lucram la *Cotidianul,* în creierii nopții, ne lua o dubiță fără ferestre să ne lase pe la căşile noastre. Formam o echipă mică şi stăteam la mama naibii, în toate cele patru puncte cardinale. Asta se întâmpla pe la 1-2 noaptea, când se încheia, cu chiu, cu vai, ediția. Fiind şef, de multe ori îmi ocupam locul în față, lângă şofer. Trupa orbecăia înăuntru, lângă o binemeritată sticlă de votcă. Aşa şi în noaptea aceea de decembrie, când am ajuns pe Strada Masaryk, fostă Fucik. Frână grea. O înjurătură. Îmi salt ochelarii pe nas. În lumina chioară, în mijlocul străzii, o mogâldeață. Şoferul zice: „Un mort."

Ziarist curajos, însetat de senzațional, am sărit din cabină şi m-am apropiat. Nu era un mort. Erau doi. Dar într-o poziție ciudată. Direct pe caldarâm era întins pe spate un bărbat între două vârste, neras, cu mustață pe oală, cu ochelari mari cât roata carului. Era îmbrăcat cu o jacă pestriță de camuflaj. Iar peste el zăcea o fetişcană slabă moartă, cu capul într-o parte, ca şi cum, în ultima clipă, i-ar fi măsurat bătăile inimii. Avea nişte pomeți foarte proeminenți. Străluceau livid în lumina chioară. „Ce cuplu de morți interesant!” mi-am zis. Când colo, morții s-au mişcat la unison, au deschis pleoapele şi s-au uitat drept în ochii mei. Erau amândoi beți pulbere. Fata s-a ridicat bodogănind şi a şters-o, ținându-se dreaptă, dar şuie, cu o comică demnitate. Bărbatul a rămas pe caldarâm şi şi-a aprins o țigară, apoi a închis ochii. Ar fi murit, chipurile, la loc. Iar noi ne-am continuat drumul, ocolindu-l.

Deunăzi, mergând pe Academiei, am revăzut-o. Acum e o femeie matură, din care n-am recunoscut decât pomeții. Îşi dădăcea liniştită fetița. Purta o basma, din acelea care trădează o anume înclinație religioasă sau numai snobism. Cum trece timpul!

Dar cu mortul în jacă de camuflaj ce s-a întâmplat, doamnă, o fi zăcând şi acum pe Masaryk, fostă Fucik?

Ora închiderii

Gloria nu cântă. Gloria nu zboară.
Gloria îmbătrâneşte şi moare ca noi.

Dacă încropeam doişpe lei, era lucru mare! Capşa ne surâdea după colț, chelnerii ne înțelegeau şi ne tratau ca pe nişte învingători, cu trei lei cincizeci luam o cafea, iar cu opt, o bere Okocim. Plusam, uneori, când ieşea soarele financiar al bursei studențeşti, ba cu o bere, ba cu o altă cafea. Şi țigări – cât cuprindea. Orice bacşiş era bun, era în regulă. Viața de student avea farmec la Capşa. Ne cheltuiam banii cu folos. Zilele treceau pe nesimțite. Parcă de-abia ne ridicam de la masă, că se şi făcea ziuă şi ne aşezam la loc. Ca orice student la Litere, ştiam că aici se vânturase, odinioară, toată crema literară interbelică. Dar şi noi eram tari: numai în perioada 1976-1977 au intrat acolo, la braserie, mai toți poeții din manualele de română de acum. Adică T.T. Coşovei, Cărtărescu, Stratan, Madi Marin, Matei Vişniec, sumedenie, domnule – şi subsemnatul.

Cel mai vesel era în ziua de bursă. Atunci să te ții turniruri poetice şi comenzi grele şi rânduri peste rânduri. În restul timpului, trăgeam mâța de coadă, dar, cu cei doisprezece lei de care vă spun, necesari şi suficienți, săream pârleazul. În 78 am avut şi eu momentul meu de glorie, când, cu o mie-n buzunar, am comandat o sticlă de Courvoisier. Chelnerului i-a stat ceasul.

— Costă patru sute de lei!

— O sticlă de Courvoisier, dacă eşti amabil!

Şi am plătit-o, spre groaza admirativă a asistenței. Şi am băut-o, împreună cu toți prietenii clipei. Au glumit ani de-a rândul pe socoteala mea: „Florine, ia mai dă, bă, o sticlă de coneac franțozesc!”

După 78 au scos fumatul şi ne-au turtit pălăria. Studențimea progresistă şi fumătoare şi-a căutat de lucru pe la Union, Trocadero, Dunărea, Havana. Chiar şi în Turn... Capşa trăgea obloanele – pentru noi. Iar acum, când trec zilnic pe lângă ferestrele goale ale resturantului tăcut, pe lângă braseria uitată de Dumnezeu şi de muşterii, mi se pare că nimeni nu le va mai anima vreodată.

Extratereştri de schimb

Credeți că, după ce se închid uşile, bodyguarzii garantează succesul?

Lucrurile nu se schimbă numai la suprafață. Sub pământ s-a declanşat aceeaşi goană a schimbării fără de care Europa n-o să vie pentru ca să recunoască. Dar Bucureştii care se îngroapă acum pentru a nu mai fi redescoperiți niciodată (nu există fotografii şi nici studii sociologice) au câteva poveşti ce merită puse, pentru ultima dată, pe hârtie. În urmă cu treisprezece ani, am aflat de existența câinelui de la metrou. Pentru cei care nu ştiu, câinele acesta călătorea sub pământ. Cobora uneori pe la Semănătoarea, alteori pe la Tineretului, aştepta cuminte şi nepăsător, ca un detectiv sub acoperire. Venea trenul, el iar privea la becuri şi, numai după anunțul: „Atenție, se închid uşile!”, se strecura printre picioarele pasagerilor şi se posta în fața unei uşi. Apoi cobora la Crângaşi.

Călătorii l-au adoptat. Eu am râs la început. Apoi am intrat la idei. Într-o zi, l-am urmărit. Câinele nostru se învârtea în jurul unui cerşetor. Vorbeau aprins, pe limba lor, c-o fi, c-o păți. Brusc, câinele a luat-o la goană spre stația de metrou. Eu, după el. Călătorim împreună, fără să ne facem

ocheade, iar el, la Crângaşi, o tuleşte. Da' şi io, ţuşti la suprafaţă! Şmecherul, m-a plantat! M-am învârtit prin piaţă ca un prost. Când colo, hop, se proţăpeşte în faţa mea un ciudat cu mustaţă şi ochelari de soare cât foaia de varză, care-mi zice verde-n faţă:

— Cauţi câinele!

Apoi, după pauza mea prefăcută, a continuat:

— Fraiere! Ăsta e schimbul doi! Fac schimb de mesaje!

Şi-mi arată, spre uimirea mea, un cerşetor care bolborosea ceva la urechea câinelui meu. Iar ciudatul s-a înclinat spre mine, ironic:

— Extratereştri, bă, ascultă la mine! Iar cerşetorii sunt bazele lor!

Şi-a pornit în fugă spre gaura neagră, unde câinele de schimb tocmai îşi începea teleportarea.

6 Martie

Pericolul creşte farmecul amintirilor; dar ironia le dă lovitura de graţie.

Căminul de la Drept purta (de ce – nu ştiu) un alt nume: 6 Martie. Nu-mi cereţi să vă spun ce s-a întâmplat pe şasele acelei luni istorice. Nu ştiu. Dar ştiu ce am făcut eu în căminul cu pricina.

Era pe la mijlocul anilor 70, ehe, ce vremuri – ar spune nostalgicii; fugi, bă, cu poveştile tale de adormit copiii – ar zice moderniştii. Eram căzut în limbă după o fată care îşi făcuse loc acolo, fără pile, fără bani, fără trafic de influenţe frumoase. Azi, mâine – aşa, hogeac – ioc. Ne pupam cu foc prin toate locurile, inclusiv prin Parcul Operei, unde bântuiau homosexuali neliniştiţi şi neostoiţi. Şi, într-o noapte, după ce o conduc la intrare, ce-mi dă-n gând? Hai să-mi încerc norocul şi să intru în cămin. Pe la poartă – imposibil. Cămin de fete. Morală justă. Protecţie maximă. Aşa că, după ce ne despărţim, escaladez scara de incendiu, trec de luminator şi, cu inima strânsă cât un purice, dar înfocată ca o pălălaie, ies în holul lung şi feminin. Dau nas în nas cu o groază de fete care ies de la duş (pe vremea aia nu se pusese în discuţie apa caldă), mă las scanat de privirile atotcunoscătoare („aha, uite-l şi pe ăsta") şi ajung la camera secretă a dorinţelor mele. Ca în poveste, toate celelalte conlocuitoare dormeau duse. Numai a mea, nu.

Dimineaţa, pe la cinci jumate, când am ieşit, strecurându-mă ca un borfaş pervers, dau nas în nas cu patru băieţi care luau, şi ei, drumul scării

de incendiu. Am respectat, tăcând mâlc, ordinea de ieşire. Jos, după ce am sărit în iarbă, ne-am oprit, încurcați. Ce mama dracului să zici? Cum să taci? Cu mâinile-nfipte-n buzunare? În sfârşit, unul mai răsărit a dat ordinul de lăsare la vatră:

— Să vă fie de bine, nănaşilor!

Noaptea cea mai luminoasă

Nu succesul, ci supraviețuirea contează.
Dacă n-ar fi orgoliul, am fi fericiți ca nişte zei.

Era prin ’87. Uneori, când întunericul mânca oraşul, aveam obiceiul să dăm buzna prin casele oamenilor. O dată, ne-am trezit pe Ion Maiorescu, unde stătea I.B. Lefter şi, cu cățel, cu purcel, i-am sunat la uşă. Eram vreo cinci, patru doar cu chef, al cincilea abțiguit bine. Bogdan, bine-crescut, ne-a poftit în casă şi la discuții şi, spre bucuria noastră, chiar la o sticlă de vin. Ne-am apucat noi să facem guverne, să dezgropăm morții, inclusiv cartierul Uranus, să dăm drumul la curent, la căldură şi la cultură în România şi-n Bucureşti, când, ce să vezi, unul dintre cei treji, cu auzul mai ascuțit, zice: „Bogdane, vezi c-ai lăsat apa deschisă! A debordat chiuveta!” Gazda s-a uitat în jur, fără să priceapă. Ce s-o lungesc...

Al cincilea adormise-ntr-un scaun, iar acum îl uda vârtos. Se pişa pe el, arborând o figură de îngeraş adormit. Curgea din scaun ca dintr-o arteziană. Ne-am luat, prin urmare, tălpăşița, lăsând gazdei moştenire un scaun îmbibat. Împreună cu Ghiu şi Mareş, am cotit-o spre Obor. Era unşpe noaptea şi o beznă de să-ți bagi deştele-n ochi. Iar în buza unui magazin alimentar, dintr-un camion, se descărcau saci cu pui. Şi nimeni la coadă. Ne pusese Dumnezeu mâna-n cap. Ceilalți erau pârliți rău şi priveau galeş, resemnați la comoara cu pulpe. M-am socotit. Aveam vreo trei sute de lei.

I-am pus la bătaie şi am cumpărat, fără buletin, fără înjurături, zece kile de pui. Apoi, pâş, pâş, ne-am hotărât să ne despărțim, să nu mâniem norocul. Eu mi-am înghesuit în jacă vreo zece pungulițe cu stârpiturile salvatoare. Ne-am luat la revedere şi ne-am jurat să nu scoatem o vorbă, nu de alta, dar să nu ne caute-n congelatoare! Aia a fost cea mai norocoasă noapte din viața mea!

Încalc acum jurământul şi povestesc pentru că mi-am adus aminte că nici azi Ghiu nu şi-a plătit datoria! Doru Mareş e martor.

Burghezul gentilom

Între cauză şi efect nu e decât un muc. Sau un sfârc.

O vreme, *Academia Caţavencu* a locuit, cu căţel, cu purcel, pe Strada Armoniei, aproape de Piaţa Galaţi. Timpuri eroice, înghesuială mare, curat murdar. Peste drum, se construia o rotiserie lângă o butică. Vizavi – o vilişoară. Printre case, se iţea un bloc (ăsta n-avea să fie terminat niciodată, falimentul bătea la uşă). Numai noi, muncind la patron, visam clipa sfântă când ne vom conduce singuri destinele. Din când în când, intram în sediu pe fereastră, noaptea, să mai smulg o taină din maţele calculatorului. De ce? Păi, fiindcă lui Florin Călinescu i se părea că se „consumă" computerele de atâta muncă. Noaptea maşinile să doarmă ca oamenii – zicea el. Ieşeam tot pe fereastră dimineaţa şi nici usturoi nu mâncasem, nici nu-mi mirosea gura. Dacă nu ştie patronu', atunci e pace.

Aşa şi în ziua aia a lui '94, spre seară. Intram pe Armoniei din Dacia, printre cărămizi, moloz şi nisip, hotărât să dau gata Photoshopu'. Când colo, drept în faţa mea, trei puşti, doi băieţi şi o fată, îmi aţin calea. O cotesc la stânga, ei tot la stânga. Fac la dreapta, ei tot la dreapta, ca în filmele cu proşti. N-aveau mai mult de doişpe-treişpe ani... Şi, hop, puştoaica îşi ridică tricoul şi-mi arată triumfătoare ţâţele ei copilăreşti. Jur, foarte frumoase! Şi foarte copilăreşti. În loc să mă blochez ca un burghez, mă umflă râsul şi întreb:

— Doar atât?

Brusc, grupul se ruşinează şi o şterge englezeşte. Iar eu escaladez fereastra şi intru la muncă, privind, în gând, ţâţele săltăreţe. Numai că, dimineaţa, când am ieşit, am uitat apa deschisă la bucătărie şi i-am inundat pe vecinii de la subsol.

Hai, acum psihanalizaţi-mă!

Luminiţa şi tunelul

La o anumită vârstă, curajul e numai inconştienţa bucuriei de a trăi.

S-a-ntâmplat acum douăzeci de ani[1] . Mă duceam la Casa Scânteii să-mi încerc norocul la Editura Eminescu. Aveam un volum de poezii şi

credeam că... hm. Cel puțin o dată pe săptămână, mă înființam, gata de luptă. Dacă nu ştiți, Casa Scânteii era păzită cu arma-n mână, era obiectiv militar-ministerial-editorial-tipografic. Militarul se împletea organic cu litera tipărită. La etajele inferioare, unde zăceau linotipul, ministerul şi cenzura, la toate intrările şi ieşirile străjuiau un soi de gărzi patriotice, cu consemn şi, uneori, cu suspomenita armă. Dacă, prin absurd, ai fi trecut de cerberii de la poarta mare... Ce mai, un inexpugnabil bastion al presei. Intrai numai programat sau dacă un suflet milos de editor te trecea pe listă. Mai uşor de intrat era pe aripi, pe la reviste, mai ales alea culturale. După ce pălăvrăgeam cu scriitori, critici şi tehnoredactori plictisiți, care frecau piesele de şah, şepticul sau tablele, plecam în durerea mea. Se chema că-mi încercasem norocul.

Ei, aş. Aşa s-o creadă ei! Descoperisem că, dacă o luam pe la subsol, prin nişte culoare sumbre, dacă aşteptam şi eram suficient de precaut, puteam păcăli paza. Am străbătut de multe ori zonele interzise, tipografia, *Scânteia* – şi eram atât de senin, că nici un gardian nu m-a oprit vreodată. Iar Eminescu (editura) se trezea cu mine la uşă, fără să mă fi invitat. Doamne, ce de minciuni mi-a fost dat să aud! *Mâine apare. E în lucru. Citim cu atenție. E în plan. Nici o grijă...* Numai speranța m-ar fi putut minți mai convingător. Au trecut ani şi eu eram tot la un pas de publicare. Dar încă nu era momentul.

Ştiam cotloanele cu ochii închişi, aşa că nu-mi făceam griji. Aveam sentimentul că, descifrând secretele sumbrei Case, într-o zi, inevitabil, voi descâlci şi labirintul publicării. O să apară volumul meu genial! O să-i înving! Abia după revoluție m-am prins de poantă. Volumul se pierduse de la început, încă de pe vremea când nici nu intrasem în primul tunel. Şi nimeni n-a avut curaj să-mi spună.

Fericire franțuzească

Pentru unii, mumă, pentru alții, ciumă. Aşa e viața.

Am copilărit pe Doamna Oltea, la un subsol, în casa familiei Polihron, exact în spatele stadionului Dinamo. Ce ciudat, îmi aduc aminte numele proprietarilor numai prin asociere cu cel al generalului Şoarec, martorul viu (acum răposat) al primei mele poezii... În zidul care apăra stadionul era o gaură şi pe-acolo intram să vedem fotbal adevărat, de oameni mari. Tot pe-

acolo fugeam de-mi sfârâiau călcâiele, să scap de lecțiile de franceză cu madam Cosinschi, o bătrână cu nasul coroiat. Prin gaura de la Dinamo mi-am făcut prima declarație de dragoste către Luminița, o fată țigăncoasă şi băiețoasă. După care am rupt-o la fugă, nu?

Copiii de pe Doamna Oltea purtau lungi meciuri de fotbal împotriva echipelor de pe Buestrului sau Comandorului, un fotbal cu reguli ciudate: obțai, trei cornere = penalti. Acolo am văzut primul automobil, o Pobedă gri. Ciudat e că tocmai repetam ca la patefon „otomobil”, „oto”, ca să mă deprind cu regulile de pronunție ale blestematei limbi (ambiția lu' mama, ce mai), când am auzit prima frână din viața mea. Madam Cosinschi a ridicat ochii din cărticica ei fonfăită, iar eu nu m-am putut stăpâni, am năvălit pe uşă. Ăn otomobil! Iună otó!

Ce minune! Pobeda a oprit câteva secunde, apoi a rulat uşor, flancată de puştime. Cei dinăuntru n-aveau treabă cu noi. Priveau numa-n stânga şi-n dreapta, măsurând casele. Apoi ne-au părăsit, lăsând în urmă o legendă care ne-a luminat viețile săptămâni de-a rândul. M-am întors obidit la chinul poliglot, gata să mai sufăr jumătate de oră în jurul mesei rotunde cu macrameu şi muşama. Numai că am găsit uşa închisă. Am sunat, am ciocănit – toată trupa. Ca prin minune, aveam în față o casă nelocuită şi neprimitoare. Atâta mi-a trebuit. Am chiuit şi am şters-o fericit. Unde mai pui că, o săptămână încheiată, madam Cosinschi n-a mai umblat din uşă-n uşă să strângă copiii la lecții. Nici nu ştiu dac-a ieşit din casă. Habar n-am dacă a primit pe careva între timp. Iuhu!

Apoi au zidit gaura lui Dinamo, Luminița s-a pupat cu alt băiat, iar eu m-am mutat pe Bulevardul 1 Mai, la Piața Clăbucet, dar căreia toată lumea îi zicea, nu ştiu de ce, Chibrit. Acolo, Pobedele au devenit, peste noapte, nişte vehicule banale.

Motanul l-a-ncălțat

Nu paria decât atunci când ştii rezultatul dinainte!

Sunt pisicar. Pisicarii sunt o specie aparte. Ei nu pot fi descrişi, dar îi simți imediat. Le sclipesc ochii pe întuneric şi nu pot fi dictatori. Dar de ajuns cu introducerea!

Asta e povestea lui Ştefan Agopian şi pe el îl cunoaşteți prea bine. Locuieşte la ultimul etaj al unui bloc de la Podul Cotroceni. În 1996, la

sfârşitul lui iunie, înainte de turul doi la alegerile locale, într-o joi, Agop iese din apartament şi se împiedică de un pisoi, aşternut pe covoraşul din fața uşii. Exact ca în filmul *Shrek II*, ființa păroasă cască doi ochi enormi la eroul nostru, îl vrăjeşte şi dă să intre. Armeanul, care văzuse multe la viața lui şi pe care nu-l păcăleşti cu una, cu două, îi pune piedică, îndreaptă arătătorul către animal şi-i zice (nu râdeți, chiar i-a zis-o):

— Domnule, stai locului! Mai sunt trei zile până la alegeri! Dacă înving ai noştri, intri! Dacă nu, nu!

Mai târziu, Agop mi-a zis că a avut o slăbiciune şi că de aia a promis. Dar era convins că pisoiul se va topi dracului, iar el va rămâne cu conştiința nepătată. A doua zi, animalul – pe covoraş, privindu-l în ochi. Sâmbătă, lihnit, pe acelaşi covoraş, cu ochii după marele şef. Cunoscându-şi limitele pacienței, Agop nu şi-a făcut probleme. O să plece. În fine, vine şi duminica hotărâtoare. După ora zece seara, după exit-poll, entuziasmat şi învins, Ştefan deschide uşa.

— Hai, intră, bestie!

Pisoiul înalță coada, intră triumfător şi se ospătează după pofta inimii. Apoi primeşte numele Victor[2] şi devine primarul apartamentului. Iar amicul meu şi-a redescoperit lumea de pisicar, pierdută, până atunci, în negura copilăriei.

Compostorul

Istoria obiectelor e uneori mai ciudată decât a oamenilor.

În 1989 mirosea a revuluție, dar noi nu ştiam a ce mirosea. Împreună cu prietenii, bântuiam prin felurite locuri, să punem țara la cale, dar care țară? Ne uitam cruciş la telefoane, le acopeream cu perna, dădeam muzica tare (inutil, s-a aflat totul). Una din căsuțele conspirative era la Stelian Tănase, pe Bulevardul 1 Mai, colț cu Turda.

Ajungeam acolo cu tramvaiul 20. Într-o seară, pe când mergeam noi spre reşedința maestrului (tot ca acum, gomos şi atoateştiutor – spun asta cu toată simpatia), la o zdruncinătură, mă agăț de compostorul care era plantat în mijlocul tramvaiului. Şi cad cu el. Stâlpul fusese legat cu nişte sârme, aşa că n-a fost mare lucru. Mă ridic şi trag stâlpul cu compostor după mine. Lumea – nici pâs. Cobor cu compostorul şi nimeni nu zice nimic. Călin Angelescu, de lângă mine, râde de se strică:

— Şi-acum, ce-ai să faci cu el?

— Hai să i-l ducem lui Tănase. Nu mai luăm vin. Ne ducem cu ăsta. E bun!

Zis şi făcut. Urcăm cu obiectul sensibil şi sunăm la uşă. Iese Stelică.

— Uite, i-am zis, n-am venit cu mâna goală. Plantează-l aici şi pune-i pe toți care te vizitează să composteze la intrare.

Tănase s-a uitat lung. Să fie o glumă? Să fie o provocare? Să fie un microfon cu o antenă enormă? Nu se putea hotărî, aşa că a făcut o figură lungă. Poți să-ți contrariezi prietenii bețivi?

Compostorul a tronat în holul amfitrionului toată seara. Discuțiile au fost rupătoare. În sfârşit, spre miezul nopții, plecăm, îmbărbătați şi plini de certitudini. Şi numai ce se aude din curtea interioară: BUM, ZDRANG. Stelică tocmai scăpase de compostorul care ar fi făcut din el un om cu simțul umorului.

Faună la înălțime

Nu există înălțimi fără viață. Şi nici viață fără moarte.

Prietenii mei nu se lasă mai prejos şi îmi povestesc lucruri greu de crezut. În 1993 eram foarte deprimat (foame, bani, femei), la o crâşmă, şi comentam toate cele. La o masă, o gagică trăsnet, roşcată, sexy şi, mai mult decât atât, cu priviri aprinse, nou-nouțe... Mi-au sclipit ochii (cine n-ar face-o dacă i s-ar ivi ocazia?) şi am dat să-mi urmez chemarea. Şi instinctul. Amicul meu, care lâncezise la masă fără nici un gând, mi-a tăiat avântul din rădăcină şi mi-a zis: „Pe mine mă cheamă!” Degeaba m-am îmboboşat. S-a dovedit că avea dreptate. Îl alesese, iar el deja se simțea favoritul destinului. După numai o zi, a venit amărât la raport:

— Băi, fraților, am dat de dracu’. Am plecat cu tipa, am băut bine, am bulănit-o. Era fierbinte ca vulcanu’. Mă invita prin toți porii, de nici nu mă puteam ține pe scaun. Când am ieşit, noaptea, ea m-a luat din toate părțile, ca un război mondial. Mai că s-a urcat pe mine, pe verticală! Mi-am pierdut udul rațiunii. Acasă nu se putea (ştiți voi de ce, nu mai rânjiți ca proştii!), la hotel – n-aveam bani. Am luat metroul, până la ea, în Sălăjan. Am urcat într-un bloc păduchios. Fata a deschis uşa cu fereală. Alături, într-altă cameră din apartament, zăngănea şi clocotea o petrecere. Nimeni nu părea să fi remarcat întoarcerea ei. M-am cam pleoştit. Ne-am retras în sufrageria

întunecoasă din stânga. De fapt, ea m-a împins pe tăcute acolo. M-a pus jos imediat şi hainele au zburat de pe mine. Nu toate hainele. Şi dă-i, nene! Ca în poveştile de doi bani, numai că erau bani adevăraţi, deşi ştiu că nu mă credeţi! Cum stăteam eu aşa, sprijinit în mâini, simt o boare rece pe degetele mâinii drepte. Apoi, aceeaşi boare umedă, pe mâna stângă. Ca un bureţel. Ca o râmă. Ca un bot de miel. Şi un sunet: „Fâr, fâr". Io eram înfierbântat, mă durea unde bănuiţi şi voi de mama tuturor foşnetelor. Dar, când am terminat, m-am gândit să rezolv şi enigma. Am întors capul şi, în lumina sărăcăcioasă care venea de la petrecerea din celelalte camere, prin ferestruica uşii întredeschise, am văzut. Ce credeţi, bă, că era? Mi-a sărit inima din piept. Am văzut o ceată de iepuri fremătători şi cuminţi în jurul nostru. Douăzeci, treizeci de iepuri. Iar în mijloc, am văzut o iepuroaică mare, întunecată, care mă sorbea, şi ea, din ochi, ca pe un morcov. Mâncau şi-şi făceau nevoile acolo! M-am simţit, în clipa aia, aterizat într-o fantezie bolnavă. Unde eram? De unde veneam? Ce urma să se-ntâmple cu mine? Ce se întâmplă cu iepuroii nevinovaţi? Dar cu cei vinovaţi? Tipa a deschis ochii şi mi-a zis... Nu pot să repet ce mi-a zis... Am fugit, bă! Voi credeţi în reîncarnare?

Cafele filoloage

Nu e pentru cine se pregăteşte, ci pentru cine se binenimereşte!

Prin 76, împreună cu Traian T. Coşovei şi Radu Chintilă, am pus mâna pe clubul facultăţii, de la etajul patru, şi s-a lăsat cu discotecă. Eu şi Traian eram disc-jockey (mai mult el), căram magnetofoane cu lămpi şi magnetofoane cu tranzistori, benzi ORWO (care dădeau cu şmirghel pe capete) şi discuri abia scoase din ţiplă, îmbrăcaţi mai de Doamne-ajută, cu pantaloni superevazaţi, cu cămăşi colorate, ne urcam pe staţie şi dansam odată cu sala. Conu' Radu Chintilă rupea bilete, zbârlindu-şi mustaţa. Făcea figură de dur. Pentru un filolog, era inflexibil şi nemilos. Clienţi nu prea aveam, că era Arhitectura la doi paşi, mai bine utilată şi mai profesionistă. Dar, când era plin la ei, şi asta se întâmpla în fiecare sâmbătă, picau şi la noi ceva muşterii. Boxele duduiau, aşa că, de bine, de rău, era şi Filologia un loc de omorât timpul şi de agăţat gagici.

Munca era o plăcere, că era muncă voluntară. Toţi banii care ieşeau din bilete sau din cafele se duceau nesmintit la CUASC, sau ASCR, sau ce

mama dracului o fi fost aia. Aşa ne-a încolţit ideea.

Am cumpărat două kile de cafea şi am fiert-o pe cont propriu. Cum, în seara aia, intrarea era liberă, lumea a gâlgâit cafele în draci. Ei beau, iar nouă ne sălta inima de bucurie, în ritmul muzicii. La un leu cincizeci bucata, ăia eram!

Ei, şi când să facem socotelile, transpiraţi, transfiguraţi, răsare un băgător de seamă UTC şi ne saltă banii.

— E cafeaua Facultăţii, nu? ne-a zis el cu subînţeles.

Cafele filoloage – am zis? Mai degrabă oloage, ar fi trebuit să spun, dar ce farmec ar mai fi avut?

Momentul soldatului necunoscut

Imaginaţi-vă, o clipă, că viaţa şi-ar pune în cap să ne miroasă pe toţi, să vadă câte parale facem.

Înainte de ’89, Nicolae Nic Iliescu era ca noi toţi, adică vorbea, râdea şi se dădea în bărci, nimeni nu bănuia că o va lua prin mirişte. Nic era profesor la un liceu economic, aşa îl botezase Ministerul Învăţământului din acea vreme. Azi cred că-i zice Madgearu. Ce-o fi având Madgearu cu comerţul, nu ştiu! Tot pe vremea aia, era ordin ca orice loază să absolve douăşpe clase – la ce foloseau toate douăşpe, nu mă-ntrebaţi! Nic Iliescu ne aducea din când în când tezele şi compunerile şi le citea, cu gura întinsă până la urechi. Râdeam cu lacrimi. Şi beam – de necaz că lumea e absurdă. Numele elevilor erau caraghioase, de parcă destinul s-ar fi hotărât să-i pună o pată în frunte fiecărui amărât. Din mulţimea elevilor, un nume mi s-a lipit de creier ca o hârtie de muşte. Butiri Florin. Ăsta provoca nesmintit hohote de râs. Am crezut atunci că tizul meu va sfârşi prin vreun local de trei lei, asudând, socotind şi scriind de-a-mboulea pe notele de plată. După ’89, după ce am scăpat de moarte ca prin urechile acului, după ce am auzit de la Nic că aş fi fost un profitor ordinar al regimului, viaţa mea a luat un curs, iar cea a amicului – altul.

Întâmplător, am descoperit printre victimele din 21 decembrie, de la Inter, un nume care mi-a tăiat răsuflarea: Butiri Florin, elev, un decreţel, cum am fi spus tot noi, râzând în hohote. Dar uite că băiatul acela a luat viaţa în piept de tot. Spre deosebire de profesorul lui, care a rămas să râdă la urmă.

Ascultați-mă bine. Inteligența singură nu face nici cât o ceapă degerată. Mai trebuie şi un pic de suflet, lucru care, din păcate, nu se va preda niciodată la şcoală!

Un ospăț de pomină

Nu-i da omului cât poate răbda. Mai bine dă-i cât poate duce cu el!

Când se face decembrie, mi-amintesc invariabil de prietenul meu, pictorul Ion Dumitriu. Cu Ion am început revoluția, cu Ion am fost arestat şi bătut zdravăn, pe 21 decembrie. Dar nu despre asta vreau să vorbesc.

Ion avea atelierul lângă Biserica Amzei şi acolo ne strângeam, cu cățel, cu purcel, să-i vedem ultimele tablouri şi să vorbim, până noaptea târziu, câte-n lună şi-n stele. Atelierul lui a fost de poveste. Rar, Ion organiza o expoziție. Cum era obiceiul pe atunci, artiştii se ocupau de tot: băutură, papa, „locație" şi mizanplas. La ultimul vernisaj dinainte de '89, Dumitriu s-a pregătit *di granda*. A adus de la părinții podgoreni 300 de litri de vin şi 50 de țuică. Numai la auzul numerelor şi m-a luat cu amețeală. Păi aveam să petrecem trei zile şi trei nopți! A pregătit gustările, ajutat de rude şi de prieteni, mai ceva ca la nuntă. Apoi, tacticos, ne-am mişcat fundurile către Galeria Simeza, plini de încredere şi de voie bună. Aveam rezerve nesfârşite. Ne-am hlizit la milițienii care, la rândul lor, beleau ochii la noi. Eram cam mulți... Eram cam gălăgioşi. Să fi fost vreo reuniune tovărăşească? Prea veseli...

După o oră de farafastâcuri, după discursuri pline de o imensă şi sinceră apreciere, am luat drumu-napoi, triumfători şi pofticioşi, spre atelier. Eram tot mai mulți. Şi tot mai pofticioşi. Urcăm scărița, la etajul doi, lângă atelierele lui Grimalschi şi Tede Moraru, şi unde nu se destubă bidoanele, unde nu se-nvârtoşează stacanele, unde nu se ciocnesc în iureş de asalt pahare şi păhăruțe, țoiuri şi ceşcuțe! Şi curg oaspeții, şi-l pupă pe pictor şi curge vinu-n valuri, de spumega pocalul. Dar nu se încinge bine atmosfera şi-l văd pe Ion, palid, că ne ia pe câțiva deoparte şi ne zice aiurit:

— Fraților, s-a terminat băutura!

Trei sferturi de oră. Nu mai mult. Răseserăm tot. Ca lăcustele. Atât de monstruoasă şi de insațiabilă era setea acelui timp!

De câte ori vine decembrie, dau să urc la etajul doi şi să râd, cum am râs atunci, ca proştii, de petrecerea care închidea un deceniu de groază.

Numai că acum, acolo, sus, e linişte.

Portofele, portofele...

Băutura e o artă. Artiştii ei sunt mai rari!

Am început să beau ca un prost. Ghiogârţ, primul pahar peste cap, iute al doilea, he, he, să mă cherchelesc, să fiu bărbat cu B mare. După un timp, balang, balang, dându-mă cu capul de pereți şi de ceasul morții, să găsesc bobocii amatori de senzații şi gusturi tari. Aşa credeam că se impresionează femeile. Târziu, mi-a spus o fată că lucrul cel mai naşpa e damful de beție. Dar eu aflasem între timp că băutul e o artă şi o tehnică.

El cere precizie, antrenament şi răbdare.

Cel care m-a învățat asta era un prof zurliu şi nonconformist de la Litere. Îşi făcea veacul la barul Union, iar noi l-am urmat şi am avut ce deprinde de la el. Bea scurt, cu înghițituri mici, zăbovea nesfârşit în fața primului pahar şi abia de la al zecelea prindea aripi. Poate că i s-or fi împleticit picioarele câteodată, dar jur că nu l-am văzut sprijinit de garduri sau căzut sub masă. Are şi băutura demnitatea ei!

Povestesc acum despre el pentru că ne căzuse cu tronc aceeaşi fată, aşa că beam cot la cot într-o veselie. Carmen era fata, era de gaşcă, numai că nu avea treabă cu noi. Sufeream împreună şi ne studiam cu coada ochiului. Compătimeam. Of of of masculin. Într-o zi, îmi dă întâlnire la un pahar de vorbă, la Gara de Nord. Şi, cum stăteam şi ne plângeam de milă şi drămuiam paharele taman în crâşma dintre trenuri, numai ce-l văz pe prof că alunecă sub masă. Când să mă-ntind, dau de două cutii de diazepam, goale! Afurisitul! Laşul! Voia să se sinucidă cu martori. Ca să aibă cine povesti nepoților! L-am luat în spinare şi l-am cărat până la popularele taxiuri. L-am vârât înăuntru şi tuleo la Urgență. Acolo, altă belea. N-aveam bani la mine, aşa că i-am lăsat şoferului un portofel de piele, nou-nouț. Poate că de atunci urăsc portofelele şi nici n-am avut noroc cu ele: veşnic goale!

Iar profu'? L-au spălat pe dinăuntru, iar după trei zile a plecat acasă. Culmea e că s-a lăsat de băut!

Atac la farmacie

Nu cumva locul meu e în altă parte?
La pârnaie sau în fruntea unei familii cu şapte copii?

Aţi auzit de prezervativele chinezeşti „Butterfly”? În copilărie, le umflam. În adolescenţă, am probat primele, pe sec. Şi, când s-o pornesc voiniceşte la drum, au dispărut! Ah, blestemaţi să fiţi, tovarăşi! Cum intraţi voi, insidioşi, în pătuţurile noastre şi ne luaţi ultimul scut împotriva uitării... Au păţit-o prietenii mei, s-a întâmplat şi cu mine. Am trecut prin necazuri şi le-am rezolvat aşa cum erau vremurile: injecţii cu hormoni şi sărituri de la înălţime, băi clocotite şi vitamina PP, sonde Tiemann şi ser fiziologic sau soluţie de glucoză...

Iar când norocul ne surâdea, aveam parte de un doctor scump şi milos. Ptiu, drace, bine că n-a murit şi nu s-a nenorocit nimeni dintre noi! O dată am fost la mare strâmtoare. Nu tu medicamente, nu tu doctor, nu nimic! Era pustiu ca-n Sahara. Aşa că am zis să intru în lumea infractorilor. M-am hotărât să sparg o farmacie şi să iau ce-mi trebuia. Era una, pe Calea Griviţei, cu o fereastră ce dădea în spatele blocului.

Zis şi făcut! Noaptea, pe la unu şi jumătate, înarmat cu şurubelniţă, bomfaier, patent şi diamant, am început operaţia. Am desfăcut pe tăcute grilajul, am tăiat geamul cu băgare de seamă, am desfăcut chitul, julindu-mi degetele, şi am pus, cuminte, toate deoparte. Apoi, hop, dau să mă caţăr. Drace! Uitasem că eram un tânăr slăbănog, fără forţă de tracţiune. Nu mă puteam căţăra înăuntru! Când tocmai căutam o soluţie, s-a aprins o lumină deasupra, la etajul unu. Brusc, mi-am pierdut curajul. Am tulit-o şi am lăsat lucrul baltă. „Mai bine mă însor!”

Dar nu m-am însurat. Asta, însă, e altă poveste şi nu e numai a mea.

Opera fantomei

Ceea ce nu este poate să fi fost, dar ceea ce este dispare cât ai zice puf!

Între 1999 şi 2001, am locuit pe Cernica, cu chirie, într-o garsonieră dublă. Fusese a părintelui Stăniloae, preot şi teolog celebru. Iar acum ne înfiinţaserăm, eu şi iubita mea, izmene pe călător. N-aveam nici o treabă. Ştiţi cum e atunci când iubeşti: dai cu barda-n Dumnezeu, azi aici, mâine-n Focşani, ce-am avut şi ce-am pierdut! Toate poftele, toate fanteziile. După ce ne făceam de cap, urma un dulce prilej de vorbă lungă, de ţigară şi vin.

Eu susțineam că viața e frumoasă. Ea, că nu. Dar mă puteți crede pe cuvânt că ştiu eu ce spun. Era frumoasă. Şi comentam, râzând în hohote, ce-ar zice sfinția sa dacă ar şti cum îi spurcăm apartamentul.

Cred că ar fi fost mai bine să ne fi muşcat limba. Într-o noapte, din iarna lui 2000, pe la trei dimineața, deschid ochii brusc. Am auzit, în tăcerea groasă şi neagră, cum cineva trage scaunul din bucătărie, iar scaunul a scârțâit sub greutatea unui corp. După ce te obişnuieşti cu o casă, îi ştii toate zgomotele. Ăsta era unul nou şi foarte sugestiv!

Iar sunetele străine îți sar în auz. Convins fiind că halucinez, am întors capul şi am văzut ochişorii holbați ai fetei. La fel de deschişi, la fel de convinşi. Auzise şi ea. Ne treziserăm amândoi. Dar eram treji?

Ne-am reținut răsuflarea la unison. Era cineva în bucătărie, îl auzeam pândindu-ne. Am înşfăcat un pantof şi am dat buzna, aprinzând toate luminile. Nimeni. Nu cred, nu credeam în fantome. Dar am auzit amândoi, altfel n-aş povesti!

Ce-a urmat? Am fost atacat de un motan care mi-a vorbit şi era să fiu omorât de o canapea care nu voia să iasă din casa aia. Într-o bună dimineață, am părăsit locul faptei. Cel care s-a mutat după noi n-a rezistat decât două luni. Mi-a spus că îi dădea fiori. Doamne, da' el ce prăpăd o fi făcut?

Şoferi cu subînțeles

N-am carnet şi nu mă doare capul, încă nu s-a fabricat covrigul care să mă supună.

Taxiurile au şarm numai în Bucureşti. Am călătorit peste tot cu taxiul, dar, fie că eram la Washington DC, fie că mă împotmolisem la Cluj, aventuri ca în Capitală n-am avut niciodată. Am scăpat din încercuire cu taxiul, pe 22 decembrie, dimineața, am ajuns din urmă avioane sau trenuri, am plecat până-n Grecia, am transportat marfă de contrabandă, am vrăjit gagici, am dormit. În taxiurile din Bucureşti se întâmplă întotdeauna ceva.

În ultima perioadă, discut cu taximetriştii câte-n lună şi-n stele. Dacă vrei să ştii cum merg lucrurile, acordă-ți o zi de curse prin Bucureşti şi vei fi informat. De la politică, poliție şi economie până la curve, peşti şi droguri. Cel mai tare barometru de opinie este cel al taximetriştilor din Bucureşti. Când un taximetrist te face prost, nu mai e nevoie de patalama.

În ianuarie 1984, Ştefan Agopian se întorcea din Germania. Plin de daruri, pachete şi pacheţele de la rude. Iarna era mai aspră ca acum, iar Bucureştiul acelui an – mort. Frânt de pe drum, tot ce visa era să ajungă acasă. Se săturase de atâta bine. Se scârbise de Germania. Numai că era tare greu să găseşti pe-atunci un taxi la Gara de Nord. Însă norocul nu l-a părăsit şi a prins unul, la coloane, un cobălcesc. Şi-a înghesuit bagajele, au pornit-o, au intrat în vorbă şi demonul cel neadormit l-a pus pe amic să mărturisească de unde s-a întors el.

— Sunteţi neamţ?

— Nu, domnule, român.

— Da, am înţeles, da' staţi acolo, nu?

— Nu, domnule, sunt de-aici!

— ŞI V-AŢI ÎNTORS?!

Imediat, omul frânează şi, fără o vorbă, îl dă jos şi îi aruncă lucrurile în stradă:

— Jos proştii din maşina mea!

Şi dus a fost.

Întoarcerea fiului risipitor

Eu nu cred în destin. Însă întâmplarea e atât de bogată, încât poţi să crezi c-a potrivit-o cineva cu mâna.

Pentru bucureşteanul-bucureştean, cel mai negru moment al oraşului a fost mineriada din 14-15 iunie. De aceea nu poate înţelege Ion Iliescu cât rău a făcut. Pentru că nu e de-aici. Alături de el, cârdul de pripăşiţi care au văzut în Bucureşti nu un oraş, ci a mai mare mahala a României.

Dar nu despre asta vreau să vă vorbesc.

În toamna lui '91, pe când eram şef de secţie la *Cotidianul,* s-a declanşat mineriada împotriva lui Petre Roman. Dincolo de neagra satisfacţie că FSN-ul o lua în bot, m-am comportat normal (nici şef, nici celebru). Mi-am înşfăcat aparatul de fotografiat şi m-am aruncat în vâltoare. Fotografia lui Andrei Frumuşanu[3] dus pe braţe este a mea. Luată spre seară, nu ştiam pe cine îngropasem în argintul peliculei.

Am ajuns la redacţie pe la opt, am intrat în pagină, am aruncat pe hol o lacrimogenă confiscată de la bulucealǎ, de s-au muiat toţi. Gluma era să mă coste postul. Doina Bâscă a ţipat, ca de obicei: „Sabotaj!" Apoi, neprihănit,

am tulit-o spre Piața Universității. La Filologie, pe trepte, ca-ntr-un tablou, am contemplat mineri odihnindu-se. De data asta fără să mai spargă la cap cuibul de legionari, doar odihnindu-se. Printre ei, două femei. Una era Doina Cornea, care, cu acelaşi glas mititel, îi îndemna să plece acasă, că va fi rău de ei, că nu-şi vor mai vedea copiii. Cealaltă, care o întovărăşea, a fost oprită de un miner mai tânăr. A întrebat-o cu sfială:

— Doamnă, io cre' că ne cunoaştem.

— Da, i-a răspuns femeia, m-ai pocnit acum un an, te-am recunoscut. Ce ți-am zis atunci?

— C-o să mă întorc, doamnă...

Sună ca dracu', ştiu, hollywood de doi lei, dar am fost martor. Aşa s-a întâmplat. S-a făcut linişte, o linişte ostenită rău, la Filologie. Eminescu privea la mineri ca la studenți: cu nepăsare.

Strămutarea

Nu ştiu dacă viața e în altă parte, dar; cu siguranță, nu e aici.

În 1984, în februarie, Mircea Nedelciu m-a luat de o aripă şi m-a dus cu el pe Uranus. Era în perioada în care buldozerele pregăteau apariția capodoperei de pe dealul artificial, feuda poporului din capul conducătorului. Oamenii încărcau în bocceluțe, în maşini, în taxiuri, iar buldozerele ştergeau locul. Fața locului era, fireşte, umflată.

Când am ajuns, mai era o singură casă în picioare, casa lui Alice Botez. Pentru cei care nu ştiu, Alice Botez, care pe atunci avea şaptezeci de ani, a fost şi scriitoare, printre altele. Cât a putut, s-a împotrivit strămutării. Refuza să plece, pur şi simplu. Ce dacă moare. Dar noi strângeam, ştiind că o să trăiască... Ne privea cu resemnare cum îi împachetam lucrurile, cum îi sortam mobila şi amintirile, pentru că noi ştiam că va fi învinsă. Nu mai avea pe nimeni. Doar prieteni decedați. Toată istoria ei personală zăcea în fotografii, manuscrise şi obiecte vechi. Iar casa ei, casa care urma să fie făcută una cu pământul, era minunată. Calmă, spațioasă, primitoare. Am colindat prin ea trei zile, minunându-mă. Şi strângând întruna, împachetând, înjurând uşurel, aşa cum blestemi furtuna sau grindina.

Pentru cei mai bine de 150 de metri pătrați, cu curte, urma să primească alți 25, sub forma unei garsoniere, la bloc, la Cățelu. În diminețile de februarie în care am parlamentat cu buldozeriştii, doamna

Botez părea că îşi aşteaptă moartea. După trei zile în care, încet, încet, au dispărut apa şi curentul electric, i s-a găsit o locuință, chipurile, mai potrivită. Toată viața ei a fost întoarsă cu lama şi larma oțelului. Ne-am fotografiat, eu şi Nedelciu, dimpreună cu gazda noastră improvizată din Uranus. Am plecat încetişor, tustrei. După noi, buldozerele au înaintat, au depăşit toate liniile de apărare şi, în sfârşit, s-a făcut linişte.

Blugii cei noi ai împăratului

Deşi mi-am îmbrăcat normal prima pereche de blugi, ei mi s-au urcat la cap.

Eu eram împăratul. Căci aşa mă simțeam după ce taică-meu m-a dus la un magazin de lângă podul Basarab. Am ales bine, nişte Super Rifle de 475 de lei. Taică-meu a oftat, dar, cum era un înțelept, a plătit şi mi-a zis să-i rup sănătos. Maică-mea şi-a făcut cruce: nu puteam să-mi iau nişte pantaloni de stofă? Sau o pijama? Avea ce-avea cu pijamalele. Va trebui să calce odioşeniile alea? Pe atunci nu creşteau blugi în toți copacii, dar nici nu înfloreau imitațiile pe toate drumurile.

— Nu, mamă, ăştia nu se calcă!

Oricum, la şcoală nu-i puteam purta, da' în restul timpului – ehei, eram fericitul posesor al unor blugi veritabili. Am tras de ei trei ani (asta chiar că e o dovadă că erau veritabili). Şi, după examenul de la facultate, tot în blugi am plecat în armată.

Şi armata le-a purtat ghinion. La liberare, când i-am scos din pachet, se fleşcăiseră, erau vai de mama lor. Încă o dovadă că armata scoate untul din tine şi visele din capul tău. Mai îmbracă-i dacă poți! Alții – spuneți? Ehei, nemernicii din comerțul socialist stopaseră orice urmă de import de mizerie capitalistă.

Trebuia să-i recondiționez. Acasă am cumpărat ață galbenă groasă şi m-am pus pe treabă. Apoi, cu sentimentul datoriei împlinite, m-am dus la culcare. Dimineața, dezastru. Blugii cei atât de greu încercați străluceau într-o feerică lumină bleumarin, care n-avea nimic de-a face cu originea lor sănătoasă. Mama se gândise să le dea, în sfârşit, un căpătâi şi-i vopsise. De-ar fi ştiut ea leacul, l-ar fi aplicat mai degrabă. I-am făcut pierduți. I-am îngropat. Adolescența mea se sfârşise, iar blugii s-au dus după ea. Mi-am cumpărat nişte imitații ieftine şi uite-aşa am intrat în facultate.

Infatigabila uşurare a ființei

Cele mai bune idei îți vin pe tron. Şi cele mai proaste.

Ce s-a schimbat cel mai mult în Bucureştii ultimilor ani? C-o fi, c-o păți, nu vă mai frământați... S-au schimbat WC-urile. Dacă alea de la Gara de Nord, din autogări şi de la mama dracului au rămas aceleaşi triste defulări ale libidoului cu încrustații, celelalte locuri unde nici împărații, nici noi nu intrăm călare au intrat în normal...

Ce am să vă povestesc s-a întâmplat în 1988, la Casa Scriitorilor.

Era pe vremea când lumina se stingea ca proasta, iar toaleta publică era ultima bolgie. La Casa Scriitorilor, doamna Miți închidea localul, iar partidul stingea lumina. Singurul WC era de groază, spart, ud, mirositor, capricios. Dacă te puteai abține, era bine. Dacă nu, nu.

Seara, mai ales vara, trebuia să intri ținându-te de brăcinari şi de nas. Ei bine, era vară. M-am despărțit, pe la zece seara, de meseni şi m-am dus în treaba mea. Întuneric – să-ți bagi deştele-n ochi. Dau să intru – ocupat. Aştept într-un picior, bombănind, ca băieții. Se deschide uşa şi zdamm!, din întuneric, un pumn în nas. Nasul meu.

— Ce mama dracului... n-apuc să zic, când zdamm! al doilea pumn în nas.

Mi s-a rupt filmul. Am trecut vijelios la atac. L-am călcat în picioare pe ăla, cine-o fi fost, am dat în el ca la fasole, până l-am pus jos. Ah, greu de descris satisfacția cu care loveşti într-un om căzut. În şpiț stătea însuşi Dumnezeu! În clipa aia am avut revelația că pot să-l omor şi m-am oprit.

Era Tavi Stoica. Pe întuneric, mă confundase cu un securist care-i spiona intimitatea. După ce a ieşit din spital, mi-a zis la un pahar de vorbă, vânăt la față şi pansat la mână:

— Da’ aprig eşti la mânie, Iarule! Ai dat, nu glumă!

Am oftat. WC-urile sunt un rău necesar.

Arta cere sacrificii

Când îi văd pe băieții de la Flamingo Boys, mă gândesc că am avut, şi eu, o dată, picioru-n gips.

Între 1983 şi 1989, am lucrat şi ca fotograf de nunţi (aoleu, era să zic ca şi fotograf). Era greu cu bateriile, lua-le-ar dracu', nu ţineau mai mult de zece-cinşpe flashuri, aşa că trebuia să iau decizii importante. Ori când popa-i dădea vinul miresei, ori când punea coroana mirelui – nu mergeau toate-ntr-un set. Într-o sâmbătă, când să plec la muncă, adică la pozat fericiţii miri, constat că-mi uitasem aparatul în depozitul de la Cartea Românească. Fuga la editură. Drace. Totul închis, sâmbătă liberă, drept românesc[4]. Sar gardul de 2 metri, forţez ferestruica de la subsol, mă strecor pe suporţii cărţilor, ajung la aparat, îl pun pe umăr, urc la loc, trag fereastra şi-o proptesc cât să pară închisă, pentru că nu mi-a fost niciodată teamă de hoţi, escaladez gardul şi sar la loc în stradă. Trosc, glezna. Aterizasem greşit. Şontâc, şontâc, hai la casa miresei, unde se făceau preparativele, şi mai şontâc, hai la ofiţerul stării civile, şchiop de-a binelea la biserică, la marginea oraşului şi, în sfârşit, olog, desculţ, umflat la petrecere. Schimbasem deja bateriile de trei ori. Numai pe mine n-avea cine să mă schimbe.

Şi mă pune dracu' să mă aşez, să mă odihnesc. Acolo am rămas. Noroc cu mirele, care, la spartul petrecerii, m-a urcat în Dacie şi m-a dus la Urgenţă. Acolo, să vezi ce mă întreabă doctorul:

— Nu vă daţi pantalonii jos?

— Nu, de ce? Glezna mă deranjează, nu altceva.

— Totuşi...

— Lasă, domne! Merge şi-aşa!

— Biiine!

Şi mă înfăşoară în ghips.

— Nu e rupt, e mai rău. E entorsă. Da'...

Am râs. Doctorii ăştia. Abia ajuns acasă i-am înţeles întrebarea. Nu-mi puteam da jos pantalonii de bariera de ghips. A trebuit să-i tai.

Buzunare vesele şi triste

Bucureştii sunt paradisul hoţilor de buzunare.

Dacă n-are bani, bucureşteanul e posomorit. Cum traversează gologanul fanta buzunarului, cum îi lucesc ochii, fluieră şi redevine omul senin dintotdeauna. Mi s-a întâmplat de multe ori să-mi întorc buzunarele

pe dos cu disperare. Nici un sfanț. Poate sunt mână spartă. Prea bine. Asta înseamnă că sunt bucureştean.

Într-o seară, călătoream în 117, într-o aglomerație mortală. Când, ce să vezi, o mânoaie îndemânatică se strecoară spre buzunarul meu. Şi dă-i, şi avântă-te, şi cotrobăieşte! Am talent la simțit intruşii. Mi se urcă sângele la cap şi, în loc să tac mâlc, ca românul fricos şi falit, trosc, cu telefonul mobil în capul invadatorului! Şi unde nu se înfoaie baragladina, că agresez un cetățean onorabil, şi unde nu mă amenință cu tribul, cu onoarea lui de afacerist, şi unde nu-mi dă cu dolarii lui peste nas (chiar aşa, a fluturat ceva de mi-au curs balele – să convingă poporul că nu se pune el cu un amărăştean ca mine) şi dă să scoată cuțitul. Ştiți, onoarea se spală în sânge, e un obicei de-al pământului.

Dar ce nu ştia agresorul calomniat era că, la cât de pârlit eram atunci, trebuia o scânteie şi luam foc. Ceea ce s-a şi întâmplat. L-am împroşcat cu toate blestemele meşteşugite, l-am trecut prin toată genealogia care ducea direct la Adam şi mai departe, m-am dat karatist, criminal, asasin ochelarist. Şi neînfricat. Ne-am dat jos la Rond şi-am început confruntarea. Eu:

— Te sparg la boaşe, te calc în picioare, te zdrobesc cu lingurița!

El:

— Îți dau buzunar la burtă!

— Îți dau foc ție şi la neamurile tale şi s-o f... pe mă-ta!

— Nu scapi nici tu, nici mă-ta! Şi-o s-o f... şi io pă gagică-ta moartă!

Când să-i dau replica, numai ce vine alt autobuz şi hoțul meu, țuşti, înăuntru, la datorie! O să ziceți că am câştigat partida şi alt fraier a pierdut-o.

Ei bine, nu. Mobilul meu îşi rupsese antena. Avantaj – el.

Negocieri ratate

Nichita Stănescu a fost – e adevărat – gelos pe mine. E timpul să spun acum adevărul: degeaba.

Împreună cu Traian T. Coşovei şi cu Dora (viitoarea Dora Stănescu), am pus la cale una din cele mai eficiente farse ale studenției. Noi terminam facultatea, Dora era în anul întâi. La una dintre petrecerile de final de studenție, le-am chemat pe ea şi pe prietena ei, Felicia. Chestia era organizată în casa lui Bogdan Negru Dimitriu, fiul unui cunoscut chirurg.

Era vorba de băutură fină (whisky, gin şi votcă), aşa că era musai să fim prezenţi. Dora şi Felix s-au dat drept franţuzoaice, s-au înţolit în piele şi aşa am descins în apartament. Fetele aveau un accent perfect, se minunau pe păsăreşte ce bine se distrează românii. La un moment dat, însă, observăm că se cam face gol în jurul nostru. Nu apucăm bine să ne mirăm, că gazda ne ia pe sus şi ne duce la un consiliu ad-hoc, în bucătărie. Acolo trona iubita lui Bogdan, care ne-a privit în ochi cu asprime şi ne-a zis verde-n faţă că asta e o provocare. Că nu-şi periclitează ea cariera înaintea repartiţiei, iar Bogdan a încuviinţat dând din capul lui mare. Şi asta din cauza inconştienţilor care se înhăitează cu spioance. Am rămas cu gura căscată. Nu numai spioance, dar şi franţuzoaice. Am fi plecat imediat, dar veniserăm acolo pentru snopul de băutură, aşa că ne-am hotărât pe loc:

— Staţi, bă, e o glumă, sunt fete de-ale noastre!

Nimic. Parcă tot PCR-ul ne scotocea în cur. Ne-am întors şi le-am zis fetelor că gluma s-a terminat, că hai să vorbim româneşte, că gazdele (f... muma-n c...) se tem. Dar ele – nu. Au ţinut-o gaia-maţu ciripind franţuzeşte, până la capăt. Aşa că am fost daţi afară.

Traian fierbea. Ieşite din casa ştabului, Dora şi Felix au început să râdă, iar noi, la început cam căznit, le-am ţinut isonul. Ne-am oprit la o crâşmă ordinară şi-am băut poşircă. Of, whiskyul ăla vânturat pe la nas şi nebăut!

Merge banda!

Obiectele au o viaţă misterioasă care le ţine cât le ţine. După aia, adio şi-un praz verde!

Am avut un Grundig (made in Poland). Cu lămpi. Venisem din armată şi se punea de petreceri studenţeşti. Multe. Cu gagici. Deci m-am pus pe înregistrat. Zi şi noapte. Magul meu încingea, nene, de puteai să-ţi fierbi cafeaua pe el. Sculă de sculă, ce mai, da’ cu lămpi! Făcusem rost de benzi Agfa, fine, mătăsoase şi experimentam pe ele un soi de poante disc-jocheieşti. Apoi îl luam de mâner, era greu ca plumbu’, şi hai la ceai. Iar la petreceri, toată lumea scotea banda de-acasă. Lipită, peticită, cu ştersături... Dar ce minunăţie: *Deep Purple*, *Yes*, *Cream*, *Jimi*, *Ten Years After*, *Led Zeppelin*, *Cohen*, *Doors*, *Janis*, *Orbison*, *Beatles* cât cuprindea, uneori şi *Cornel Chiriac* cu ţiuituri.

Şi nimeni nu făcea mofturi.

Tocmai mă împăunam io cu scula, când o aud că miaună. Am crezut că visez. Apoi m-am prefăcut că nu-i adevărat. Ceilalţi au început să strâmbe din nas. Ajuns acasă, am luat şurubelniţa, l-am desfăcut, am tras de articulaţii, de pârghii, dă-i cu pompiţa de ulei. Zadarnic. Cum trecea de jumătate, banda miorlăia. Am şters pâslele de frână. Am strâns şuruberele. Am curăţat capul şi rola presoare. La fel. Îngrozitor era că tocmai pe nepreţuitele mele benzi Agfa fenomenul lua avânt. Brusc m-am luminat: benzile erau „grase”. Trecute prin multe mâini, deveniseră lunecoase. Aşa că am pregătit baia, am luat două creioane şi-am început. Am 2.000 de metri (zece benzi) care s-au şamponat zdravăn.

Apoi s-au zvântat pe sfori, pe cărţi, pe lampă. Le-am uscat cu föhnul şi le-am rebobinat. Şi le-am încercat. Victorie! Sunau iarăşi bine! Am reintrat, triumfal, în turneul de noapte. Totul a mers brici. Mi-am luat prietena la dans pe clasicul blues de chiloţeală. Şi, cum bănuiţi, exact atunci a reînceput miorlăitul.

Loc de-ntors

Când situaţiile par fără ieşire, aşteaptă-te să descoperi o portiţă în zid. Pe-acolo poţi fugi rupând pământul.

În 1982, eram şomer. Aşa cum nu v-am mai spus, îmi făceam veacul, atunci când se putea, la Casa Scriitorilor. Mă pomeneam că doamna Miţi îmi dădea pe-ascuns un pacheţel, uneori brânză, alteori pricomigdale, ferit de ochiul vigilent al lui Traian Iancu:

— Patruzeci de lei, dom’ Florin!

Dar, în după-amiaza lui 16 septembrie, o pornesc agale spre casă, întovărăşit de Virgil Mazilescu. La Romană, hai s-aşteptăm troleibuzul. Şi stăm. Şi stăm. După juma’ de oră, nervos, Mazilescu trage câteva înjurături, apoi scoate un Carpaţi şi cere un foc unuia care aştepta, impasibil. Mormăie ceva. Ridică ochii la cer – l-o mai fi aşteptând Rodica? Ghinion. S-a dovedit că interlocutorul era un securist în civil. A chemat doi miliţieni şi ne-au luat actele. Apoi, o maşină neagră ne-a ridicat şi ne-a depus la doi paşi, la Circa 1 de Miliţie. Dacă n-aţi înţeles, repet: era 16 septembrie...

V-aţi prins? Început de an şcolar... Discursul lui nea Nicu la Politehnică... Vă miraţi că întrerupseseră circulaţia la Romană? Aşa erau vremurile... Dar de ce ne săltaseră?

Mi s-a făcut frică. Mai ales că, în urmă cu şase luni, îi spărseseră dinții lui Nicolae Velea, care îndrăznise să înjure frigul. Mazilescu parcă turbase. Avea o votcă Zubrowka în bandulieră şi ăia îndrăzneau să nu-l lase s-o bea! Blasfemie!

— Să vă ia dracu' cu bâlbâitu' ăsta al vostru! Împuțitul! Îşi bate joc de țara asta, ia ziceți, dacă aveți curaj, cine are dreptate? Eu sau Ceauşescu?

Mi-a trecut prin cap că n-o să mai ieşim întregi de-acolo. Şi numai ce-aud, din gura unui milițian:

— Ştiu şi eu? Poate că şi Ceauşescu are dreptate...

Brusc, m-am destins. Păi, dacă nu era absolut sigur, dacă însăşi Miliția ezita, era loc de-ntors!

Prima dragoste

De trecut te desparți râzând. Dar nu-i râsul tău.

Ați ciulit urechile? V-am prins, vrăjitoarelor! Cum vine vorba despre sex, s-au dus dracului ideile mari şi iertate sunt datoriile la pocher. Da, dar... stați, că nu-i aşa. Fericiți cei iubiți de prima dată, al lor va fi raiul aşternuturi lor. Numai că asta se întâmplă doar în cărți. Ca orice adolescent timid, m-am îndrăgostit până peste urechi de o colegă băiețoasă, care juca fotbal, dădea cu pumnul şi umbla în trening. Altminteri, era o fată ca oricare, haioasă, deşteaptă, cu capul pe umeri, nu cine ştie ce frumusețe, dar, pentru că mie mi se pusese pata, lumea naviga în jurul ei, soarele şi luna se schimbau după voia ei, viața mea se lumina sau se întuneca după toanele ei. Iar eu?

Un mutălău! Într-a opta, taman pe când se declanşase moda micilor petreceri (reuniuni tovărăşeşti/tinereşti în sala de sport, cu un pic de muzică), mi-am zis că sunt pregătit. Dracu' să le ia de repetiții în fața oglinzii. Trebuia să fac un gest cu care să-i iau ochii. Într-o sâmbătă seara, pornim spre casă – cam vreo douăzeci de băieți şi fete (era ora nouă – oră obținută prin dispensă). Ne deplasam cu trupa, glumind şi făcând bancuri tâmpite, cu piedici.

Şi numai ce începe o ploaie din senin, cu bulbuci. Nici una, nici două, o iau pe cea mai bună prietenă a iubirii mele sub haină şi o conduc până acasă. De ce? Nu ştiu! Chicotele s-au tăiat şi în spatele nostru s-a aşternut o tăcere uimită, ironică şi sexos-protectoare. Spuneți că am făcut bine? Ei, aş!

Cea pe care o iubeam a crezut că iubesc pe altcineva, cea pe care n-o iubeam s-a îndrăgostit de mine, iar eu am rămas neconsolat şi singur cuc până anul următor, când...

De la Bucureşti la vale...

Nu mă închipui explorator. Nu din cauza pericolelor, ci a bucătăriei.

Lucram la *Cotidianul*, varianta Raţiu, şi urcam de multe ori o străduţă spre restaurantul Ovidiu, cu cea mai bună ciorbă de burtă din Bucureşti. Poate or mai fi apărut şi altele, dar, în 1991, ăla era! Treceam de Ambasada Mongoliei şi comentam, plini de ironie, felul în care personalul vindea la bucată clădirea şi utilităţile pentru a putea trăi. Apoi, bere, ciorbă, bere şi înapoi la muncă. Erau vremuri eroice, făceam primul ziar pe computer. Aveam şi un antrenor englez, care mutase la noi modelul (fizic şi moral) al britanicului *The Guardian*. Era un tip plin de bun-simţ, meseriaş de-adevăratelea.

Ţin minte cum a introdus, pentru prima oară, conceptul de ştire imparţială şi obiectivă. Ne-am zburlit de parcă ne pusese să lingem chinină, dar am înghiţit hapul. Se adaptase rapid la stilul nostru de viaţă, morga lui se topise, se dedase la viciul românesc al lenei, într-un cuvânt, îi plăcea la Bucureşti. Era mai puţin stresant. Bea cu noi, îi traduceam bancuri, puteam vorbi orice de faţă cu el, inclusiv despre faptul că eram nemulţumiţi de managementul ziarului, un singur lucru nu putea, bietul om. Când vedea ciorba de burtă, îl treceau sudorile, se albea la faţă, se scuza şi pleca.

Între timp, am fost daţi afară de la ziar. Ne-a mers mai bine sau mai rău. Au trecut anii şi, prin ’96-’97, ne reîntâlnim. Unde să mergem? Hai la „Pescarul”. Ce să consumăm? Vin sau bere... Bere! Şi ce păpăm? Ciorbă de burtă.

De data asta, englezul nostru şi-a luat inima-n dinţi şi s-a decis să rezolve misterul. A comandat şi el una. Au sosit porţiile, au urmat exclamaţiile fericite şi noi - slurp, slurp! Doar oaspetele nostru a oftat adânc şi a depus arma (lingura) lângă farfurie. Misterul avea să rămână nedezlegat!

În căutarea locului pierdut

Dacă simțiți că nu vă mai încăpeți în piele de-atâta deşteptăciune, ascultați aici!

Sfârşitul anului 1981 a adus cu el şi sfârşitul celebrului Cenaclu de Luni. Am rămas fără el peste noapte, aşa hotărâse Partidul. Bine, bine, da' cu noi cum rămânea? Fără drogul nostru săptămânal, am rătăcit năuci câteva luni, încercând câteva improvizații: la crâşmă, prin catacombe, prin bucătăria vreunui prieten. Nu mergea. Discuțiile intelectuale au nevoie de aer ca de apă. Până când Radu Călin Cristea, care scăpase de repartiția la țară angajându-se la Rapid, a descoperit o doamnă din lumea rarefiată a activiştilor de partid, cu nostalgii intelectuale. Doamna Pungan. Aşa s-a înființat Cenaclul Rapid, unde ne-am mutat cu cățel şi cu purcel. Hotărâserăm să fim precauți. Erau invitate somități, se filmau şedințele şi aduceam omagii deşănțate doamnei inspector, care, să fiu drept, arăta trăsnet, până şi Nicolae Manolescu îi făcea o curte teribilă. Şi toate astea sub acoperişul Muzeului CFR. L-am binecuvântat pe Radu pentru îndemânare şi diplomație. Eram convinşi că băieții cu frizura scurtă, care ocupau întotdeauna locurile strategice, nu vor pricepe niciodată nimic. Veneau prietenii din provincie şi prietenii vechi. Ne recâştigaserăm drepturile sub nasul inamicului.

Da, dar venea şi caracuda cu pretenții de inteligență. Într-o seară, în focul discuției, un astfel de terchea-berchea s-a dat lebădă şi a zis în gura mare:

— Ia lăsați-mă, bă, că toată lumea ştie că aici e Cenaclul de Luni!

A urmat un val imens de proteste ipocrite şi indignate. Prea târziu! Brusc, băieților cu ceafa înaltă li s-au întins gurile până la urechi. A doua zi am rămas cu ochii în soare. Distracția se terminase.

În bârlogul Nuferilor

Am avut şi eu o afacere înainte de '89. Dar mi-a suflat-o cineva fără să clipească.

Între 1983 şi 1989, am fost magazioner la Cartea Românească. Formam un careu de aşi: Mircea Nedelciu la librărie, eu sub pământ, Dan Stanciu şi Călin Angelescu la cărat pachete. Diviziunea muncii aşa hotărâse: Dan şi Călin la cârcă. De fapt, sosiseră prea târziu, altceva nu mai era. Se spunea, pe bună dreptate, că librăria de pe Nuferilor avea cea mai mare densitate de scriitori pe metrul pătrat. Dar să nu vă-nchipuiți că eram nişte

papă-lapte, artişti cum numai în filmele proaste găsiți. Repede ne-am prins cum merge cartea, cum se vinde şi cum circulă piața neagră. Sistemul era cam aşa: apărea un hit cu valoare mare de întrebuințare – de patru până la şase ori prețul trecut pe copertă. Direcția băga la depozit două treimi din tirajul comandat şi distribuia marfa pe bonuri. La partid, la doctori, inspectori, milițieni, rude. Luam bonul, dădeam obiectul şi, când se strângea teancul, mă prezentam să dau raportul. Şeful Niculae Frânculescu număra, iar socoteala, făcută pe genunchi, ieşea musai la fix.

N-am să vă spun cum făceam de plimbam de două-trei-patru ori hârtiuțele, dar aşa a fost. Plasam marfa speculanților. Schimbam cărțile pe delicatese, brânză, salam de Sibiu, țigări, cafea, alteori pe bani, dar de cele mai multe ori dădeam, la preț normal, celor pe care-i miroseam cititori săraci. Într-o zi, vine şeful cu un bon greu: zece pachete, ca să încarc o dubiță.

Şi ce să vezi, numai ce ies din dubiță cotlete, ouă, lapte praf şi ciocolată. Iar şoferul mai şi plăteşte marfa. Am fluierat a pagubă. Sistemul nostru fusese dus pe noi culmi de civilizație şi progres. Murise francul!

Luceafărul de plumb

Eşti pus la zid? Cu atât mai bine! Lumea nu mai are decât o singură posibilitate!

Prin 1980, pe când generația mea era ceva mai tânără decât a ta, iubite cititor, cărțile lui Traian T. Coşovei şi Mircea Cărtărescu deveniseră subiect de scandal. La Mircea se iscase o pălălaie de la un presupus plagiat după *Tristram Shandy.* Iar despre Traian umbla vorba că ar fi un plagiator al poeților americani.

Într-o zi, se strâng ei la o masă de la Uniunea Scriitorilor – separată, ca a ciumaților – şi se pun pe vorbă. Martori erau câțiva poeți din provincie. Ceilalți mustăceau. În aer plutea ceva vicios şi complice, exact cum se întâmplă când e cineva la ananghie. Dar te poți abține? Îl întreabă unul, netam-nesam, pe Cărtărescu ce mai scrie. Atâta i-a trebuit. A dat ochii peste cap, s-a întors către Traian şi a început:

— Bătrâne, azi-noapte am compus un poem genial!

— Cum îi zice?

— *Luceafărul!*

S-a făcut o tăcere de gheață. Iar Traian:

— Genial, zi-i, bătrâne!

Şi începe Cărtărescu:

— A fost o dată ca-n poveşti/ A fost ca niciodată/ Din rude mari, împărăteşti...

Şi dă-i, şi dă-i! Iar când ajunge la versurile „Cobori în jos, luceafăr blând...”, o dă cotită:

— „Cobori din cer, luceafăr blând...”; ştii, m-am gândit bine, varianta cu „cobori în jos” nu sună bine!

Surpriză totală. Puteai să tai musca-n zbor, cu cuțitul!

— Aha, izbucneşte Coşovei. Stai, că te-am spart! Eu am scris una şi mai genială! Îi zice *Plumb*!

Şi recită cu patos:

— Dormeau adânc sicriele de plumb...

Iar Cărtărescu geme şi el, în extaz:

— Geniaaal!

N-a apucat să termine. Într-o clipă, localul s-a golit. Caracuda o luase la goană, convinsă că asistase, în direct, la înnebunirea generației optzeci!

Caut casă

Sunt lucruri mai tari decât realitatea: împrejurările!

Eram student bucureştean. Căminiștii mă invidiau – nu numai pe mine, invidiau bucureştenii la grămadă. De unde să ştie că eu mă visam la cămin, liber ca pasărea cerului, între gagici, numai să întind mâna şi să înşfac! Păi! Casa unde locuiam – celebrul apartament de bloc semidecomandat – nu lăsa loc de-ntors. Ei, sigur, am mai intrat eu pâş, pâş, ducând câte-o pradă paralizată de emoție, pentru ca, pe la cinci-şase dimineața, s-o expediez la fel de tăcut şi de precaut. Ţi se cam taie, vă spun eu! Numai tinerețea poate străbate astfel de ținuturi potrivnice!

Dar, în fine, vine şi marea iubire. Nevoia de spațiu experimental total debordează. Mi-am luat iubita de-o aripioară şi am început să sondăm piața. Mansarde de 2 pe 2, subsoluri igrasioase, puțind a varză şi closet, camere la comun, camere perfect transparente, camere cu intrare şi ieşire limitată, adică fără acces la chiuvetă! Dar era musai să ne mutăm împreună.

Ceream răgaz de gândire, să vedem cum ne adaptăm, să analizăm, să măsurăm. De cum pleca proprietăreasa, hainele jos şi – pe duşumea, la

sobă, sprijiniți de pervaz, sub măsuță, ascunşi după glasvand, repede, repede, iepureşte, cu inima-n gât. Apoi reveneam la discuție, începeam să strâmbăm din nas... ne mai gândim. Nu e ce doream... Dar vă întreb: de ce să închiriezi dacă se poate şi aşa? Nu ne mai trebuia chirie, vânam hogeac!

Într-o vară, am parcurs un bulevard şi două străzi principale.

Era pe furate, dar avea sare şi piper. Şi de-aici ni s-a tras. Sexul calm, relaxat, în voie, cu performanțe îşi pierduse brusc orice farmec. A trebuit să schimbăm partenerul!

Salutări de la Onicher

Cum îți dă-n gând ideea? Ăsta sigur e un mister. Dar dacă bei puțin? Uite că misterul se împrăştie...

Pe 1 decembrie 1989, însoțit de Alexandru Vlad, străbăteam Piața Amzei, într-o căutare fără speranță. Eram invitați şi trebuia, pentru că întârziasem, să ne scoatem pârleala. Căutam... da' mai ştiu şi eu ce?... vin... sau votcă, sau coniac, sau orice altceva băubil. Era musai să nu părem două muşte bețive picate la ospăț (pentru că terminasem tot ce avusese el prin punguțe). Nici nu era foarte târziu, adică nu sărisem de ora cinci şi jumătate, dar magazinele se încăpățânau să nu ne ofere decât muştar şi Cristal. Să beți voi muştar sau Cristal!

Vremurile erau tulburi. Băuturile erau tulburi şi nici eu, nici Alexandru nu eram mai limpezi. Şi cum traversăm noi strada, hopa, un milițian. Nu ştiu ce dracu' mi-a trecut prin cap, dar eram îngrozitor de ofticat. M-am oprit brusc. Alex, în plină defilare, a încercat să mă ia şi să mă tragă mai departe. Nimic. M-a ratat. Mă holbasem la milițian, i-am arătat cu degetul plasa goală, apoi magazinul, piața, iarna, Bucureştii, eram gata-gata să-i înfățişez universul şi, cu voce gravă, i-am zis:

— Ei, ia zi, ce mai face to'a'şu' Onicher?!

Tocmai căzuse de la putere Honecker, tovarăşul est-german al tovarăşului nostru, dar nu oricum, ci imediat după întâlnirea lor istorică. Vlad mă trăgea disperat de mânecă, dar eu ridicam vocea, să mă audă milițianul:

— Nu, nu, nu, io vreau să ştiu acum! Domne, zi aşa: CE MAI FACE TO'A'ŞU' ONICHER!? A dat de dracu'?!

La care milițianul mormăie şi el:

— Tovarăşe cetăţean, ce ai cu mine? Ce treabă am io cu to'a'şu'?

M-am liniştit ca prin farmec. Vlad a izbutit să mă ia de o aripă, miliţianul ne-a salutat cu stimă şi consideraţie. Iar numele ăsta, Onicher, a trecut puntea suspinelor şi a rămas cu noi până în ziua de azi.

Murphy şi canapeaua

Murphy zice că obiectele au cantităţi şi structuri variabile în timp. Asta zic şi eu.

V-am povestit mai demult de fantoma din Strada Cernica. Răzbunarea fantomei m-a hotărât să plec. Am căutat casă, am găsit casă. Am vorbit cu câţiva amici şoferi să mă ajute să-mi mut calabalâcul într-o sâmbătă. Dar n-a venit nimeni – ba fugiţi din Bucureşti, ba la muncă, ba morţi în păpuriş. M-am trezit singur. Intrasem în criză de timp. Am bătut din poartă în poartă, până am găsit un şomer vânos şi un puştan fără treabă şi i-am tocmit. Am scos aragazul, frigiderul, buclucurile, a mai rămas canapeaua. Ei bine, canapeaua refuza să iasă! Am ridicat-o, am pus-o pe cant, am înclinat-o, am presat-o, nu trecea. Ne-am aşezat tustrei în jurul ei, am încercat din nou. Era mai mare ca uşa!

— Mă, nene, zic, singură n-a venit aici!

— Da, a zis şomerul, da' uite că nu vrea să iasă. Stai că am o idee!

A căutat şi a găsit nişte cabluri electrice.

— Eu zic s-o hâţânăm peste balcon şi s-o prinzi dumneata, de jos.

A meşterit, a dublat cablurile, apoi am săltat-o împreună peste balcon.

— Acu' fugi, că ţi-o aruncăm noi.

Şi şi-a umflat muşchii.

Mă duc eu în stradă (stăteam la primul etaj), dar, ce să vezi, de jos, canapeaua părea enormă, iar distanţa până la mine, de kilometri. Planul nu mi-a mai părut chiar aşa de în regulă.

— Stai aşa! – am strigat şi am urcat la loc. Hai s-o coborâm cu cablul! Cum s-o prind eu!? Mă rupe!

Zis şi făcut. Când am lăsat-o de tot peste margine, cablurile electrice s-au întins şi s-au rupt ca nişte paie. Canapeaua s-a dus de-a berbeleacul şi s-a frânt pe caldarâm.

— Hm, a zis şomerul, a dracu' treabă!

M-am uitat lung. Ar fi trebuit să-mi găsesc sfârşitul sub blestemata de canapea. Şi n-aş mai fi apucat să vă povestesc nimic despre ea. Totuşi...

cum o băgasem în casă?

Cutremur sentimental

Credeți în semne? Eu, nu!

4 martie n-a zguduit numai Bucureştii şi pe Nicolae Ceauşescu (care s-a hotărât iute să-şi dea mâna cu forțele naturii). Multe cupluri s-au refăcut şi s-au destrămat în acele zile, iar capitala ruinată le-a privit cu înțelegere. La începutul lui 77 încercam cu disperare să mă desprind dintr-o veche relație sentimentală ca să fac loc alteia. De cea nouă nu eram prea sigur, de cea veche nu-mi mai ardea. În seara cu pricina, mi-am condus prietena la autobuz şi, cum priveam în urma ei, mi-a sărit pământul de sub picioare. De pe trotuar, m-am trezit tocmai pe liniile de tramvai, lumina a pâlpâit şi s-a stins, pământul a gemut, blocurile s-au aplecat, şi-au revenit, apoi au început să scuipe cetățeni. Tot urlând, am început, împotriva curentului, să urc scările, printre trombe de apă, sărind scările din două în două, împotriva destinului.

— Mamăăă! zbieram de mama focului. Unde eşti, mamă? Zi-mi dacă trăieşti!

Am intrat în apartamentul vraişte. Nimeni. M-am aplecat peste balcon. O fi sărit? În semiântuneric nu se zărea nici un cadavru. Slavă Domnului.

Am găsit-o jos, vie, nevătămată şi înspăimântată, am pupat-o şi, în aceeaşi clipă, m-am hotărât s-o caut pe cea de a doua fată, cea de care nu eram sigur. Am oprit o Dacie şi am străbătut oraşul. Acum ori niciodată. Într-o oră, am ajuns în Berceni. Lumea – pâlcuri, pâlcuri, dar din fata de care eram îndrăgostit, nici o urmă. Am bătut la uşă, i-am strigat numele. Ei, drace, unde să fie afurisita în asemenea împrejurări? Am luat asta ca un semn şi, pe la unu noaptea, eram la căminul de la Drept. Hotărâsem că e mai sigur cu prima...

Aiurea. După nici o lună eram despărțiți de-a binelea, iar eu îmi beam vinul şi-mi savuram victoria la etajul şapte, în Berceni. Într-un pătuț nou, cu o fată nouă în brațe.

Pene şi becuri

Bucureşteanul e un Mitică, deci om rațional, dar cam dus. E suficient să adie o minune în zonă, că el a şi mirosit-o!

În 1998, am scos, împreună cu Cezar Ion şi Gabi Rusu, o revistă. A fost, poate, singura revistă din România scoasă fără bani. Şi fără succes. Pierdeam trei nopți pe săptămână. Luni spre marți, *Cațavencu*. Joi spre vineri, *Secrete de familie*[5]. Sâmbătă spre duminică, *Dracula*. Nici nu-i de mirare că mă simțeam, eram la capătul puterilor. Am migrat pe la două tipografii. La una am rămas datori. Cezar şi-a pierdut carnetul, într-o noapte, conducând băut, ca să nu pierdem tirajul. Noi, ceilalți, eram în pragul divorțului. Exact din trei în trei săptămâni, pe rând, unul dintre noi ceda nervos. Am tras douăzeci şi cinci de numere, fără să ştim cum. Am făcut toate plățile din buzunar.

Dar asta n-are importanță. Colac peste pupăză, diabetul meu o luase razna. Inventam rubrici noi, doar s-o învrednici cititorul să vază cât de deştepți suntem. Printre ele, una de parapsihologie, susținută de o fată foarte simpatică şi care, culmea!, chiar credea în existența lumilor paralele. Ea mi-a sugerat să consult o vindecătoare. Aş fi preferat s-o consult pe ea...

Zis şi făcut! Ne prezentăm noi într-o dimineață la locul cu pricina, ne primeşte vindecătoarea, îmi susțin cazul şi gata: la tratament cu mine! Mi se dă un şnur cu pene şi becuri mici, pe care a trebuit să-l aplic în diverse zone ale corpului, una fiind chiar între fese. În clipa aia, speranța şi ridicolul şi-au dat mâna peste capul meu. Am fost lăsat la dospit într-o cameră întunecoasă, în tăcere deplină, cam o oră. Am fost avertizat că voi adormi, ceea ce s-a întâmplat după vreo patruzeci de minute. Eram pe drumul cel bun. La trezire am aflat câte persoane de vază, ambasadori, directori şi vedete, s-au lăsat vindecate de şnurul cu pene şi becuri. Am mulțumit, am plătit, am fugit.

Cel puțin curiozitatea mea era vindecată!

Bere pe ulei

Necazul cu titlurile bune e că-ți suflă poanta.

Aceasta este o poveste pentru cei care îşi mai aduc aminte de berea cu ulei. Aceiaşi care au plătit, şi nu o dată, vinul dogit sau oțetit. Toate astea, la

orice restaurant din România de odinioară, nu numai din Bucureşti, erau regula comerţului socialist:

— Şi io ce să-i fac? se oţăra chelnerul. Ce, l-a făcut mama?

Avea dreptate, la urma urmei. Nenorocitule, ai poftit bere sau vin; evident, ai să plăteşti şi deşeurile aferente.

Degeaba te justificai: că tu ai cerut bere, şi nu ulei, vin, şi nu oţet. Lucrurile erau bătute în cuie. Te mai salvau rugăciunile. Uneori, nici o sticlă de bere – minune dumnezeiască – nu era nespălată. Deci se putea. În ziua aceea, m-am rugat zdravăn.

Aveam o întâlnire şi de reuşita ei atârna viitorul cărţii mele. Omul meu avea gusturi fine. Stabilise locul întâlnirii la braseria „Bucureşti". Urma, fireşte, să plătesc eu. Ne întâlnim spre seară, o seară toridă de vară, cum numai în Bucureşti găseşti. Chelnerul şi piccolii roiesc în jurul nostru, antreurile sunt formidabile, vinul străluceşte rubiniu în pahar, cu Pepsi, biftecul tartar n-are nici o pielicică, coniacul de încheiere e Remy Martin veritabil, desertul e dulce. Da' uite neamu' prost: vrea să se răcorească şi cu o bere! M-am rugat fierbinte în arşiţa verii. Când chelnerul i-o destupă, mă înverzesc: fără fâs! Dar berea Reghin curge tumultuos în pahar şi face spumă. Invitatul a plecat încântat, dar tot nu m-a publicat.

La urmă am rămas cu amicul meu, chelnerul: mi-a arătat o ladă de bere, desfăcută, sticlă cu sticlă:

— Le vezi? Le-am încercat pe rând. Toate râncede. Ai avut noroc de ultima, mă nene, ultima. De aia n-a fâsâit, că era destupată. Ai avut noroc. Da' stai, nu pleca, le plăteşti pe toate!

Piaţa Pache

Nu zice hop până n-ai sărit pârleazul!

Anul 1999 a fost unul special. Mă hotărâsem să-mi întorc destinul cu lopata. Pentru un om lipsit de iluzii, e destul de penibil să constate că viaţa lui e praf şi pulbere. Mă rog. Din praf şi pulbere, dacă mai pui un pic de apă de ploaie, iese un noroi consistent.

Lichidasem *Secrete de familie.* Lichidasem viaţă de familie. N-aveam nici o speranţă de mai bine, credeam că, începând cu acel an, îmi voi duce viaţa liniştit, către pensie, ca majoritatea omenirii. Lucram zi şi noapte la *Caţavencu*, făcând ciubucuri mici şi foarte mici. Mă lăsasem de băut. Asta

da voință necondiționată! Inventam chestii multe şi mărunte cu care timpul trecea mai uşor. Dar pe afurisitul de creier nu-l poți împiedica să viseze. Singurătatea e o armă cu tăişuri inegale. Lucram cu particulari, cu edituri, cu nebuni. Toți erau bine primiți şi mulțumiți. Şi viața trecea pe lângă mine la fel de uşor. Dacă mă întrebați ce am făcut în anul acela, n-am să vă pot spune prea multe. Poate numai ce urmează.

Într-o frumoasă zi de mai, mă sună Mircea Martin, care dorea un catalog pentru Editura Univers. În urmă cu un an mai lucrasem unul şi ambele părți fuseseră satisfăcute. Şi vine mesagerul: o fetişcană care părea mai degrabă ieşită de pe băncile liceului. Toate planurile mele de călugărie s-au dus dracului. Am pus la bătaie artileria grea, citatele, frazele cu întorsături, paradoxurile, aftershave-ul. Până şi amabilitatea mea îşi ieşise din pepeni. Am ieşit la o bere – chipurile, într-o pauză, să discutăm despre literatură şi viață. Şi, într-o zi, schimbăm rolurile. O aşez la computer, iar eu, din spate, mă aplec puțin peste ea, să-i explic cum e cu Apple Macintosh, jucând timiditatea dezinvoltă, dar absentă care-i stă bine omului matur şi blazat. A întors ochii spre mine. Asta a fost.

Rău de Capitală

Nu vă faceți planuri de la distantă. Aşa s-au pierdut războaiele.

După cinci luni de armată, eram ca o fiară. Dezertase un mizerabil de terist, aşa că toate permisiile, obținute şi organizate cu multă migală, se duseseră dracului. Hormonii mormăiau prin aşternuturi, prin WC-uri, în gardă. Fetele lăsate acasă păreau, în mințile noastre, nişte nimfomane descreierate. Aşa că, în martie 1974, pe drumul de costişă ce ducea acasă, repetam în gând toate schemele, exersam toate pozițiile, aşa cum numai un timid poate s-o facă.

Gara era înțesată. Prietenii, rudele, curioşii îl aşteptau pe teristul Iaru (Râpă) să-şi revadă oraşul mult iubit. Fireşte, se pregătiseră: cu băutură, că doar o dată vine omu' din armată. Acasă, vişinată cu bere. La restaurant, vin roşu cu Pepsi (obligatoriu, pentru cine nu ştie!) şi nu oriunde: la „Capşa", comandă specială.

Apoi, în vizită, palincă de Maramureş, cu mărgeluşe de la mama lor. Pe urmă, la prietenul Ştefan, coniac (eram, ca să înțelegeți mai bine situația, îndrăgostiți de aceeaşi fată, Miruna). Dar am rămas prieteni în pofida

vicisitudinilor. Să mai spună cineva că nu se poate! A urmat cheful cu toți amicii de cartier. Dar eu socoteam în gând timpul până la revederea cu fata visurilor mele. Băusem cu măsură. Amestecat, dar cu măsură. Spre seară, cu chef, dar şi cu ochii-n paişpe, pornesc spre Miruna. Experiența soldățească îți dă un dram de superioritate şi bărbăție. Iar ea se pregătise în consecință: cu şampanie. Am zis:

— Că doar o dată vine omu' din armată!

Şi, înainte să ne sărutăm, am dat paharul pe gât.

Emoția a pus brusc capac şi a stins lumina. Am adormit instantaneu. Toată noaptea. Când m-am trezit de-a binelea, eram din nou în uniformă, pe peron, la plecare.

Stelele gheții

Sunt timid pentru că mă pun în pielea celuilalt.

Pentru copil, prezentul e fără urmări, pentru matur, contează numai ziua de mâine. Nu vă faceți iluzii că, neavând conştiința grozăviei, copiii nu sunt cu nimic mai breji decât maturii, că sunt nişte adulți în devenire. Transformarea asta are, şi ea, hopurile ei!

În 1963 locuiam pe Bulevardul 1 Mai, în Piața Chibrit. Învățam despre avantajele vieții la bloc: încălzire centrală, lift, balcon. Experimentam. Cu liftul, călătoria fără însoțitor şi fără uşi. Saltul de la un apartament la altul, pe la etajul trei, cu domnul balcon. Iar cu „gaşca”, farsele şi expedițiile.

Într-o seară de iarnă, am întins o sârmă între scara blocului şi gărdulețul din față. Ghețuşul strălucea în bătaia lunii şi a becurilor. Acolo cădeau ca popicele domni şi cuconet. Se împiedicau în sârmă, drăcuiau, se zborşeau. Aşa o satisfacție a acțiunii directe n-am trăit niciodată mai târziu.

Numai că – şi aşa a venit sfârşitul – văd cu groază o femeie tânără venind în fugă să prindă tramvaiul 20. Mă nene, şi unde nu se întinde cât era de lungă, scăpând tot ce avea în brațe şi trosc, aud şi acum bubuitura pe gheață. Gata. S-a terminat balul. Am fugit în bloc. Tânăra doamnă a lăsat dracului orice grabă şi a pornit în căutarea vinovatului. M-am ascuns la subsol, în spălătorie, dar blocul vuia. Femeia suna la uşi, cerând referințe de la toți vecinii, pe rând. Când am auzit soneria apartamentului meu, m-a luat cu leşin.

O dată, de două, de trei ori. N-a răspuns nimeni. Obidită, victima a plecat, fără nici o satisfacție. De la subsol, în clipa aia, nu s-a auzit decât glăsciorul gândului meu, care mulțumea lui Dumnezeu că are o bunică surdă ca o cizmă.

Planuri și scheme îndrăznețe

Planurile adolescenței sunt ca fumul. Tot întâmplarea, săraca, ne scoate din belea.

Gata cu virginitatea!

Odată căzuți de acord că până aici i-a fost acestei nepoftite, trei băieți dintr-a zecea F, Radu, Mihai şi subsemnatul, au conceput un plan de bătaie. Ocupăm o casă, aducem fete, cumpărăm băutură şi nu ratăm momentul. Scăpăm de povară, frângem ruşinea cu brațe de oțel. Cu brațele, cu ce-o fi. Casa am găsit-o eu. A mea. Maică-mea era plecată în provincie pentru două zile. Cu băutura şi femeile erau responsabili ceilalți.

Zis şi făcut. Am făcut curat, am testat patul, am controlat baia, prosoapele, detergentul şi spirtul. Aşa ştiam eu că te fereşti de boli. Dai cu spirt. Ustură, dar trece! Maşina de spălat urma să şteargă urmele orgiei. Funcționa. În seara fatală, m-am pus pe aşteptat. În sfârşit, s-a înnoptat. Şapte, opt, nouă. Ţîrr... la uşă. Am tras aer în piept şi, cu o figură plictisită, am deschis. Surpriză. Era numai Radu, cu mâna goală.

— Să vezi – zice încurcat – Mihai aduce curvele, că ştie el de unde. Şi a zis că aduce şi băutura, că are taică-su o rezervă dosită de whisky.

— Whisky, da, e bun. Sigur, whiskyul cu femeia merge!

N-am mai scos o vorbă. Gândurile băteau darabana pe marginea de piele a canapelei psihanalizabile din capul meu. Or să ne ia repede? Or fi voluptuoase? Tinere şi arzoaice? Stăm noi şi fumăm din greu. Se face ora unşpe. Se aude liftul. Lift de patru persoane. Sau trei? Sau numai două? Se aud uşile. Bang, zdrang! Nemaisuportând tensiunea, ne repezim. Întuneric beznă. Şi o înjurătură.

— Unde dracu' e lumina? Am spart ceva!

O aprind şi-l vedem singurel, cu două sticle de apă minerală în brațe.

— Ah, am spart whiskyul!

— Bine, dar fetele? strigăm într-un glas, oarecum uşurați.

— Ei, fetele – şi Mihai dă scârbit din mână. Ce fete, domne? Zi mai bine, n-ai ceva de băut?

Am oftat şi am extras coniacul maică-mii, ascuns bine. După o oră eram deja foarte plictisiți de atâta orgie.

Povestea barabulei

Bucureşteni, voi nu prea ştiți ce e aia o barabulă.

Hai, să nu vă mai fierb! E un cartof! Cartoful a fost, pentru concitadini, marea problemă a Epocii de Aur. Cine nu-şi lua sacul din prima strigare risca să nu mai guste piure de Revelion. Ştiu că e greu de înțeles acum, dar aşa era! Ei, pe când începea şcoala, noi, elevii, eram de planton la muncile aşa-zis agricole. Sfârşitul lui septembrie şi începutul lui octombrie însemnau chiul şi muncă voluntară. În 1971 ne-am făcut practica agricolă la cartofi, spre Străuleşti. Trebuia să-i sortăm. Cei frumoşi – la extern, cei mai amărâți – la consum, cei stricați – la porci. Cu lădițele-n față şi cu praful anti-gurguie pe față, ne făceam că muncim, laolaltă cu profii. Mai strecuram o sticluță, mai palmam un Amiral, mai trăgeam cu ochiul la fete. Cu băsmăluțe, îmbrăcate în treninguri cârpăcite, cu tenişi de o prospețime îndoielnică, nu mai păreau a fi misterele Parisului.

Aşa ne pierdeam timpul câte o lună. Ne-aduceau şi ne luau ca pe valize, în nişte autobuze muribunde. Până într-o zi, spre sfârşit, când, din îmbulzeala veselă a întoarcerii în oraş, câteva voci de măgari în schimbare au început să cânte:

— Frunză verde barabulă/ noi muncim şi luăm o pâine!

Am râs de s-a zguduit hărăbaia. Şi numai ce reîncepem clasele, că, hop, fostul nostru diriginte dintr-a noua, proful de română, Moldoveanu, pune de-o şedință UTC. Şi unde nu începe, tunând şi fulgerând, să-i numească pe toți păcătoşii care au sabotat munca patriotică. Cum? Au cântat cu barabulă! Pricepeți, rimă ascunsă.

Eram vreo zece. Ne-am ales cu o exmatriculare pe două săptămâni, urmată de o examinare la sânge. Patru pe linie şi pedanți profesori. Aşa era să pierd anul. Blestemată fii, barabulă!

Bilete bucureştene

Deşi blatul e românesc, patentul lui e bucureştean.

În 1982, după un an de şomaj, mi-am găsit un post de profesor lângă Bucureşti, în satul Bulbucata. Mă sculam la cinci dimineața, schimbam un autobuz şi-un tramvai şi ajungeam într-o oră la autogara Alexandria. Apoi luam rata şi, teleap, teleap, printre papornițe, saci, găleți şi ustensile, la şapte eram la şcoală. Mă lipeam de sobă. Aş fi stat, februarie, martie şi un pic din aprilie, ca pisica, numai la căldurică. Dar trebuia să-i învăț pe copii româna, franceza, latina şi muzica. De ruşine, am învățat toată latina pe care o ştiu acum, dar la muzică m-am predat!

Aveam două colege navetiste ca şi mine, aşa că drumul de întoarcere era mai plăcut, doar ne întorceam de la muncă. Ajunşi din nou în autogară, luam tramvaiul şi abia mai încolo ne răspândeam ca potârnichile. Într-o zi, numai ce mă urc şi am un sentiment ciudat.

În aer plutea amenințarea fantomei.

— Mie-mi miroase a control!

Aşa că am compostat. Fetele au parlamentat ceva în surdină şi s-au aşezat liniştite. Nu parcurgem prima stație, că se ridică doi controlori. Direct la noi.

— Biletele la control!

Cea mai fâşneață se suceşte, se învârteşte şi scoate un smoc. Zice, senină, că le-a amestecat cu alea mai vechi şi-i invită să verifice. După câteva secunde de aşteptare încordată, biletele valabile ies la iveală, iar controlorii o dau pe glumă:

— Cum ne-ai ghicit, domnule? Şi dumneata – către ea – de ce nu arunci vechiturile alea?

Abia după ce au coborât i-am văzut buzunarele doldora de sute de bilete perforate. Şi, pus bine, petecul de hârtie dreptunghiular, de forma unui bilet, prin care aflase taina compostorului!

Despre cum am murit

Viața e un vis, dar asta numai când ții ochii închişi.

Între ’98 şi ’99, am lucrat la un mic trust de presă care scotea o revistă de paranormal. Nu pot să spun cât de recunoscător îi sunt şi azi patronului – amic de-al meu. Mi-a dat, atunci, posibilitatea să câştig binişor. E drept că şi eu mi-am manifestat-o (recunoştința) cu vârf şi-ndesat. Câte OZN-uri am creat din Photoshop n-aveți voi păr în cap. Fenomene meteorologice stranii,

fulgere globulare, fantome, apariții, aburi, aberații, toate erau la degetul meu mic şi era de ajuns să vină careva cu o poveste mai ciudată, că-i şi găseam corespondentul vizual. Cel mai bine se vindeau morții-vii... Acolo era loc căcălău pentru aure, lumini, transparențe şi ectoplasme.

— Florin, poți să...

— Pot!

Câțiva dintre prietenii mei au scris, şi ei, cu succes în paginile revistei. O fată se ocupa de vrăji şi descântece – era folcloristă şi se scria numai cu vrăjitoare bătrâne. O cititoare s-a încăpățânat s-o contacteze pentru a-i smulge secretul (avea un soț cu meteahna beției), a început s-o caute, aşa că am lichidat-o pe autoare într-un sat blestemat şi uitat din Mehedinți. Am reînviat-o sub un alt nume, corespondentă de la capătul lumii...

Mi-a venit şi mie rândul la murit. Mai ales după beție... mă apuca o lehamite... Mai întâi căscam de-mi trosneau fălcile, puneam capul pe tastatură şi dădeam orice numai să mă întind. Era acolo, la subsol, o cămăruță întunecoasă unde stătea o contabilă. M-am dus la ea şi am rugat-o să mă lase, câteva clipe, să mă odihnesc şi, dacă se poate, să stingă lumina. A stins-o, m-am întins pe jos, mi-am pus mâinile pe piept şi...

— Olga, i-a spus contabila unei culegătoare, după vreo jumătate de oră, văleu, a murit Florin! M-am dus la el şi cred că nu mai respiră!

S-au bulucit toate să mă privească. Aşa era! În penumbră, în frig, păream nemişcat şi livid ca un cadavru. Murisem. Din fericire, trebuia să se întoarcă patronul, reîncepea programul, aşa că mortul din mine a deschis ochii, a oftat alene şi *Dracula* a mai bifat o minune!

Nici o brânză

Diferența dintre bucureşteni şi intruşi e aidoma celei dintre telemea şi camembert.

Mă întorceam de la Paris şi, în avion, purtam cu mine, prin voința Simonei Popescu, o bucată de brânză albastră. Trebuia s-o predau unui amic comun, franțuz sadea, Fabrice, care, pe atunci, lucra la *Tabu*. Ajung şi mă cocoşesc în fața Ceciliei. Îi cumpărasem un parfum Ferragamo şi eram mort de curiozitate să-i văd reacția. Când colo, ea face o față lungă:

— Bag de seamă că nu te-ai prea spălat!

M-am dezumflat. Nu eu puțeam... A doua zi, am dus chestia la serviciu, am băgat-o în frigider, împachetată în şase-şapte pungi. Drumul îi

făcuse cam rău. Când a sosit destinatarul, i-am încredințat pachetul (bine) mirositor. După o oră, ia brânză de unde nu-i! Fabrice se enervează, eu urlu, cum îmi e obiceiul, că e imposibil să fim jefuiți în plină redacție! Anchetă, suspiciuni, cuvinte grele: nesătuilor, hoților, perverşilor! Trece pe-acolo doamna Maria Stoica, femeia noastră de serviciu, ne aude dezbătând şi ne zice calm:

— Stați aşa, că era stricată, mamă, am aruncat-o io, n-a luat-o nimeni! Se împuțise!

Fabrice dă un răcnet şi se duce glonț la coşul de gunoi. Norocul lui că o împachetasem cu asupră de măsură. O descojeşte de punga murdară şi țuşti acasă, cu pachețelul adorat. Dar nefericitul nu o consumă pe loc, aşa cum ar fi făcut orice om cu scaun la cap. O lasă să se mai matureze puțin, până sâmbătă, când avea musafiri. Iar sâmbătă, când să înceapă tranşarea, ia-o de unde nu-i! Menajera dăduse, sireaca, peste oroarea din frigider şi se milostivise să-i curme viața definitiv. Aşa că pachetul luase drumul ghenei (Gheenei). Şobolanii vor fi tras un chef monstru şi cred că au toastat vârtos în cinstea tuturor femeilor de serviciu care țin Capitala curată!

Plăceri burticale

Tinerețea mestecă orice. Până şi nodurile sunt bune.

Cum se termina serviciul de magazioner, după-amiaza, hop la grădină. Aşa s-a întâmplat şi în ziua aceea de vară. Am sosit, flămând nevoie mare, şi m-am aciuat la o masă cu Agopian, Buduca, Drăgănoiu, Mircea Ciobanu... Ei legumeau un vinuț de o culoare dubioasă, galben ruginie, cald – fireşte – ca vara. I-am cerut doamnei Miți ceva, orice. „Orice n-avem”, mi-a răspuns. „Atunci, ceva bun!” Cu bunu’ ăsta era cam greu, că la cantina Uniunii nu mai venea marfă ca pe vremuri. Nu mă făcusem scriitor la timp.

Dar aia a fost vara surprizelor. M-am pomenit deodată cu un stufat de miel delicios. L-am hăpăit şi l-am cerut, plin de entuziasm, şi pe al doilea. La fel de apetisant ca primul, n-a apucat să vază prea mult lumina zilei. Am căzut pe gânduri. Parcă nu mă săturasem. „Altceva mai aveți?” „Altceva nu mai avem.” „Ei, să mai vină unul!” în clipa asta, la masă s-a făcut tăcere. „Pe pariu că nu-l mănânci?” „Pe pariu!” „Pe ce?” „Pe înc-o porție!” Am mâncat tacticos a treia farfurie şi am comandat, fără probleme financiare,

următoarea. Lumea s-a uitat la mine, nu aveam nici mâneci, nici pungă. Totul intra la ghiozdănel.

Atunci, Drăgănoiu a lansat ultima provocare: „Dacă mai bagi una, le plătesc eu pe toate!” Au început pariurile: „Nu mai poate!” „Ba poate!” „Pe cât?” „Pe-atât!” Am marşat şi, sub ochii holbaţi ai confraţilor, am biruit-o, încet, şi pe asta. Pot spune că a fost una din zilele mele fericite. Sătul, cu banii-n buzunar, subiect şi obiect al admiraţiei, ce-mi mai lipsea? Ştiu şi eu? Poate un loc ferit unde să râgâi după pofta inimii!

La ultimul etaj

Ah, dacă oamenii ar şti când să-şi ţină gura, alta ar fi faţa lumii!

Nu mi-a plăcut înălţimea, am avut rău de bloc. Când urcam pe acoperiş, mă lua cu ameţeli, iar atunci când mă apropiam de margine, mi se părea că o să mă ia vântul. Dar, odată cu vârsta, intervine orgoliul. Aşa că frica să facă loc curajului! Prin 78-79 mi se pusese pata pe o fată. Avea un nas fabulos – catifelat, uşor în vânt – şi locuia la ultimul etaj. Era aproape o puştoaică, terminase liceul pedagogic şi era învăţătoare. Venise în Bucureşti de puţină vreme şi o vrăjeam şi eu cum ştiam mai bine. Adică mai rău. O vizitam la fiecare sfârşit de săptămână, când mă întorceam de la post.

Mă lăsa să pun mâna pe ea, ne pupam, ne rostogoleam şi nimic! Fortăreaţa era inexpugnabilă. Aflasem şi că avusese o aventură nefericită, i-am cunoscut şi părinţii – din ale căror panere m-am ghiftuit de multe ori. Am ascultat-o cântând, am admirat-o dansând – era o adeptă a artelor orientale, deşi asta presupunea ceva mai mult, mai oţios, mai bogat, sexual vorbind – m-am prefăcut robit de înţelepciunea îndepărtată. Aş!

Era timpul pentru măsuri extreme. Am băut ceva, să-mi fac curaj, şi, sub ochii ei rotunzi, machiaţi cu codiţă, m-am urcat pe balustrada balconului şi am parcurs distanţa tacticos, vânturându-mi mâinile, să-mi ţin echilibrul. La capăt, am alunecat, dar spre interior. Am sărit uşor, am făcut o plecăciune. În cap ameţisem deja, pentru că mă văzusem alunecând pe partea cealaltă. Iar echilibristica mea a dat roade. Imediat. Am făcut dragoste cu o inspiraţie occidentală şi cu febrilitate bucureşteană (ca un făcut, m-am revăzut pe asfalt, făcut plăcintă, într-un viitor ratat la mustaţă). Apoi, la sfârşit, când organele sfărâmate ale echilibristului nebun vor fi fost şterse de pe caldarâmul minţii, i-am auzit glăsciorul:

— Şi-acum ce-ai să crezi despre mine?

Un erou al timpurilor noi

Dacă-i salvezi cuiva viața, îi rămâi dator pe veci.

Într-o zi, vine la mine administratorul şi-mi zice:

— Domnu' Iaru, avem o problemă... Cred că a murit vecinul dumneavoastră de dedesubt. Nu l-a mai văzut nimeni de trei zile...

— Să spargem uşa!

— E blindată, că se teme de hoți!

— Miroase?

— Nu miroase!

— Atunci n-a murit! Să chemăm poliția!

— Şi ce motive avem?

— Şi ce propuneți?

— Hai să ne uităm de pe balcon. Poate se vede ceva! Cred c-a murit. Când o să se-mpută, să vezi balamuc! Dar dacă...

Şi se uită lung la mine.

— Ce-ar fi dacă... N-aveți cumva o funie? (Şi iar mă cântăreşte din priviri.) Sau o chingă de mobilă.

— N-am, domnule, nici o chingă!

— Da' am eu!

— Şi vreți să coborâți de la mine la etajul doi?

— Eu? Nu! Da' dumneavoastră... hai, că sunteți subțirel! Vă săltăm noi peste balcon!

Fiu-meu a început să urle:

— Taaatiii, nu sări de la balcon! Maaamaaa, tata moaree!

Ceilalți vecini, care pândeau de după uşă, au şi năvălit, suflecându-şi mânecile.

— Aşa! Acum! Ţine bine! Trage, bă! Ia uite ce pisică mare! (Era pisica mea.) Cum se desface asta? Du-te, puştiule, din picioarele noastre, că nu ne jucăm!

M-au legat ca pe un salam şi m-au săltat.

— Se rupee!

— Nu se rupe, am verificat-o, ține doi ca tine!

M-au coborât. M-am uitat, sfios, pe geam, în bucătărie, în sufragerie.

— Nu văz nimic!

— Sparge naibii geamu’!

M-am executat. Şi atunci l-am văzut pe bătrân, căzut grămadă sub masă. Abia mai respira. Alunecase, îşi rupsese piciorul şi rămăsese aşa, în propriile secreții, două zile. Restul a fost simplu. Am descuiat blindajul, am chemat Salvarea şi m-am umflat în pene: salvasem un om. Satisfacția n-a durat prea mult. Două zile mai târziu am uitat apa deschisă, l-am inundat şi, când s-a întors de la spital, m-a pus să-i zugrăvesc casa!

Învingătorului i se ia totul

Nu-i de ajuns să vrei, trebuie să şi poți!

Prin ’88-’89, Bucureştiul devenise locul de întâlnire al tuturor flămânzilor din provincie. Amici de la Cluj veneau să cumpere salam, alții, de la Braşov, alergau după parizer, țăranii părăseau Capitala cu saci de pâine în spate, pe furiş, ocolind filtrele. Iar noi priveam cu jale cum ultimele fărâmițe îşi luau rămas-bun de la noi. N-am să-mi explic niciodată cum izbuteau să smulgă hrana fără buletin. Bănuiesc că aveau noroc. Hm. Pentru mine, salamul cu soia, brânza cu înlocuitori ori parizerul mirosind a mort nu reprezentau o necesitate (vă amintesc că făceam troc din subsolul Cărții Româneşti). Cu carnea stăteam mai prost. Aşa că, o dată pe lună, mă aşezam la coadă, la Halele Obor, cu bonul în mână şi îmbătrâneam acolo. Nu îmbătrâneam fără folos. Tălăzuiam şi eu, ridicam vocea, ridicam pumnul, împingeam, dădeam din coate, smulgeam nasturi, călcam peste cadavre şi reuşeam să înaintez un metru. Organizam ambuscade, traficam liste, eram persuasiv, ironic, subtil şi insidios. La capătul tunelului strălucea luminița.

— Dați, domne, numa’ una, să ajungă la toată lumea!

— Taci, proasto, că numa’ una dă!

— Atunci să nu mai dea!

Hieratic, ajung în fața tejghelei. Satârul fulgeră, cotletul intră în hârtie, iar eu ies victorios: o jumătate, cu os, cât o pană.

Mi s-a făcut greață şi ruşine, am pus mâna pe aparatul de fotografiat, am luat o riglă şi am făcut o poză. M-am hotărât s-o trimit la Europa Liberă şi la Națiunile Unite. Cu orice risc. Dar am pierdut plicul şi până la revoluție am tremurat de frică. Atât.

Inventar cu pierderi

Socoteala de acasă nu se potriveşte cu cea din târg.

În decembrie 1989, pe 21, făceam inventarul la Cartea Românească. Un moment tensionat al vieții. Ştiam că-mi lipsesc bani, nu ştiam câți. Aşa că inventarul înainta din greu şi, după socoteala mea, se strânseseră cam peste patru mii de lei. Greu. Joi am făcut rost de parale, le-am băgat în geaca pestriță şi am pornit, hotărât să trag linie şi să plătesc. În definitiv, după cum v-am mai spus, îmi făcusem suma cu bişnițarii.

Pe drum, în fața Palatului Şuțu, un braț de pancarde: „Noi muncim, noi hotărâm!", „Un nu hotărât iredentismului", „Ceauşescu-PCR!" şi alte prostii de acelaşi calibru. Intru la subsol, îmi suflec mânecile şi, împreună cu contabilul şef, ne afundăm în socoteli. Alături, în cămăruța lui nea Costel, Chiru, tehnoredactorul, sucea de butonul aparatului de radio, ascultând discursul şi venea din când în când pe la noi, înjurând de mama focului, apoi revenea, ca hipnotizat, lângă difuzor. Lista cu lipsuri creştea amețitor.

Şi, dintr-odată, un răcnet. Chiru irupe în depozit:

— Florine, a început! S-a întrerupt transmisia!

Călin Angelescu, care se tot foia pe acolo, trăgând cu ochiul, a tulit-o pe uşă. Nea Costel a înşfăcat mătura. Mi-am luat geaca, am băgat banii în buzunar (aveam să plătesc paguba peste o lună) şi-am şters-o şi eu. Pe Nuferilor, nebunie. Lume năucă, noi croindu-ne drum împotrivă. Ni se alătură şi frații Roncea. Brusc, dăm nas în nas cu doi scriitori respectabili.

— Încotro? zic eu.

— La radio, zic ei. Pentru pace, pentru țară. Şi-mi fac cu ochiul.

— Păi bine, bre, acum, la spartul târgului?

Poate nu e momentul

Gorbaciov a vizitat România în 1987. A fost, a văzut şi-a plecat.

Evenimentul a fost răsturnat pe toate fețele de masă, la crâşmă. Brusc, pictorul Drăguşin a făcut o declarație uimitoare:

— Băieți, am pictat un tablou pentru Gorbaciov!

Am rămas muți de uimire.

— Şi-am să i-l dau acum, la plecare.

După o săptămână, îl reîntâlnesc şi-l descos, ferit: cum a fost? Drăguşin dă din mână a lehamite:

— Nu puteam, domnule! Ce, e de glumă? E ditamai tabloul! Mă împuşcau ăia ca pe un pui de găină!

După un an, Drăguşin face o deplasare în URSS.

— Acum e momentul, zice. Nimeni nu ştie că printre pânze e şi aia pentru el!

Şi-a frecat mâinile, i-am urat baftă şi am aşteptat, emoționați, relatarea întâlnirii cu Gorby. Era o uriaşă oportunitate! La întoarcere, dăm de un Drăguşin plouat.

— La mine nu vă gândiți? Ce-ar fi spus ăştia? Nu, bre, nu era momentul.

— Şi tabloul? Măcar l-ai lăsat acolo?

— Doar nu-s nebun, l-am adus acasă!

În sfârşit, vine şi Congresul al XIV-lea. Răbdarea noastră ajunsese la capăt.

— Ştiți ce-am să fac? Mă duc la poştă şi scriu pe pachet: Tovarăşului Mihail Gorbaciov, personal, Kremlin. Cu răspuns plătit! Să vedem, ce-or să-mi facă? zice pictorul revoltat.

Nu l-am mai văzut vreo lună. „L-au arestat”, ne-am zgribulit noi. Între timp, vine revoluția, cade odiosul, cade şi sinistra lui soție şi, după o săptămână, mă întâlnesc cu Drăguşin.

— Credeam c-ai murit!

— Nu, bre, mi s-a făcut frică şi m-am ascuns!

Şi privindu-mă visător în ochi, adaugă:

— Ah, dacă aş fi trimis blestematul ăla de tablou, acum eram erou. Ce crezi, e prea târziu să-l expediez acum?

Perseverență

Poate că nu e reprezentativ pentru bucureşteni. Dar omul a existat şi trebuie să vi-l povestesc.

Prin 1993, unchiul meu ieşise la pensie şi, din vorbă în vorbă, îl întreb ce mai face. Brusc, se înfige cu degetul în surtucul meu şi prinde gust de vorbă:

— Mi-am depus banii la „Caritas”!

— Aoleu, zic eu, ai pierdut?

— Am câștigat. Cinci milioane!

— Să fie într-un ceas bun!

— Nu, că nu i-am ridicat! I-am lăsat pe toți! Vezi că eşti prost, cu teoriile tale tâmpite?!

Ştia omul ce zicea. Îndrăznisem să spun, la televiziune, că, dacă toată România ar juca, ar trebui opt țări ca a noastră să se poată plăti totul, că n-ar mai fi bani. Ce de înjurături am primit... Un an mai târziu, era cătrănit rău:

— Un bandit! Un escroc! Mi-a furat banii! Da’ lasă, că am pus şapte milioane la „Gerald”!

— Aoleu! Nene, te rişti?

A dat din mână, superior. „Ce ştii tu!” Am ghicit rezultatul de îndată ce lumea a invadat sediile goale. Apoi, s-a băgat la SAFI. N-a crezut în zvonuri până nu a dat faliment şi ăsta. Jalea a durat taman până în vremea FNI. S-a băgat. L-am întrebat: „Cam cât ai de luat?” „Treizeci de milioane.” „Nu-i prea mult, du-te acum, nene, şi ia-i! Ce-i în mână nu-i minciună! Eşti om bătrân.” Până n-a luat țeapă şi-aici, n-a crezut. A leşinat, a protestat, dar aşa a rămas!

Şi numai ce mă pomenesc cu el, acum vreo doi ani. Scoate din buzunar un prospect. „Domnul... a câştigat un Matiz.” în loc de puncte de suspensie, numele lui. Degeaba l-am rugat să arunce hârtia. Degeaba i-am arătat literele mici (corp 4) cu lupa: „Dacă veți cumpăra produse în valoare de..., e posibil ca anunțul de mai sus să devină realitate, bla-bla-bla etc.” S-a dus la adresa aia şi a murit, de inimă rea, pe trepte. Într-adevăr, nu câştigase! Îți poți imagina, domne, aşa un ghinion? Oameni fără inimă şi fără onoare! Dar că unchiul meu a fost toată viața contabil, asta se pune?

Iarna pe uliță

Bucureştii deceniului nouă sunt iremediabil legați de gaze.

Se spunea că suntem capăt de coloană pe țară şi că de aia flacăra de aragaz era mai mică decât chestia de furnică. Oricum, lumea se împărțea în două categorii: cei care țineau rândul la lapte şi ceilalți, care bucătăreau – noaptea. Eu aveam un mini-aragaz cu butelie şi, toată ziua – bună ziua, fierbeam vin şi țuică în subsolul Cărții Româneşti. Era în ’84. Caloriferele

crăpaseră în timpul Revelionului. Nea Costel îşi pusese mâinile-n cap şi decretase că rămâne cum am stabilit până la primăvară. Librăria şi editura au înghețat, singurul loc viu era depozitul meu. În mijlocul cărților, puneam oala, băgăm mere, scorțişoară şi zahăr de contrabandă, apoi turnam poşirca şi, în zece minute, sleorpăiam, încălzindu-ne sufletul. Alături de mine, Mircea Nedelciu şi Dan Stanciu dădeau drumul poveştilor. Fumam la greu BT şi Carpați, dacă nu vă e cu supărare!, şi destupam cu înverşunare sticlă după sticlă. Când se termina serviciul, eram ciupiți bine, dar calzi.

Calul de bătaie era un şef, Niculae Frânculescu, om care se considera al doilea scriitor al României, după Marin Preda. Nedelciu tocmai ne repovestea istoria cu ciorile care cădeau în soare şi cu mireasa de tablă, amândouă celebre creații frânculeştene, când numai ce se înființează o domnişoară:

— M-a trimis domnul Frânculescu, am un bon!

Primul la minge, Mircea îl ia, încasează banii şi furnizează volumaşul dorit. Apoi, cu o lucire diabolică-n priviri, decartează către noi bonul pe care scria chiar aşa: *Cio fi de râs în asta, 7 lei.* Apoi, mai insinuant:

— Ăsta n-a scris în viața lui o carte! Nu v-am zis io că lucrează cu negri?

Putredul Occident de peste gârlă

Lumea de ieri a fost una a etichetelor glorioase.

Prin 1985, spre toamnă, mi-a fost dat să văd, în carne şi oase, prima sticlă de Coca-Cola de un litru. De plastic. Fusese fabricată în Ungaria şi călătorise cu Panonia Express şi ajunsese în posesia mea. Era cu dop de plastic, roşu. Dar uimitor, cu adevărat uimitor, era că se înşuruba fără efort şi ermetic! Adevărul e că m-am rugat o zi întreagă să-mi fie cedată. Am dat la schimb un disc uzat cu Olivia Newton John. Dar nici o bucurie nu e deplină. Sticla era goală. A dracu', fusese legumită pe drum. Însă îşi păstrase eticheta, lucru esențial pentru România acelor ani.

Unii se mândreau cu ochelarii lor de soare cu etichetă pe parbriz, cu blugii cu cartonaş, iar eu aveam petul meu cu însemnele pierzaniei. Am turnat în ea Pepsiul autohton, apoi Quick Cola (oroarea, da, aceea). Şi toate băuturile se înnobilau subit. Când eticheta s-a jupuit de tot, a fost retrogradată pe post de recipient fotografic. Revelatorul color se păstra cel

mai bine – spre deosebire de toate bidoanele şi bidonaşele scâlciate din comerțul nostru socialist. Cum revelatori nu se găseau decât din an în Paşti, era vital să-i poți păstra cât mai mult timp. Numai că afurisitele chimicale mi-au atacat adorata, iar adorata şi-a pierdut limpezimea şi transparența. S-a pătat. În locul plasticului înflorat, aveam acum un recipient cafeniu. După încă un an, transportam gaz sau terebentină. Jur că şi-a făcut, conştiincioasă, datoria. N-a lăsat nici o picătură să se scurgă. Devenise un membru de onoare, un simbol respectat, un bătrân hârşîit.

În decembrie ’89 am fost arestat. În timp ce IMS-ul ne ducea către Jilava, mi-a trecut prin cap c-or să ne-mpuşte în mijlocul câmpului şi mi-am zis: „Mor şi n-am băut măcar o Coca-Cola!”

Patru popi cu dame-n coadă

Odată stabiliți în Bucureşti, oamenii devin mai buni.

Mă sună într-o zi amicul Adnan. Adnan e turc. Mă întreabă dacă am filme. Aveam. Mă întreabă dacă vreau să câştig un ban bun, dar cinstit. Voiam.

— E o nuntă, sunt naş, vrei să faci poze?

— La moschee? întreb eu. E voie? Primesc creştini să facă poze?

— Eşti truli? Ce moschee? La biserică, bre, în Grozăveşti!

M-am mirat, m-am înarmat şi m-am prezentat sâmbătă, cu toată aparatura, am făcut cunoştință cu mirii, cu popa, cu naşii soției. Turcul meu era însurat cu o nemțoaică protestantă. Iar ceilalți naşi de cununie erau evrei. Popa înțelege rapid situația şi le face un instructaj scurt, dar cuprinzător. Cu ocazia asta, am aflat că era celebru în cartier, creştinase cam jumătate din țigănie, iar în timpul liber colinda pe la familiile cu probleme, să nu facă prostii. În fine, pentru mulțimea multi culturală şi straşnic de variată religios, trage un ritual grandios, cu toate marafeturile. Îmi face semn, ca un dirijor, să pozez când cu vinul, când cu coroanele, când cu pupatul Evangheliei.

Iar evreii pupă Biblia ortodoxă, dimpreună cu turcul şi protestanta. Şi-şi desenează cu toții nişte cruci solemne pe piept, de-a făcut popa ochii cât cepele. Se termină nunta, într-un entuziasm general.

Preotul se odihneşte o clipă, apoi se îndreaptă hotărât către Adnan. Nu cumva vrea musulmanul nostru să treacă la dreapta credință? Adnan se

apleacă adânc, curtenitor şi zice:

— Părinte, când ai mei l-au chinuit pe Brâncoveanu al dumitale, şi-a schimbat el Dumnezeul? De ce vrei să dăm cinstea pe ruşine?

Popa stă o clipă, se reculege şi zice:

— Ai dreptate, fiule, hai să bem!

Bune, dar nebune

Băieți, dacă visați o nebună moartă după voi, ascultați aici...

Prin ’92, am fost îmbârligat. Pe scurt, s-a uitat ea la mine şi a decretat că sunt cel mai sexy, cel mai deştept. Cum să rezişti la aşa ceva? Am reacționat bărbăteşte şi am probat că sunt chiar aşa. Dar, după cum ştiți, era şi atunci, ca şi acum, o problemă cu hogeacul. Nu se poate numa’ prin ascunzişuri, pe fugă. Sexul e o chestie bună dacă are suspans şi viteză, dar, dacă are şi răgaz, e şi mai bună. A făcut ochii mari:

— Ei, asta-i acum! Am eu relații la „Athenee Palace”. Acolo-ți place?

M-am strâmbat, neîncrezător. Mi-a făcut un semn că sunt fraier şi m-a tras după ea. S-a înfipt în recepție, a pertractat exact un minut şi apoi şi-a fluturat cheia pe deget.

— M-am hotărât să stau aici o săptămână... pentru tine...

Atât a mai zis şi – la treabă. Au urmat room-service-uri de zile mari, cu icre şi şampanie, cu delicatese la miez de noapte. Cum să nu compostezi sălbatic dacă-ți bate vântul din pupă?

— Bine, bine, da’ cine plăteşte?

— Eşti meschin...

Nu ieşea din cameră, comanda într-o veselie. Numai că-mi intrase şi morcovul, nu numai şampania. Într-o seară, ajung la locul faptei şi o văd înnegurată.

— Nu pot ieşi de aici dacă nu plătesc!

Apoi a dat din mână, plictisită.

— O sută de mii... Un fleac...

Am coborât cu coada-ntre picioare. Era salariul meu pe trei luni (un salariu bun!). În hol, mă întâlnesc cu un amic care avea o lansare de firmă olandeză. Cu gheața-n suflet, îl abordez. N-are o sută? Avea. Brusc, lumea s-a făcut mai frumoasă şi s-a calmat. M-am rezemat de recepție şi am plătit, în timp ce recepționerul rânjea la mine. Apoi am dat bir cu fugiții. Datoria

asta n-am apucat să i-o plătesc niciodată. Mulțumesc, prietene cu firmă! Olandeză, se-nțelege!

Estetica şi agentul termic

Fapte, nu vorbe! Dar şi amănuntele contează.

Am avut în facultate un coleg, să-i zicem Costică. Dacă s-ar fi numit Mitică, s-ar fi pierdut demult în masa bucureştenilor, dar a vrut să fie Costică (din provincie), să iubească estetica şi să rămână, cu orice preț, în Bucureşti. La repartiție, minune, a ales revista *Săptămâna*. Asta era cea mai abjectă publicație a timpului, un soi de *România Mare* cu voie şi cu materiale de la Securitate.

— Băieți, ne-a zis cu lacrimi în ochi, ştiu unde mă duc, dar n-am să mă compromit! Am să apăr estetica cu prețul vieții!

S-a dus şi, în trei luni, s-a dat pe brazdă. A ajuns la fel de ticălos ca şeful lui, Eugen Barbu, dar un ticălos mai mic. Nu mai prididea cu demascările estetice! După vreo zece ani, pe când se schimbase lumea, numai ce-l văd pe „văru' Costică" în Parlament, în barca majoritară FSN şi dând cu barda-n opoziția moşierească. Era la costum, se maturizase, dar vorbele – tot naşpa! Şi mi-a sărit muştarul. Ia să-i spun eu povestea lui Costică, când oi avea şi unde oi avea ocazia! O fac acum.

Într-o iarnă, ne-am strâns în Grozăveşti, chiar în cămăruța lui. Şi-am început: nemurire, geniu, estetică. Cele mai năstruşnice teorii se plimbau braț la braț cu cele mai gogonate tâmpenii. Inutil să spun că, pe parcursul discuțiilor, Costică strălucea. La estetică. Estetica era viața lui. „Femeile? Nu merită, domnule!" în sfârşit, ne despărțim cu paşi de-o nostimă măsură. Mai şi consumasem, firesc. Când ies afară, ningea grozav, iar eu îmi uitasem cipilica. Mă uit de jos, îl văd pe Costică la fereastra luminată şi-i fac semn. Dar cred că nu m-a văzut, aşa că urc în fugă, dau buzna şi rămân cu gura căscată. Cu pantalonii-n vine, Costică se proptise-n calorifer şi admira, pierdut, întunericul de afară.

— A dracu' estetică, am mormăit şi am şters-o englezeşte, râzând în hohote.

Potul cel mare

Ştiu că e imposibil, dar asta nu mă face mai fericit. Pentru binele realităţii, ar trebui să fie.

În 1982, am aterizat la spital. Eram bolnav – pe viaţă. Am plâns sub pătură, realitatea n-a vrut să se schimbe. Nu existau decât legende despre vindecări miraculoase: mâine, poimâine, sigur vor inventa ceva! Să vă descriu colegii de suferinţă: bărbaţi resemnaţi, cărând imense bidoane cu urină la analiză şi, apoi, vărsându-le în chiuvetă. Răsfoiam tratate de medicină – nici o şansă. Toate pilele din lume se puseseră în mişcare, fără rezultat.

Printre pacienţi era unul orb. După ce şi-a descris cu lux de amănunte suferinţa, a decretat că e deţinătorul unui secret epocal: avea o metodă costisitoare de a câştiga la Loto. Am ciulit urechile. Matematica simplistă cu care rămăsesem din liceu interzicea existenţa vreunui algoritm. L-am momit. L-am periat. I-am plâns pe umăr. Nimic. Omul voia zece mii de lei să te bage partener la afacere. Zece mii n-aveam. Şi nici garanţii.

Am ieşit din spital. Am luat un top de hârtie şi am început să calculez. La început, patru coli, cu săgeţele şi grupuri. Am adăugat alte patru, pentru variabile. S-au dublat. Am acoperit toată podeaua cu hârtii. Înaintam, posibilităţile se înmulţeau. După trei zile, foile erau pline, iar eu eram tot mai încurcat. Am oftat, am cerut hârtie, creioane şi nechezol. Soluţia îmi sufla în ceafă, era lângă mine, numai s-o ating cu mâna! Dar, în loc de soluţie, a intrat pe uşă Traian T. şi m-a luat de-o aripă.

— Hai în oraş!

Am băut o zi şi-o noapte. Deşi aveam convingerea că beau în neştire potul cel mare, mă simţeam împăcat. În zori, Traian mi-a mărturisit:

— Credeam c-ai înnebunit!

Am râs şi am abandonat partida. În anii următori, nici un miracol nu a irupt pe piaţa câştigurilor. Dar şi azi, când somnul întârzie, mă surprind înşfăcând, în gând, creionul, rostogolind cifre pe hârtie şi înşfăcând potul cel mare.

Scândura

Bucureştiul era un oraş sigur. Şi mai este, pentru naivi.

Dacă ai ghinionul să cazi din lac în puţ, trebuie să-ţi păstrezi simţul umorului. Cam aşa mi s-a întâmplat acum vreo douăzeci de ani. Mă

plimbam pe Bulevardul 1 Mai cu o puicuță de aripă şi-mi făceam în gând monetarul (explicabil, eram, ca de obicei, în pană). Când să trec de Banu Manta, numai ce apare, ca o furie a pământului desțelenit, un țigan cu un scânduroi deasupra capului.

— Bă, strigă el vânăt de furie, îți crăp capul, bă!

Am văzut cum arma improvizată şi lungă se ridică deasupra capului meu. Dacă mă-ntorceam, ăla eram. Cu o ultimă frântură de luciditate, l-am privit în ochi şi am susurat:

— De ce, domne?

Lancea de lemn a rămas în cumpănă, dar tot deasupra mea.

— L-ai caftit pe frati-miu!

Am făcut ochii şi mai mari şi am rostit cu nevinovăție:

— Da’ care-i frati-tu?

Într-un acces de disperare, țiganul a oftat din rărunchi, a dat cu lemnul de pământ şi a început să se jelească. Ba că toți îl bat pe nevolnic, ba că vor să-şi bată joc de el şi nimeni n-are curaj să-l înfrunte:

— Aşa le crăp capu’ la toți! a încheiat.

— Domne, am prins eu curaj, nu era unu’ buzat, cu părul creț, voinic ca un taur?

— Ăla e! L-ai văzut! Zi repede!

— Da’ ce-s nebun?

A stat o clipă, s-a socotit, apoi a scos din buzunarul nesfârşit al treningului soios o sută la fel de soioasă.

— Dă pe gură, că altfel te sparg şi pe tine!

Am luat-o hotărât, apoi i-am arătat, vag, cu degetul, un traseu:

— Dacă fugi, l-ai prins!

Am înşfăcat fata de-o aripă. Ea a mai apucat să îngaime:

— Păi, nu ți-a fost frică?

— Mie? am râs. De scândurica aia? Îl culcam cu un deget! Hai, însă, mai repede, că n-avem timp de pierdut!

În pat cu duşmanca

Nu e nici o duşmancă, dar aşa sună mai bine.

Parcă v-am povestit ce căzut în freză eram după o tipă, Carmen. Iar Carmen avea o colegă, Lidia. Pe cât de brunetă era Carmen, pe-atât de

blondă era Lidia. Când Carmen o ştergea, Lidia rămânea alături, să-i plâng pe umăr. Vorbeam ce vorbeam, apoi apărea şi regina viselor mele, rumenă, suavă, ca o garofiță. Aşa am rămas, o dată, la discuții îndelungate. Am colindat, am sorbăcăit tot ce se putea bea, am comentat totul: prietenie, dragoste, fidelitate. Brusc, Lidia mi-a zis că nu prea are chef să meargă acasă, dar că avea chef de-o vorbă mai lungă. N-am stat pe gânduri. Am invitat-o la mine – adică la maică-mea (eram student). Am luat maşina de noapte. Am urcat. Apartamentul era unul semidecomandat. Am deschis cu băgare de seamă. Ne-am descălțat, din precauție. Pâş, pâş, am trecut prin camera unde dormea mama. Apoi am intrat în cămăruța mea.

Ne-am urcat în vârful patului şi am început să ne mărturisim: eu, dragostea mea neîmpărtăşită pentru Carmen, iar ea, singurătatea ei de fată frumoasă. Lidia a prins curaj. Găsisem un rest de coniac sub pat. Mi-a spus că, deşi lumea o consideră o fată cu nasul pe sus, ea ascunde comori de tandrețe. Exact aşa a spus şi țin minte tonul ei oarecum obidit. Când vă spun, cad pe gânduri.

— E târziu, hai să ne culcăm.

I-am căutat o pijama. N-am găsit. I-am dat o cămaşă. Am stins lumina. Am luat-o în brațe şi am adormit – cred – foarte repede. Era, nu-i aşa?, prietena lui Carmen.

A doua zi am plecat la facultate şi asta a fost totul. Am înțeles foarte târziu. Dar ce importanță mai are?

Examene grele.

Pe vremea mea, un examen luat făcea exact diferența dintre un învingător şi un ratat.

Dădeam la Litere. Eram convins c-o să pic. La un moment dat, mi-am zis: „Ei, şi ce? Mă duc în armată şi învăț acolo!” Gândindu-mă la cele şaisprezece luni de şmotru din armata română, m-am răzgândit: „Ba am să-l iau!”

Vine ultima noapte. Las naibii hârțoagele şi dau să mă culc, să se depună ştiința pe circumvoluții. O lună galbenă pe cer, greieri, frunze, pace. Da, dar şi un câine dement care a început să latre. „O să adoarmă.” După o oră, lătra îndârjit, cu dichis, cu pauze, să-mi sară somnul din cap.

Am ieşit la fereastră:

— Potaie împuțită, vedea-te-aş la Babeş! (Tocmai recitisem Caragiale.)

M-am îmbrăcat, am luat din frigider o bucată de carne şi fuga, în fața blocului. I-am aruncat-o peste gard. A tăcut. Am urcat, m-am dezbrăcat, am închis ochii, a reînceput. Am înjurat soarta potrivnică, era culmea să pic din cauza unui câine. Am căutat în cutia cu medicamente şi am găsit somniferele (sau calmantele) maică-mii. Le-am pisat, le-am înfăşurat într-un şnițel şi fuga jos, din nou. „Lasă, că vezi tu pe dracu'!" Dar potaia, sătulă, nici n-a catadicsit să adulmece cocteilul.

Am rămas cu ochii beliți până dimineața, când a tăcut, cu conştiința datoriei împlinite. Năuc, m-am dus la examen şi am scris tâmpenii. După două zile, Doina Doru îmi dă un telefon şi, cu voce cavernoasă, îmi zice:

— Florin... (pauză), ştii... (pauză), ai picat...

Mi s-a făcut rău.

— Ei, pe naiba... Te-ai uitat bine?

— Nu eşti pe nici o listă, e ceva inexplicabil...

În clipa aia m-am hotărât, voi ucide câinele blestemat.

— Nu e nici un Iaru...

M-am muiat. Am respirat. Am înălțat rugi fierbinți. Am mai tras o dată aer în piept, Iaru era un biet pseudonim. Hai că intrasem.

Viață de redactor

Există semne în care trebuie să crezi. Te scutesc de multă bătaie de cap.

Imediat după revoluție, prin 1990, am fost promovați de la umilele noastre posturi de la Cartea Românească. Nedelciu la Uniune, eu în redacție, Dan la revistă, Călin în Olanda. Ah, cât mai visasem (şase ani!) să urc la etajul redacțional. Ca să înțelegeți bine ce a urmat, am să vă spun povestea manuscrisului X. Într-o bună zi, intră un domn onorabil, cu un dosar subsuoară. Îmi dă bună ziua, se aşază şi începe:

— Domnule Iaru, în sfârşit, Revoluția a învins!

Am surâs ruşinat.

— Vă apreciez de mult. Sunteți un idol pentru mine, o conştiință veritabilă, un exemplu, un geniu... Cel mai mare scriitor...

— Lăsați, lăsați, nu e chiar aşa...

— Nu, nu, e convingerea mea. Convingerea mea! Şi v-am adus un manuscris... Comuniştii ăştia... mi l-au terfelit, au încercat să-l ascundă, ca lumina sub obroc... Toate editurile m-au chinuit...

— Ah, zic eu, l-ați mai dat şi la alte edituri...

— Da, dar...

În fine. Mi-a lăsat manuscrisul. Dosar legat în piele, cu chenar de aur. Am avut un presentiment nasol. Presentimentul, ca presentimentul. Da’ să vedeți textul: o peltea fără cap, coadă, predicat, subiect sau complement. Dau din umeri şi-mi aştept muşteriul după o lună. Soseşte avântat, transpirat, emoționat. Îi explic scurt că nu şi de ce nu. Omul stă o clipă, pierdut, cu privirea-n tavan. „O să facă apoplexie”, mi-am zis. Dar nu. Şi-a revenit repede:

— Căcănarilor! Comunişti împuțiți! Eşti o loază, un gunoi, intrigantule! Eşti un găozar securist! Un nimeni! Un nimuric! Imbecilule! Imbecililor!

Vă mărturisesc că am respirat uşurat. Eram chit.

Întâlnirea cu săpunul

Dacă am avea un simț al surprizelor, sigur am fi o lume de rafinați!

Nene, era o gagică în liceul nostru, Cristina, pentru care ai fi părăsit casă, masă, ai fi omorât, furat, ciupit, chiulit. Ca orice prost, eram căzut în limbă după ea. Când trecea pe culoar, duzini de priviri îi săltau sarafanul, îi coborau decolteul, îi ciupilaxau funduleţul, îi gustau limbuță. Dar ea, nimic şi nimic. Pe cine-o fi iubit, numai ea ştia.

Şi, după cum deja ştiți că-mi era felul, Cristina avea o prietenă, de care m-am lipit. Locuia pe lângă cimitirul Sfânta Vineri, pe-acolo ne-ntâlneam. Îi plăceau poezia, muzica, pictura, la modul naiv, da’ ce poți să ceri unui fraier ca mine? Dacă nu era zâna blondă, era surioara ei brunetă. Jucam zile întregi pantomima seducției, atunci când nu avea cantonamente. Pentru că mă plimbam cu campioana liceului la natație. Încetul cu-ncetul, se produc atingerile, iau startul săruturile şi, dacă închizi ochii, eşti cu altă fată, aia la care visezi fără să spui nimănui. Apoi, discuțiile stupide dintre adolescenți, tururile de onoare şi de forță cu care încerci să-l dai gata pe celălalt. Jocurile din liceu nu se compară cu nimic. Fata ieşea din când în când din țară, pe la competiții.

Am ieşit pe Caraiman, iar ea, mândră, mi-a fluturat pumnul cu cureluşă pe la nas:

— A ce miroase?

Prima dată mi-a mirosit a mort. Am căzut pe gânduri. Am mai mirosit o dată. Un mort printre flori grele, o ceremonie funerară cu perversiuni, o chestie putredă. Bacovia. N-am de lucru şi-i spun toate astea.

S-a uitat la mine cu un dispreț dezamăgit:

— Prostule! E săpun Lux!

Abia peste un an aveam să mă lămuresc ce e ăla!

Iaru miliardiaru

Cred că Biju m-a botezat aşa, prin ’91, pe când lucram la Rațiu.

Nu eram, da’ paişpe mii de lei însemnau ceva: viață mai uşoară, altfel de viață. Localurile înghesuite prin pivnițe, printre cotloane, barăcile mizere, chioşcurile pline de bere la cutie, țigările greceşti Assos şi Karelia, dozatoarele, cuptoarele turceşti, piața unde se tăiau miei, găini, câini şi folii de plastic, comercianții vânturând ceasuri, brichete, blugi prespălați şi valută falsă, străzile pline de rable nemțeşti la mâna a treia, tot Bucureştiul postrevoluționar te îndemna să-ți cheltuieşti banii şi să-ți depui lapții cu folos. Apăruseră cupoanele. Se deschiseseră băncile. Se vânturau maradonarii. Vuia strada de alba-neagra. Vestul Estului sălbatic răsărea la Bucureşti. Şi uite că mă trezesc cu tizul meu, librarul de la Cartea Românească, care, în zorii democrației, vine la mine şi-mi propune o afacere. Lanțul sfântului Anton, versiune revizuită. Versiune cu premii:

— Don’ Florin, introducem la nivelul trei şi doi premii de aşteptare!

M-a făcut curios.

— Da’ trebuie să băgăm zece numere la nivelul cinci! Fii atent, nu mai primeşti de douăj’cinci de ori suma, o primeşti de o sută de ori!

— Mă, Florine, tu crezi că e cineva atâta de prost?

— Bă, Florine, lumea geme de proşti! Hai, bagă cu mine, în cinci săptămâni iei o căruță de lovele şi ai dat lovitura!

— Nu!

— De ce nu?

M-am aplecat şi i-am şoptit la ureche:

— Pentru că am un miliard! (De-acolo mi se trage.)

Face ochii mari şi mă ia de guler:

— Bagă-i pe toți! Te faci om pe viață! Să moară mama, te fac om! Fraierii aşteaptă!

De ce nu l-am ascultat? De ce n-aveam banii?

Cartea neterminată

Bucureştenii au o altă idee despre lume şi timp.

Înainte de ’89, Traian T. Coşovei era un arbitru al eleganței. Locuia prin Floreasca, iar casa lui era, conform unei vechi tradiții poeticeşti, deschisă permanent. Dar, după data fatală pomenită mai sus, destinul lui Traian a luat o întorsătură neaşteptată. Într-o zi, chiar la începutul lui ’90, mă sună la telefon şi, brusc, îmi face o propunere:

— Bătrâne, ți-aş da un volum! Mi-l publici?

Imediat mi-au sclipit ochii, am vorbit cu directoarea editurii, l-am pus în plan pentru anul următor. A venit toamna, m-am întors din primul concediu democratic şi i-am dat telefon:

— Ce se aude cu volumul ăla?

Traian făcea o revistă, *Veşti rele*, şi-i vuia capul de proiecte.

— N-am acum timp, bătrâne!

— Te reportez pe celălalt an?

A încuviințat. Apoi i-a trecut prin cap să fondeze un partid, liberal democratic, al cărui preşedinte urma să devină. S-a oprit din titanica întreprindere, pentru că nu izbutea să strângă cei 256 de membri. Blocul lui avea mult mai puțini locatari. După un an, blazat, Traian şi-a pus toate speranțele în poezie:

— Mă publici, Florine?

— Te public, bătrâne! Dă-l cât mai iute!

Ei, de-acum, prin ’99, într-o noapte de insomnie, cum mă suceam de pe o parte pe alta, pe la patru dimineața, țîîîrr!, telefonul. Traian. Traian cu spume şi cu parapon.

— Nenorocitule, începe el, țîfnos. Nu m-ai publicat! Te-ai ajuns! Ţi-ai uitat prietenii! Cine te crezi, bă?! Parvenitule!

— ...Traiane, da’ nu mi l-ai dat!

Pauză lungă... „Auzi, Ştefania, i-am dat volumul lui Iaru?” se aude, vătuit, în receptor... „Nuu...” Iar pauză.

— Ai dreptate, bătrâne! Data viitoare! Da’, auzi, tu mai lucrezi la editură?

Criză de stil

Odată ce ai apucat să pleci din Bucureşti, eşti bun plecat.

A dracului provincie, ți se lipeşte de piele ca marca de scrisoare. Sfârşitul anilor ’70 era dramatic. Proaspăt profesor la Galați, nu mă dădeam bătut, să nu mă uite lumea. Îmi aranjasem orarul să am liber luni (aici nu încăpea discuție, era cenaclu), iar marți dimineață, la cinci jumătate, eram pe peronul Gării de Nord. La nouă coboram la destinație, la zece eram în clasă:

— *Bonjour, mes élèves!*

— *Bonjour, camarade professeur!*

Străbăteam săptămâna de la un cap la altul cu un singur gând: Bucureşti! Iar sâmbătă prietenii mă aşteptau şi-mi organizau weekendul, la foc automat. Se întâmpla de multe ori să nu meargă totul conform planului. Nu mai aveam credit, dispăreau gagicile, era criză de bere. Sau, cum s-a întâmplat în 79, de s-au blocat trenurile din cauza zăpezii. Mohorât, cu conştiința timpului care fuge inexorabil pe lângă mine, cu perspectiva bătrâneții fără tinerețe, cobor la podul Constanța la miezul nopții şi o iau pe jos spre casă. Sună telefonul. Frate, cum se schimbă lumea dintr-o vorbă. Un sfert de oră mai târziu căutam cu disperare un taxi. Petrecere. Garsonieră. Gagici. Pileală. O gagică foarte, foarte mişto. Pipăială. Dans. Ţigări. Poante. Pipăială. Muzica! Râsete şi ciocănituri enervante, repetate, în țeavă.

Numai că, spre zori, am rămas fără țigări. Mai întâi le-am economisit, apoi am răbdat şi, la urmă, am mototolit pachetele. Bulgăreşti şi chinezeşti. Sau numai albaneze... Ne-am regrupat de urgență. Am renumărat. Acelaşi zero tăiat la patru fraieri, dezesperant. La ora aia Bucureştiul era mort. Parcă ne dăduse careva cu leuca-n cap. Petrecerea nu mai avea nici un haz. S-au dus dracului bună dispoziție, chiloțeală, umor, fițe. Să nu te pui cu fumătorul nefumat! Am cântărit fiecare consecință şi, ca la un semn, am năvălit tuspatru în bucătărie. Am înşfăcat căldarea de gunoi şi am răsturnat-o. Apoi am cules toate chiştoacele care promiteau măcar două fumuri şi am tras din ele cu sete. Imaginea noastră de intelectuali rasați şi stilați se dusese dracului, fetele ne priveau oripilate. Dar eram cu sufletu-n rai. Muzica!

Un milion de dolari

Mă distrează şi acum perversitatea Occidentului care se oferea să ne învețe cum să prindem peşte, dar nu ne dădea şi cârlig.

La sfârşitul lui 1997, primesc un telefon. Era un amic uitat, dintre aceia pentru care „la revedere” înseamnă, de fapt, „adio”. Avea o firmă prin Piața Kogălniceanu. Numai ce-i trec pragul şi vreo douăzeci de capete se holbează la mine. Sunt invitat să iau loc, strâng mâini, recunosc mutre, prieteni, țepari, obsedați. Pe scurt, sunt introdus în temă: să facem un ziar național, într-un milion de exemplare („Aiurea!” – zic eu), gratuit („Altă tâmpenie!”), tipărit simultan în marile oraşe ale României („Bine că nu ne filmează nimeni cu camera ascunsă!”), un ziar de publicitate şi informație. Brusc, rotițele dințate, blazate şi gânditoare, au început să mi se rotească în cap.

— Stați! Ne trebuie o redacție. Ne trebuie patru tiparnițe! Ne trebuie internet pe fibră de sticlă. Care-i raportul dintre publicitate şi informație? Gratuit ați spus? I-am spart pe toți! Fără concurență!

Douăzeci de hârtiuțe, douăzeci de pixuri au răsărit instantaneu. Rubricile s-au desfăşurat ca un covor fermecat, relația cu companiile de publicitate a dat din aripi, forța brutală de informare şi control s-a înfoiat. Străbăteam înfrigurat calculele. Da, era posibil! Tabloid, full color, 16 pagini! A, dar ăsta-i numai începutul! Deja ne durea capul. Îl împărțisem pe căprării, îi găsisem personalitatea. Avea să fie marele ziar!

După care am pus cifrele cap la cap. Pentru prima lună aveam nevoie de un milion de dolari. Apoi totul avea să meargă de la sine. Plini de entuziasm, am spus la unison:

— Un milion, adică un căcat! Mâine-i avem!

Aşa a rămas. A doua zi dimineață când ne-om trezi, banii vor străluci verzi, grămadă, pe masă! Sigur.

Viață de noapte

Mi-ar plăcea ca tinerii care-l pomenesc cu patos pe Ceauşescu să petreacă măcar o săptămână în lumea lui.

Viața de noapte a început în Bucureşti abia după 1984. Pe la 12 noaptea se aprindeau aragazele, se dădea drumul la lumina electrică, uneori curgea apa caldă. Cosmopoliți împuțiți, ne plăcea sexul cu apă caldă. Dar

viața noastră nocturnă nu se oprea aici. Tot ce era legat de căldură şi electricitate devenise noptatic. Pensionarii şi-au regăsit, primii, sensul pierdut al existenței, înființându-se, cu scăunel şi sacoşă, în fața magazinului, cam după miezul nopții. Aici, timp de cinci ani, s-au înfiripat poveşti de dragoste, de ură, de revoltă.

Eu mi-am făcut stagiul la lapte. Mai întâi, m-am sculat devreme, dar, ca un făcut, nici la cinci dimineața nu prindeam. Apoi, la patru. Coboram, măsurăm, număram: o sută de nesătui. Înmulțeam cu două sticle. Nu, nu ieşea. Nu veneau decât douăzeci de navete a câte nouă sticle. Şanse erau, dar foarte, foarte mici. Mă sculasem de pomană.

Am trecut la măsuri extreme: înainte să se închidă alimentara, m-am înființat cu un scăunel, cu o carte (*Demonii*) şi cu câteva lumânări. Am admirat amurgul, am citit, am înfruntat privirile holbate, am aprins lumânările, am citit. Eram, am fost, urma să rămân primul. Mi-era frică de miliție. Dacă mă întreabă ceva, ce să le spun? Lasă că se-ntunecă! Următorul s-a înființat pe la unu noaptea. S-a frecat la ochi, l-am luat la mişto. Pe la două s-a pornit şuvoiul. Căscam, citeam. În zori, priveam ca un jupân cârdul de invidioşi.

Mi-am luat triumfător sticlele, recitisem şi *Demonii*, fusesem, prima oară în viața mea, primul.

Dar ce folos? Laptele a fost acru.

Buletin de Bucureşti

Când câinele mic dă de câinele mare, cel mai bine e să se răstoarne cu lăbuțele-n sus!

Aşa cum v-am mai zis, în 1982, pe 16 septembrie, ne-au dus, pe mine şi pe Virgil Mazilescu, la Circa 1 de Miliție. Când ne-au dat drumul, am răsuflat uşurat: fusesem convins că o să ne înmoaie oasele. Doar când am ajuns acasă am constatat că n-aveam buletin. Altă belea: şi şomer, şi fără acte!

M-am întors a doua zi şi am încercat să-l recuperez. Tipa de la registratură s-a uitat la mine ca la felul patru:

— Să fii dumneata sănătos, l-au luat de mult!

— Cine l-a luat?

— Ei, na! Vă sună ei!

Şi, într-adevăr, peste vreo două zile, primesc un telefon.

— Tovarăşu' Râpă? Sau să vă spun Iaru? Nu vă lipseşte nimic? (pauză) Un buletin, cumva?

Ce mai veste, poveste... M-au chemat la Securitate, mai jos de magazinul Victoria, clădirea de cărămidă roşie. Mă aştepta un tinerel cu un plic în mână. Când să întind mâna, el şi-a retras-o.

— Stai aşa, tinere, unde te grăbeşti? Nu vrei să intri?

Şi-mi face semn către uşa largă, de stejar. Eu:

— Nici prin cap nu-mi trece!

— Poate vrei să vezi cum suntem utilați... Ştiu că-ți place fotografia...

— Io mi-aş lua doar buletinul.

I-a înflorit un zâmbet pe față (îi eram drag).

— Am ceva cu totul special pentru tine!

Pauză. Insinuant. Apoi, cu ochii sclipind:

— N-ai vrea să asculți ce-a zis Mazilescu? Ce zici, nu te tentează? Ce a zis de față cu tovarăşul colonel?

— Nu, domne, eu vreau doar buletinul! Ce v-am făcut? Nu vreau să ştiu nimic nici dacă mă tăiați! N-am auzit nimic, n-am văzut nimic şi... şi... dați-mi buletinul, că am să plâng!

N-a avut încotro şi mi l-a pasat. L-am apucat strâns. Buletinul meu drag! Şi am fugit cât m-au ținut picioarele.

Destin secret

Trecem în fiecare zi pe lângă mii de destine posibile.

Prin 1983, ne vizita la Cartea Românească un tânăr actor, devenit celebru peste noapte. Jucase într-un serial aşa-zis neconvențional, *Lumini şi umbre*, şi se numea, ați ghicit, Flooooориiiin Călinescu. Tânărul actor era un băiat de gaşcă, îi plăcea să citească, îi plăcea să ne citească, aşa că l-am băgat repede în hruba cu cărți, să-şi aleagă. Iubea poezia şi ştia s-o spună fără fasoane, fără contorsionări. Ne-am împrietenit atât cât te poți împrieteni cu o celebritate.

Într-o zi am avut prima ocazie să văd cum se comportă oamenii în preajma starurilor. Am luat-o, împreună, în sus pe Câmpineanu. Mai întâi, am intrat la plimbă tava, colț cu Ştirbei. Numai ce l-au văzut şi toate bucătăresele au înflorit. Ce nu i-au scos de sub tejghea: şnițele, măsline,

telemea... Le-a tras nişte ocheade... S-a enervat că n-aveau pungă. I-au dat şi pungă. Când am ieşit, mi-a pasat-o:

— Să-mi spui când ai nevoie, că mai vin.

Am intrat la „Adam”.

— Nu vrei un costum? E de export. Nu? Altceva?

Zic:

— Păi, nişte hârtie fotografică color şi nişte revelator de film Agfa!

Am găsit. Fireşte, acolo unde lucrau femei. Florin nu se încurca cu bărbații. În fine, ne-am întors la editură şi am rânduit cumpărăturile.

— Voi, poeții, sunteți băieți buni, da’ nu prea înțelegeți viața!

Aşa o fi fost. Dar numai ce vine într-o zi, triumfător, cu *România literară* în dinți, îi sclipeau ochii. Şi o desface: avea o întreagă pagină de poezie. Ne-am lămurit. Era şi el, ca noi, un pârlit de scriitor. Era cacarisit de emoție. În vara aia, am crezut că destinul lui Florin Călinescu va fi poetic. După cum se vede, m-am înşelat.

Întreruperi

Poate că viața mea nu e un roman, da’ nici o telenovelă!

Pe la începutul anilor ’90, mulți scriitori s-au căptuşit cu apartamente în blocurile lui Ceauşescu, alea cu confort seismic sporit. Numai cine n-a vrut sau n-a ştiut n-a primit. Dar mi-am luat revanşa. Într-un astfel de hogeac, al unui prieten, îmi organizam mici, extravagante escapade. Era suficient să trec pe la el.

Ridicam sprânceana, misterios, aşteptam o clipă, apoi primeam cheia, cu discreție. Să nu ştie stânga ce face dreapta. Aşa s-a întâmplat şi atunci. Am intrat şi, fără prea multe fasoane, am urmat tradiția hogeacurilor bucureştene. Acțiune! Motor! Numai că, fără beculeț roşu, sirenă de avertisment sau „trage pe dreapta”, motorul meu a dat un rateu, a căzut pe gânduri şi s-a oprit.

Singura şansă să ucizi penibilul e să ai papagal, să spui câte-n lună şi-n stele. Am deschis gura să inventez şi totul s-a întunecat. Iar când am deschis ochii, am văzut un doctor. Eram învelit, pudic, cu un cearşaf, iar doctorul se hlizea la mine, cu o seringă în mână. Fata mă privea aiurită. Cu ultimele puteri, am bâiguit:

— Domne, nu-mi trebuie insulină, vreau zahăr! Vrei să mă omori?

Doctorul s-a uitat la mine, s-a crucit, apoi şi-a făcut bagajele şi a plecat.

Am întrebat-o:

— Cum a ajuns ăsta aici?

Şi ea mi-a spus cum am rămas cu ochii holbaţi pe pereţi, în mijlocul unei poveşti tenebroase. Săraca, a alergat la vecini, a chemat Salvarea, a plătit-o. Iar eu m-am trezit exact la punctul culminant. Am rămas amândoi pe gânduri.

— Ştii ce? Hai s-o luăm de unde am rămas.

— Cum adică de unde am rămas?

M-am extras din cearşaf. Eram gol puşcă şi armat.

— Animalule!

Poveste de iarnă (I)

Eu nu recunosc nimic, dar îl las pe prietenul meu Dan Goanță să povestească[6]*:*

Pe 23 decembrie 1989, am desfăcut vinul de Crăciun, am turnat în pahare, am admirat trasoare şi m-am aruncat pe burtă. Apoi iar am turnat... Pe la două noaptea, țîrrr, telefonul. Erai tu. Cu o voce cavernoasă, mi-ai zis:

— Dane, două batalioane de terorişti se îndreaptă către Otopeni! Eşti singurul care-i poate opri!

— Eu? Cum?

— Ieşi la bariera din Dorobanți, că eşti aproape, vorbeşte cu comandantul, mă auzi?, numai cu comandantul şi spune-i să acționeze!

Am continuat să beau. Când, însă, am deschis altă sticlă de vin, m-au năpădit remuşcările şi m-au trecut năduşelile. Viitorul României şi al copiilor mei depindea de cele două blestemate batalioane de terorişti!

M-am hotărât să mă duc. Până acolo, am dat de un vecin care păzea intrarea din bloc cu o coadă de mătură. Mi-era scris să dau raportul pe brânci, târâş-grăpiş. Am ajuns. Brasarde, gavroşi, tămbălău. Măreț, pătruns, spuneam din om în om:

— Am un mesaj foarte important. Vreau să vorbesc cu comandantul!

Am fost dus în fața lui. Avea nişte cearcăne cât Dâmbovița în jurul unor ochi roşii ca semafoarele sălbatice.

— Două batalioane de terorişti...

Omul m-a privit lung şi m-a întrebat:

— Cine zice asta?

— Florin Iaru!

— Şi cine mama naibii e Florin Iaru?

În clipa aia s-a făcut un gol istoric în capul meu. Dar am continuat:

— Un poet!

— Aha! Un poet! Stai pe-aproape? Băieți, ia luați-l pe ăsta şi duceți-l repede, da' repede, acasă!

Şi exact aşa au făcut. M-au dat în primire omului cu coada de mătură. Pe la cinci dimineața ți-am dat telefon. Dormeai, te-ai enervat şi mi-ai închis telefonul.

Pisicari

Iarna era al dracu' de greu. Mai ales în Bucureşti.

Dar nu despre frig vreau să vorbesc, ci despre o întâlnire de taină în garsoniera dublă a lui Eugen Suciu. Eugen se pregătise bine: țigări Popular, rom auriu de cinci sau şapte ani, aerotermă de 2.000 de wați. Şi nu ne-am strâns să înfăptuim revoluția, ci să bem, să spunem poezii şi să pierdem vremea.

Sosise şi un prieten de-al lui Eugen, Ioan Onisei, din Piatra Neamț. La fața locului, am făcut cunoştință cu celebra pisică birmaneză a lui Suciu. Pisica asta a fost, după ani, eroină de televiziune. Eugen o iubea mai mult decât orice. De aceea trebuia să-i arătăm acelaşi respect şi considerație ca amfitrionului. Dar pisica nu cunoştea decât o singură ființă omenească vrednică de iubire. De aia era neîndurătoare.

Îmi plac pisicile şi mi-am luat zgârieturile de rigoare fără să-mi pese. Onisei, însă, stătea învelit în palton şi cu picioarele numai pe sus. Pisica îl ghicise: era din altă specie. Eugen o mai lua în brațe, o pupa, o răsflocea, o privea în ochi. Fiara era atunci pisicuță, mâță blândă, minune birmaneză cu ochi ca marea şi suflet dulce!

Dar, cum îi dădea drumul, țuşti la Onisei! Vorbea el despre cuceririle poetice şi filosofice ale noii sensibilități moderne, da' cu ochii la pisică! Pe unde va ataca?

Dimineața s-a terminat romul, s-au sfârşit țigările şi, cu ochi împăienjeniți, am plecat spre căşile noastre, rebegiți de frig, în ciuda aerotermei. Eugen îşi ținea în brațe odorul şi-i căuta în coarne, iar odorul îl

privea în ochi pe zeul bun şi dominator. Când am ajuns jos, Ioan a oftat din rărunchi şi, cu timiditate, m-a luat de martor. Şi-a suflecat pantalonii: era carne vie! Pisica îl greblase toată noaptea.

În serviciu, secret

Se spune că din Mossad nu ieşi decât cu picioarele înainte... Dar din minciună?

Mi se urcase la cap. Poet cu faimă, tăiam şi spânzuram în facultate, îmi aruncam ochii asupra mulţimilor şi decretam:

— Tu ai talent! Tu nu!

La un cenaclu îl pune dracu' pe Artur Silvestri[7] să-şi aducă proaspăta nevastă, o colegă de-a noastră, să ne citească un roman. Femeia îşi scoate hârtiile din geantă, tuşeşte, dă ochii peste cap, apoi, brusc, se dă împuşcată-n aripă.

Cică e prea emoţionată, nu vrea să se-ncurce, să ne strice plăcerea, aşa că o să lase casetofonul să ne recite partitura. Şi a dat drumul la casetă! Cu stupoare, ascultăm vreo jumătate de oră de platitudini pe bandă. Au urmat popularele discuţii. Unii, că câr, alţii, că mâr. Târnăcop lucra la o revistă oficioasă şi se lua-n clonţ cu Europa Liberă. Era de temut. Şi mă pune dracu' să-i fac praf nevasta, fără fasoane şi fără milă.

S-au înverzit amândoi. Numai Traian T. râdea cu gura până la urechi, în ciuda lor. După o săptămână, după o lună, văd că unii colegi se feresc din calea mea, cu privirile-n pământ, ca mironosiţele. Iar Traian T. îi urma cu înverşunare. Aşa o săptămână, aşa două. Apoi mi-a ajuns la urechi, pe căi mai ocolite decât ale Masoneriei, că, de fapt, Traian e turnător. M-am scârbit. Şi m-am temut! Dar, într-o zi, n-am mai putut evita confruntarea. Ne-am oprit ca doi cocoşi, faţă-n faţă.

„M-ai turnat!" „Ba tu m-ai turnat!" „De unde ştii?" „De la Artur Silvestri." „Căcat, că eu de tine ştiu!" Am răsuflat uşuraţi şi ne-am căzut în braţe. Al naibii târnăcop!

Iar Silvestri a continuat să dea limbi partidului, a scăpat de nevastă, şi-a tras o activistă înfocată (Mariana Brăescu), iar după revoluţie a devenit iute un capitalist de frunte. Când mai aud de numele lui, prin medii simandicoase, adie, brusc şi fără echivoc, un vechi iz de băşină grasă.

Ricoşee sentimentale

Când e să se-aleagă praful, găseşti piuneze şi-n fundul pipei.

În anul doi de facultate, dragostea mea începuse să scârțâie. Nu din cauza mea. Eu eram mangafaua. Ochii iubitei mele nu-mi mai luminau nici serile, nici diminețile. Soarele meu avea pete, pete vizibile cu ochiul liber. Sigur, vorbele astea nu se spun. Se simt. E şi mai dureros, pentru că nu poți fi sigur de nimic. Dar lucrurile scârțâiau înainte şi nimănui nu-i păsa. Eram împreună întâmplător, dar în continuare.

Iubita mea avea o prietenă. În preajma vacanței de primăvară, prietena ei şi-a dat seama că rămăsese borțoasă. Cum doctor n-avea, iar acasă nu putea să meargă, c-o simțeau părinții şi o călcau în picioare (acum treizeci de ani, aşa stăteau lucrurile), m-am oferit s-o ajut. Sondă Tiemann, glucoză, ser fiziologic, seringă şi o cameră de cămin. Am fiert, am tăiat, am vânturat din degete, ținându-mi degetele arătător şi mijlociu în sus, ca un expert ginecolog, ea şi-a aprins o țigară, şi-a dat chiloții jos şi şi-a desfăcut uşurel picioarele. Am încercat să nu mă uit, să privesc doar la iubita mea care se sălta pe vârfuri, mai curioasă ca mine. Am terminat, m-am spălat pe mâini, mi-am aprins şi eu o țigară şi am râs tustrei, aşteptând rezultatul. Cred că am şi băut ceva. Am ajuns acasă târziu, ploua în draci şi am dormit dus, fără vise. Când m-am trezit, era un soare de-ți lua mințile.

Şi primul gând care mi-a trecut prin minte a fost: „N-o mai iubesc pe fata asta!” Dar asta, of, am mai spus-o.

Şi m-am simțit, brusc, liber ca pasărea-n zbor. Dintr-odată am văzut clar tot ridicolul sentimental în care mă complăcusem atâta amar de timp. Am râs ca prostul, de unul singur. Ne-am despărțit. Singura care n-a putut accepta separarea noastră a fost fata „operată”. De scăpat, scăpase, dar de vorbit, nu mi-a mai vorbit niciodată!

Fomişti

1982 a coincis cu începutul foametei în Bucureşti.

După lungi ezitări şi ocolişuri prin provincie, penuria s-a instalat şi în Capitală. Cine mai are chef azi să-şi aducă aminte poate depune mărturie cum au dispărut, peste noapte, zahărul, uleiul şi pâinea, înlocuite, tot peste

noapte, de alimentația rațională. Tot atunci, genetica consemnează apariția primilor oameni-hârciogi. În după-amiaza aia de septembrie, am crezut că-l apuc pe Dumnezeu de-un picior când, în Piața Kogălniceanu, la alimentară, am prins o coadă mică, la brânzeturi. Aveau de toate, aveau şi Homorod, un fel de roquefort românesc! Mi-a plouat în gură şi am decis să uit că nu-mi plac cozile.

Or, asta nu depăşea o sută de persoane! Minune dumnezeiască!

Singura chestie cu adevărat enervantă era obstacolul de pe podea. Unui amărât i se făcuse rău, căzuse ca o cârpă, murise şi, în aşteptarea Salvării, oamenii îl acoperiseră cu un ziar. Să nu se vadă.

Dacă memoria nu mă înşală, ziarul care-i acoperea fața era *Informația*. Cineva s-a aplecat şi a citit titlul unui articol. Lumea sărea peste el în drum spre casă şi înapoi. Cu bonuri în mânuțele ridicate, apoi cu pachetele deasupra capului, țup, țup, peste cadavru. Nu conteneau celebrele vociferări şi acuze. Mi-am luat roata de Homorod şi, tot ca un balerin macabru, am părăsit alimentara, fericit. Salvarea încă nu venise. Am strâns brânză la piept, cu dragoste sinceră, apoi am ascuns-o-n trei pungi şi m-am urcat în troleibuz. Recunoscătoare, brânza m-a apărat de oameni şi a făcut aerul respirabil în jurul meu. În ziua aia am fost singur şi fericit în mijlocul mulțimii.

Portret de grup cu fraieri

Revenit în România, Ion Rațiu a dat câteva lovituri de imagine. Dar le-a primit înapoi.

Pe Calea Plevnei, înainte de Ştefan Furtună, pe dreapta, era o clădire a armatei. Acum e o ruină. Nu că ar fi fost mai brează atunci, dar acum se vede mai bine. Acolo îşi stabilise Rațiu, în ’91, cartierul general al noului ziar *Cotidianul*. Tot acolo am văzut de aproape primele computere Apple. Prima mea experiență cu aceste maşinării zburătoare a fost cam aşa: am agățat hardul cu mouse-ul şi l-am tras la coş.

Iată şi conducerea operativă a noului ziar: Ştefan Agopian, Cristi Teodorescu, Nae Prelipceanu şi subsemnatul. Nici nu prea ştiam ce e aia ziar. Dar entuziasmul dădea pe dinafară. Am angajat câțiva tineri care au făcut ulterior carieră. Am dat pagini frumoase şi limpezi. A apărut suplimentul *LA&I*. Ziarul nostru era cel mai frumos ziar din România. Dar există întotdeauna şi un „dar”. Era peste noi o superşefă: Doina Bâscă. În

ochii noştri, Doina n-avea nici o competenţă. Dar avea suspiciuni. Toţi eram suspecţi. Sau doar vinovaţi. Or, suspiciunile ei s-au confirmat în toamna lui ’91, când, după mineriada din Parlament, după buşirea lui Petre Roman, Ion Raţiu a ieşit la rampă ca un erou. Doina voia o pagină dublă cu patronul, noi, sătui de cultul personalităţii, voiam o însemnare modestă. Credeam, ca fraierii, că s-a terminat dracului cu limbile-n cur. S-o fi terminat, dar nu pentru toată lumea.

Aşa că paginile au apărut, iar lângă ele au înflorit şi nişte plicuri. Conţineau demiterile noastre. Ne-am făcut în tăcere bagajele, urmăriţi de ochii tuturor subalternilor. Romantici, ne consideram victime moderne. Dar nu noi, ci Raţiu avea s-o păţească! Ziarul lui tocmai întredeschisese uşa falimentului.

Forţa fie cu tine!

Credeţi în conspiraţia mondială?

Nu-i aşa că soarta ne e pecetluită de cerşetorul din colţ ori de poştaşul care sună întotdeauna de două ori? Baia de necunoscuţi în care ne scufundăm zi de zi e o mocirlă de agenţi secreţi, bubuli şi forţe obscure. Când totul poate fi atât de bine, de ce mama dracului e atât de rău?

E o conspiraţie, nu-i aşa? Nu râdeţi, că nu ştiţi nimic!

E, într-adevăr, o conspiraţie invizibilă şi invincibilă! Prin ’89, veneam cu Mircea Nedelciu de la Cartea Românească. Era supărat că, pe lângă alte belele, i se oprise telefonul. A încercat să obţină o explicaţie rezonabilă. I se dăduse răspunsul clasic: se fac lucrări. Ce lucrări? Lucrări! Şi cât durează? Lucrări! Mă, ale dracului, nici după două săptămâni nu mişca nimic şi nici ton nu avea. Aşadar, veneam împreună, prin Amzei şi am ocolit pe la Papirus. În faţă, un cort de la canalizare. Doi amărâţi se chinuiau să scoată ceva dintr-o gaură. Şi, când trecem noi pe-acolo, reuşesc să aducă acel ceva la lumină. Erau două mănunchiuri de fire (mii de fire) colorate ieşind dintr-o fostă ţeavă tăiată.

Cel mai pricăjit se uită lung, ba la unul, ba la celălalt. Apoi, cu un gest stupid, încearcă să le îndese unu-ntr-altul. Cu forţă! Nedelciu scoate Zenith-ul şi face o poză. Astea erau lucrările: tăiaseră din greşeală cablurile telefonice. Am aşteptat fotografia. Faţa ăluia făcea toate paralele pe când

încerca să le potrivească. Filmul lui Nedelciu s-a developat bine. Dar n-am avut noroc. Fixatorul, luat pe sub mână, era fals. Pelicula s-a înnegrit!

Ei, păi asta e conspirația imbecililor!

Ziua cuvintelor scurte

Ce nasol e când vorbeşte gura fără tine!

1954. În plin proletcultism, se întâlnesc doi pictori bătrâni şi-şi cad în brațe:

— Colega, s-a dat drumul la peisaje!

Aşa s-a întâmplat şi cu bucureştenii anului 1990. Din 12 ianuarie, tot într-o demonstrație au ținut-o. Ai fi zis că în fiecare zi şi fiecare noapte lăsate de Dumnezeu se deschisese larg robinetul cu marşuri. Inflamat cum eram, băteam Bălcescu, o băteam apoi pe Ana Ipătescu, apoi Magheru, cât era de lung aprindeam lumânări, scandam. A naibii revoluție, nu se consumase de tot. Mai voiam. Iar fricoşii expresivi aveau acum un excelent prilej de a-şi gâdila curajul. Vorbăreții puteau să răcnească după pofta inimii.

Îi țin minte ca acum. Numai ce se urnea coloana (pentru ce manifestam – naiba ştie!), că se şi înfigea vreunul:

— În genunchi! Tatăl Nostru! Care nu-ngenunchează-i comunist! Să ne rugăm!

Bine că nu ziceau ceva şi de mama! Din timiditate, mormăiam şi eu în rând cu coada, plin de neconvingere. Te pomeneşti că mă trezesc în cealaltă tabără! Dar era frumos, ce mai.

Au trecut câțiva ani şi au rămas pe baricade zurliii plini de entuziasm. Printre ei, lider, tot mai lider, Dumitru Dincă. Dincă se afirmase la revoluție, pe bune. Dar lumea de acum cerea altfel de lideri, mai cu glagorie. După ani de eşecuri, îşi şlefuise limbajul, acorda subiectul cu predicatul, avea cereri punctuale, învățase să negocieze. Da, dar succesul nu doarme. Prin ’93, în fața fostului CC, Dincă ținea un discurs întărit de urale. Îi zicea bine. Lumea îl priza din nou. Luat de avânt, Dincă şi-a descheiat costumul cu metafore:

— O să pornim noaptea cuțitelor lungi! a zbierat el.

Mulțimea a chiuit. Suna frumos şi era sugestiv, cuvintele despicau, expresiv, atmosfera, dar nimeni nu ştia de ce.

— Dincăă! am strigat. Taci, bă, dracului din gură! Asta-i din Hitler!

Am şters-o repede de acolo şi nu m-am uitat niciodată înapoi. Mă vindecasem de marşuri!

Invitații

Cum trece timpul – şi cum tot el devine de neînțeles.

Eram şi eu un boț cu ochi din Bucureşti, ultimul de la Cartea Românească. Dar chiar şi din umila poziție din care am privit lumea, am avut, şi eu, partea mea de glorie. Prin 1986, am primit o invitație din Belgia, la o bienală internațională de poezie. Am primit e un fel de-a spune. De fapt, am fost chemat la Uniunea Scriitorilor şi mi s-a înmânat o scrisoare întredeschisă. Am desfăcut-o, urmărit de două perechi de ochi suspicioşi. Asta era, o invitație. În franceză. Am chiuit, am rânjit fasolea, am arătat scrisorica.

— Acum – zic eu – cum facem cu paşaportul?

— O să studiem.

Studiul a durat până după ultimul termen la care ar fi trebuit să răspund. Imediat am fost convocat şi, cu emfază oficială, mi s-a comunicat:

— Nu vi s-a aprobat. Poate data viitoare. Acum nu e momentul.

A fost ziua celui mai urât Bucureşti din viața mea. Vedeam alimentarele pline ochi cu muştar şi creveți vietnamezi, magazinele de electronice fără electronice. Şi pe mine fără Bienală.

Şi uite că vine şi data viitoare, mai primesc una. De fapt, nu o primesc, aud c-aş fi primit-o de la alții, mai norocoşi. Bat sfios la uşă:

— Se studiază...

Aha! Cel puțin, eram recunoscut în lume.

Dar ai naibii străini, se încăpățînează: vine la rând Ambasada Marii Britanii, care murea de dorul meu. Îmi caut hainele bune şi mă înființez, spre disperarea securistului de serviciu, care mă fulgeră scurt, din ochi: „Iar tu?” Am găsit argumente, am deschis gura:

— E o invitație oficia...

— Nici să nu te gândeşti! Nu e momentul! Bagă-ți mințile-n cap, în ce țară te crezi?

Am clătinat din cap. Avea dreptate...

Calorifer

Din poveştile familiei şi din baza de date a Institutului de Meteorologie, iarna lui ’54, în care m-am născut, a fost una teribilă.

Pe 3 ianuarie 1985, când m-am întors la muncă la depozitul Cărții Româneşti, am constatat că nu degeaba era Bucureştiul cap de coloană la gaze. Nea Costel, fochistul, sărbătorise şi el cu nădejde, n-a mai venit noaptea, iar țevile au înghețat şi-au plesnit. Librăria era îmbrăcată în gheață, editura era o peşteră, biroul directorial era în plină glaciațiune, numai la mine, sub pământ, era bine. La mine te întâlneai cu toate cele 6 grade curate şi prieteneşti. Iar când aprindeam aragazul portabil, în mijlocul mormanelor de cărți, să încălzim vinul sau țuica, viața era cu adevărat frumoasă.

Niciodată n-au fost şefii mai solidari cu subalternii. Nimeni nu avea nimic de reproşat, se îmboboşau toți în jurul focului, îşi frecau mâinile şi destupau vinul. Fetele de la contabilitate aduceau zahărul, scorțişoara şi merele. Când se nimereau portocale, le fierbeam chiar şi de două-trei ori.

Iar Tanța Vulcănescu, de la tehno, îşi aducea cu ea gura spurcată. Frânculescu, directorul administrativ, era victima predilectă:

— A adus ceva Sarfutis? Nimic? Ah, coaie crețe!

Distracția dura până pe la trei-patru. Apoi, lumea fugea înfrigurată să tremure şi pe cont propriu. Exact în condițiile alea am pățit-o şi eu. Era patru şi ceva, se întuneca plumburiu. Primesc o vizită. Fosta iubită a unui amic, în căutare de noutăți. Ce s-o mai lungesc, de la o vorbă la alta trecem la pupături, ea îşi dă jos nădragii, eu la fel şi hop, cu ochii în toate părțile, ne proptim de calorifer. A urmat un țipăt. Şi atât. Am rămas, în continuare, prieteni...

Petițiune...

Am fost sub vremi. Ne-au făcut cum au vrut.
Dimineața, la prânz şi seara. Dar...

În 1984, mi-am luat rămas-bun de la viitor. Timp de şaisprezece săptămâni ocupasem un loc de cinste în revista *Săptămâna*, la „Judecata de Apoi a poeților”. Am fost, pe rând, dezaxat, schizofren, duşman al poporului, pornograf. Revista era brațul înarmat al partidului şi gura

umblătoare a cenzurii. Degeaba râdeam cu prietenii, mândru şi ţanţoş. Ştiam precis că, pentru mine, dacă nu se întâmpla o minune, jocul se sfârşise. Iată însă că, într-o zi, deschid (masochist) fiţuica şi constat că seria dedicată mie se încheiase şi că îi luase locul o mizerie la adresa lui Radu G. Ţeposu. O delaţiune cu stropi, cu vomă, cu perversiuni, în stilul consacrat. Aş fi râs, dar lui Radu îi murise chiar atunci un copil şi era năuc de durere.

Am citit comesenilor şi tuturor ni s-a ridicat părul pe ceafă. Am băut încrâncenat, am înjurat, am ridicat pumnii la cer. Degeaba. Seara târziu am luat-o prin Romană, am urcat spre Dorobanţi şi am dat în Eminescu. Iată-ne, trei poeţi ai ploii, proptiţi în faţa vilei lui Eugen Barbu. Ne-am sfătuit, brusc mai puţin îndrăzneţi, ce să facem.

— Să sunăm!

— Şi ce să zicem?

Am ţârâit interfonul.

— Cine e?

— Trei poeţi(!)

— Şi ce vreţi?

— Să vorbim cu domnul Eugen Barbu.

— În ce chestiune?

O pauză lungă. Şi am conversat, cu patimă, vorbind nimănui, cu microfonul. Am cerut – nu clemenţă pentru Radu – cel puţin o amânare. De partea cealaltă, altă pauză. Definitivă.

Ne-am uitat unul la altul. Se va fi auzit? Om fi zis bine oare? Am plecat acasă umiliţi, cu sentimentul unei lumi strâmbe şi fără speranţă. Dar să vezi, cel puţin atunci, cel puţin o vreme, atacurile au încetat.

Unde fugim prin casă?

Ah, dacă libertatea ar avea pauze!

Uneori, ţi se urăşte de atâta independenţă. Ai vrea să intri puţin la stăpân, să te odihneşti. Şi viceversa, când toţi te cred încătuşat pe vecie, îţi iei zborul. Numai că, în Bucureşti, marea problemă nu e linia de start. Finişul contează. Ai găsit casă? E cât de cât umană? Cât costă? Ce vecini ai? Care sunt condiţiile? În Capitală, dacă ai pornit la întâmplare, nu ai nici o şansă. De cele mai multe ori, schimbi o stăpânire veche cu una nouă şi te lămureşti repede. Şi iar lenea. Şi iar dorinţa ca asuprirea să adoarmă.

Acum zece ani am fugit şi eu de-acasă, fără să-mi asigur un acoperiş deasupra capului. Am dormit la Cezar o vreme. Am dormit la serviciu, pe furiş.

Am dormit la mama, amăgind-o că e ceva provizoriu. Pe urmă, m-am aciuat prin Crângaşi. Unei femei i s-a făcut milă de mine, asta însemnând servicii complete, pasionale. Nu mă supăra nimeni. Mâncam, dormeam, fumam, o furam. Maşina ei mă ducea de dimineața la serviciu, serile erau ale mele şi ale prietenilor. Îmi dai, îți dau.

Un singur lucru nu mă lăsa să dorm liniştit.

Nu mă puteam ataşa de nimic din noua mea casă. Nimic familiar. Nici o carte lângă care să întârzii. Într-o bună zi am abandonat lupta. Mi-am luat o plasă (atâta aveam) şi am plecat mai departe. Nu foarte departe, în cartierul vecin. În discuția ulterioară (trebuia să spun ceva, nu-i aşa, să mă apăr, să mă scuz, să mă justific) avută cu posesoarea apartamentului, ăsta a fost un argument forte. După vreo trei luni, primesc o invitație, c-o fi, c-o păți. Iau o sticlă de vin şi sunt întâmpinat cu şampanie. Intru. Casc ochii. Perdelele, schimbate. Zugrăveala, în tonuri vii. Gresie pe jos, catifelată. Aşternuturi fantezie. Bucătărie modernă. Iluminare de efect. Gazda în rochie veselă, cu manichiură roşie ca sângele. Am rămas peste noapte. Dar dimineața am tras singura concluzie posibilă: nu casa era de vină, nu.

La fundul sacului

Banii de dar zboară mai repede ca banii de salariu.

În 1999, am făcut o schimbare. Mi se oferise o colaborare care urma să-mi aducă glorie şi, oarecum, bani, aşa că am părăsit micul trust unde lucram, visând la o viață mai bună. Mi-am făcut socotelile şi am tras linie, puteam trăi rezonabil. Numai că socoteala din târg nu intra prea des în casă. A venit octombrie, nexam bani. Mi s-a spus că e o încurcătură la contabilitate. Se rezolvă. Filmez în continuare, mă dau cult, amabil, vijelios şi fermecător, hopa, noiembrie. Deja împrumutasem la greu. Şi iar nu primesc nimic.

Fac bancuri în studio, lumea râde cu înțelegere. E o banală întârziere... „Doar nu stăteai în banii ăştia!?” Stăteam, dar le-am dat dreptate şi m-am împrumutat din nou. Adoptasem tehnica ciup-ciup. Câte un pic, de la toată lumea. Pe vremea aia, banii puțini se duceau foarte repede. Aşa că mă

împrumutam zilnic. Tot pe vremea aia, prietenii şi colegii mei erau, toți, foarte săraci. Nu găseam mereu. Făceam socoteli grele: un pachet de țigări, pâine, lapte, apoi, două beri sau parizer? Afurisita de sută de mii luată cu chin se topea imediat. O luam de la început. Uneori aveam noroc porcesc. Apărea un amic uitat, cu chef de dat. Altă dată, Dan Goanță m-a luat la masă. Alteori munceam noaptea pe clape şi mai scoteam jumătate de milion. Şi tot aşa. Dar am făcut foamea... Şi mă ofticam, dădusem vrabia din mână pe cioara de pe gard.

Într-o frumoasă zi de decembrie, mi-am primit rația de libertate financiară. Am râs, fericit. Apoi mi-am plătit datoriile. Şi am râs mai tare. Eram lefter.

A trebuit să mă împrumut de-a doua zi.

Aere cu diamante

În 1982, am dat lovitura. Ah, dacă aş mai da-o şi acum!

Împreună cu Traian T. Coşovei, Mircea Cărtărescu, Ion Stratan şi Tudor Jebeleanu, am inventat o carte care ne-a făcut celebri: *Aer cu diamante.* Surprinzător, la Editura Litera a mers uşor. Eram luați la grămadă, la grămada de grafomani care îşi tipăreau elucubrațiile. În fine, cartea a făcut mai multă vâlvă decât noi patru la un loc. Spre surpriza noastră, Carmen Firan ne-a chemat la televiziune. Am crezut că ne-a pus Dumnezeu mâna în cap. Dacă nu înțelegeți de ce, înseamnă că n-ați văzut niciodată emisiunile TVR din acei ani. Intrăm, umezi la c... şi vorbim politicos, căutându-ne cuvintele. N-am sărit calul, n-am bătut şaua, am fost plicticoşi, corecți şi cuminți. O oră-ntreagă s-a chinuit fata cu noi, dar ne-am ținut tari pe poziție: nici o înjurătură, nici o negare, nici un atac. Aveam un plan. Voiam să afle lumea de noi.

După ce s-a terminat înregistrarea, Carmen, nervoasă, ne întreabă:

— Ce-i cu voi? Erați moi ca untul la soare!

Am tăcut chitic. Ştiam noi mai bine.

După vreo lună, Carmen dă un telefon şi zice întristată:

— Au zis ăştia că e prea tare şi prea nonconformist! O să-l reduc la un sfert de oră, să facem rubrică din el.

A trecut altă lună. Carmen s-a pus să-l facă o ştire mai lungă şi deloc de actualitate. Patru-cinci minute. L-a făcut, l-a dus la vizionare. S-a uitat

cineva, lung, la ea şi, la sfârşit, a întrebat sastisit:

— Da’ cine mama dracu’ sunt şi neisprăviţii ăştia? Carmen, ai înnebunit?

Pelicula s-a dat la casat. Ne-am privit lung, am râs şi am pus-o pe Carmen să scoată suta de lei. Am uitat să vă spun. Pariasem că n-o să treacă.

Sub pământ

Realitatea este exact cum o priveşti, dacă stai pe locul potrivit.

A fost ceva vâlvă în Bucureşti când cu apariţia metroului. Brusc, o mare masă pietonală a dispărut sub asfalt şi se părea că transportul, greaua problemă a anilor ’80, se va elibera de povară. Dar ce ciudat! Călătorii de la suprafaţă, cuprinşi de delirul libertăţii, au atacat tampoanele, pragurile, balamalele tramvaielor şi autobuzelor. Printr-un paradox tipic bucureştean, libertatea de mişcare a fost copleşită de aglomeraţie.

M-am ferit de metrou multă vreme. Nu-mi plăcea sub pământ. Apoi, într-o după-amiază de toamnă târzie, mi-am luat fiul ca pe un pachet şi am intrat în văgăună, să-l duc la bunici.

Avea câteva luni şi era chiar un colet cu ochi. Mi s-a oferit repede loc (Atenţie! Bărbat cu sugar!) şi m-am aşezat cu infinită grijă, ţinându-l în braţe ca pe un animal rar, otrăvitor, adus din ţările calde, bolnăvicios şi probabil foarte volatil. Bărbaţii care-şi ţin progeniturile în braţe au ceva caraghios. La Piaţa Victoriei se urcă o fetişcană singură, de vreo optsprezece ani, tot cu un bebeluş în braţe. Se aşază exact în faţa mea. M-a măsurat cu un soi de curiozitate. Eu mi-am mutat ţinta un minut. Când am ridicat ochii, privirea fetei mă scana de zor. Era extrem de atentă la cum îmi ţin puiul. M-am fâstâcit. Mai mult ca sigur, era o mamă singură. La Crângaşi am mai tatonat o dată terenul. Fata se uita încontinuu la mine. Îi curgeau lacrimile până-n bărbie. Plângea pe muteşte, cu o disperare resemnată, şi mă fixa.

M-am ridicat. Am ieşit repede. La suprafaţă, m-am întrebat dacă va mai reuşi vreodată să iasă de sub pământ.

Curiozitate încălţată

Bucureşteanul e curios. E foarte curios. Şi-ar da şi viața, cu condiția să nu moară de tot.

Prin anul trei de facultate eram cineva. Nu mă călca multă lume pe bătături, secretarele îmi întindeau bursa tremurând. La petreceri, la discotecă şi la cafenea eram primul. Aveam trupa mea de poeți damnați şi visurile se puteau transforma uşor în realitate.

Da, dar facultatea trece şi creşte mereu altă iarbă. La fiece început de septembrie, scrutam îngrijorat noile generații. O fi, n-o fi... Aşa se face că m-am confruntat cu un geniu, picat din nori, de pe băncile şcolii, pe numele lui Radu. Îl preceda faima că ar fi scris o estetică şi se zvonea că ne-o va citi, ca să facă linişte odată pentru totdeauna în această facultate uşuratică.

M-am pus cu burta pe carte înainte de lectura lui publică, mai rău decât la examen.

Puştiul se înființează la cenaclul lui Crohmălniceanu, îşi deschide caietul studențesc şi zice:

— Estetica e ştiința frumosului...

Am izbucnit în râs, spre marea lui uimire. Ne-am împrietenit. I-am recomandat câteva fete şi ne-a urmat sfatul. A intrat în rândul lumii. Curând, am observat că se dădea la iubita mea. Culmea, şi ea îl privea promițător. Şi uite că Radul nostru ne invită acasă la el, la o discuție temeinică, cu garnitură de băutură. Spre dimineață, îl vedem că se agită. Îl strângeau pantofii. Ca să nu ne strice cheful, s-a descălțat, a înşfăcat un deodorant Gazel, a şpreiat peste ciorapii de plastic, a dat din degete, apoi şi-a vârât picioarele răcorite la loc în pantofi.

Iluziile iubitei mele s-au spulberat. La fel şi aura lui de copil teribil. Damful de Gazel pusese lucrurile la punct.

Ultima secundă

Când văd filmele americane cu rezolvare fericită în ultima secundă, mă umflă râsul.

În 2001, am hotărât să ne luăm casă. Toată ziua bifam prin ziare, îmi frecam mâinile de satisfacție şi visam. Nu era decât o singură problemă. Nu aveam banii. Pe vremea aia făceam foamea cel puțin o dată pe lună. Sau, mai bine spus, aveam ceva, dar mai trebuia, oho!

Am găsit un apartament uitat de Dumnezeu, vopsit în verde şi violet, împăienjenit, de care, ruşinați, proprietarii se hotărâseră să scape cu orice

chip. Şi-au găsit muşteriii. Am bătut palma. Am dat avansul.

Apoi m-am pus pe căutat. Am înşfăcat telefonul şi am demarat acțiunea „ciup-ciup”.

— Bună... ai cinci sute de dolari? Nu? Dar trei sute? Hai, mă, măcar o sută... Ţi-i dau în... septembrie... E bine-n septembrie? Anul viitor?

Am reuşit un tur de o mie de telefoane. Colegi de liceu, amici din armată, bogătaşi şi celebrități de modă nouă, cunoştințe întâmplătoare. Mi-am făcut o listă cu creditori până la sfârşitul anului următor. În iulie era scadența. Tot lipseau câteva sute. Am reluat ciclul celor o mie de rugăminți. N-a mai plusat nimeni. A venit şi ziua fatală. La ora unu aveam întâlnire la notar şi pierdeam tot ce dădusem avans. Am dat un ultim telefon înlăcrimat amicului Cezar. Mi-a tremurat vocea, m-am dat de ceasul morții. De fapt, chiar mă dădeam de ceasul morții.

La făr-un sfert, m-am urnit spre locul execuției. În locul vânzătorului, ziceam merci şi luam banii. Şi numai ce aud zdrăngănind Kadettul ruginit al amicului meu. Venea cu dolarii-n dinți.

Am mormăit:

— Ţi-i dau în decembrie, da’ nu decembrie ăsta.

Cezar a ridicat privirile spre cer, resemnat:

— Bine... şi dă-mi repede adresa notarului. Vă duc eu.

Antena îmi aparține

O vreme, Bucureştiul a fost o pădure de antene flămânde.

Când m-am mutat, am găsit o antenă pe care anii au sudat-o de balcon. Mi-a adus aminte de copilărie. Bețe, cercuri, cabluri, bucle. Apoi, acoperişuri cât mai înalte. Ritualurile antenei:

— Mai sus, mai jooos... mai la dreapta, mai la stânga... E BIIINEEE! De ce n-ai lăsat-o aşa? Acuum!

Inutil să spun că iubeam zilele senine şi uram fenomenele naturii care, combinate cu biologia, chimia şi fizica, se împotriveau transmisiei. Până să ajung la celebra PL 500, am studiat bucle, formule empirice, cabluri bifilare, elemenți. Mutarea la bloc, în ’62, a fost o mană cerească. Una-două, eram pe acoperiş, frecând la antenă. Prietenii de şcoală, veniți la vizionare, urlau de la balcon sau răscrăcărați peste streaşină, iar eu, stăpânul televizorului, învârteam prăjina miraculoasă.

Urmarea se cunoaşte: purici, dubluri, fantome, desincronizări...

Era o luptă pe viață şi pe moarte, cine avea imaginea cea mai fidelă? Aici, orgoliul juca un rol esențial. Pe lângă orgoliu, televizoarele cu piese japoneze. Acolo era bătaia peştelui! Nu intra bine cineva în cameră, că îl luam în primire:

— Nu-i aşa că are o imagine ca cristalul?

Legată de antenă rămâne şi prima mea iubire, Luminița. Venise să vedem desene animate, dar venise cu frate-său. M-am înnegurat. Cum e uşor de bănuit, imaginea s-a stricat repede. Am urcat pe terasă şi am reînceput dansul antenei. De jos se auzea vocea lui Irinel strigând:

— E bine! E bine! Ţine-o aşa!

Era tare fericit. La fel eram şi eu. Cine mă ținea să nu cad, cu mânuțele răsucite în jurul meu? Luminița.

Călătorie în timp

Cred că v-am mai spus. Atunci mă repet.

Am făcut foamea.

Din când în când, dădeam lovitura. O noapte pe clape, o prefață a unui scriitor cu dare de mână... Din chestiile astea ies bani. Bani buni, bani cinstiți! Bani care fac uitate cerşetoria, umilința, foamea. În Bucureşti, când n-ai un ban în buzunar, foamea e prima. Şi e mare cât o zi de post. Iese de neunde, rânjeşte şi te dă pe spate. Cu cât ai mai puțini bani, cu-atât te roade mai tare. Asta înseamnă că, dacă nu ți-e foame, nu ți-e sete, nu ți-e dor de codrul verde, sigur ai cont deschis şi liber pentru consumul curent. Frumoasă viață!

Ei bine, în după-amiaza acelui noiembrie înnorat din 2000, banii s-au strecurat abrupt şi delicios în posesia mea. În buzunarul meu flămând. Mi-am dat întâlnire cu Cecilia la un local chinezesc de pe Eminescu, colț cu Moşilor. Se îngâna ziua cu noaptea. Era puțin după ora cinci. Ne-am uitat pe listă şi totul ni s-a părut prea bun şi prea puțin. Aşa că am comandat din greu, cu satisfacția bogatului: uite că nu mă uit la bani! Când geana de noapte a acoperit geana de zi, ne înfruptam din măiestria chinezilor. Pachețele, bambus, dulce-acrişor, alune, porc, rață, varză, purcel, soia, arome... şi, ca la o comandă, când să mai şi discutăm ceva, cu sentimentul meniului învins, au început să ni se închidă ochii. Mâncarea râdea în

farfurie, iar noi adormeam de-a binelea. Era o distanță colosală între pahar şi gură (mou-tai), între bețigaşe şi gură, între gust şi creier. La un moment dat, bătălia a devenit inegală. Am căzut răpuşi, ca la comandă! Ni s-a părut că am străbătut universul.

Dus şi întors! Ne-am trezit târziu, hăt, în noapte, cu chelnerul zâmbăreț la căpătâi. Am plătit şi am fugit ruşinați. De fapt, nu era decât şase şi-un sfert după-amiaza.

S-a supărat Georgică!

Sunt unele apariții de numai un minut care fac toate paralele.

Pe străinii care cred că Bucureştiul e încă un oraş liniştit şi sigur, i-aş invita în urmă cu douăzeci de ani la o plimbare. Noaptea, în anii ăia, Bucureştiul era un sătuc adormit şi vesel, mai ales dacă nimereai prin cartierele vechi. Nu te întreba nimeni nimic şi puteai străbate la pas Capitala. Dar, cum vorbesc de anii ’80, alta e pățania. Coboram, împreună cu Nic Iliescu, dinspre Nuferilor spre Câmpineanu, pe lângă Luterană. Era foarte târziu pentru epoca aceea, cam zece şi ceva. Întuneric, să-ți bagi degetele-n ochi. Numai în intersecție, un bec singuratic. Exact pe acolo intră în mare viteză o limuzină neagră care frânează lângă noi. Limuzină cu şofer. Din spate coboară un tânăr spătos, uşor afumat. Se apropie şi cere un foc.

I-l oferim, dar, nici una, nici două, flăcăul repede un pumn, la întâmplare, ca un jab, pe sub nas. Îl eschivăm din instinct. Brusc coboară şi şoferul, care-i strigă:

— Lasă-i, Georgică!

Ei aş, Georgică avea chef de spart nasuri. Mormăia înfundat, înjura şi-şi rotea brațele. Nu era greu de parat, dar şoferul ăla, privind atent cu un surâs complice, gata să intervină, ne tăia orice curaj de a-l plesni peste bot. Am început să strig:

— Nu aşa, nea Georgică! Nu aşa!

— Stați, să vă f... f...-vă muma-n c...

După un minut de boxat cu umbra, tânărul furios a abandonat şi s-a urcat în maşină. Şoferul şi-a aruncat țigara, ne-a salutat, apoi a băgat-o-n viteză şi dus a fost! Ne-am uitat unul la altul. Într-un târziu, Nic m-a întrebat uluit:

— Da’ tu ce voiai să zici cu „Nu aşa, nea Georgică”?

M-am uitat lung la el. Ce umilință! N-am vrut să răspunz. Nici eu nu ştiam!

Îngeraşul salvator

Orice bucureştean are un înger păzitor.

După cum spuneam, prin ’98 lucram la *Secrete de familie*, împreună cu Cezar şi Gabi. Din perioada aia datează şi povestea îngeraşului.

Deşi o scriam cu pasiune, cu umor şi cu multă fantezie, mergea rău. Adică nu mergea deloc. Eram mereu datori, ba la tipografie, ba la difuzori. Am descoperit cu groază că era mai bine să nu vindem ca să nu rămânem în pagubă. Rodipetul câştiga şi de la tur, şi de la retur. Aşa că nu-i de mirare că, din trei în trei săptămâni, câte unul ceda nervos. Mai întâi, Cezar, care s-a certat cu nevasta („ori eu, ori revista!”), apoi eu („mă f... în ea de revistă”), apoi Gabi („io nu mai pot, n-aveți nişte votcă?”). Dar, vineri, după patru dimineața, când se încheiase corectura pe genunchi, se dăduseră calcurile şi tocmai se trăgeau plăcile, ne înmuiam:

— O să meargă!

— Simt c-o să meargă.

— E un număr formidabil. Sunt fraieri dacă nu-l cumpără!

— Am o idee pentru săptămâna viitoare...

Într-o astfel de dimineață, pe la cinci, pe când ne întorceam veseli de la tipografie, convinşi că a mai trecut o săptămână şi avea să vină ea, ziua de odihnă, ne opreşte un filtru de poliție şi ia carnetul şoferului! Amărâți, ne retragem la o cârciumioară şi ajungem la concluzia contrară: că ăsta e sfârşitul!

— Auziți – zic eu – ce-ar fi să se deschidă cerul şi un îngeraş bucălat, aşa, de-o şchioapă, să coboare cu un valizoi... plin cu dolari! Şi să zică: „Florin, bunul Dumnezeu te-a ales să-ți dea ție banii ăştia, primeşti?”

Când să izbucnesc în râs, numai ce-mi văd prietenii cu ochii pe cer, visători. Parcă-l văzuseră tustrei: pufos, putred de bogat şi foarte, foarte darnic. Trăgând după el gențoiul fermecat. De atunci, îngeraşul a rămas printre noi. Am vorbit de (cu) el ani de-a rândul. Ne zâmbea cu bunătate. Dar valiza n-a binevoit s-o deschidă!

Poveste cu final rescris

Pentru mine, sfârşitul mileniului a avut loc pe 31 decembrie 1998.

Nu exista bucureştean mai ciufut ca mine pe vremea aia. Toate îmi merseseră de-a-ndoaselea. Eşec în dragoste, în afaceri, munți de eşecuri. *Secrete de familie* dăduse un faliment remarcabil şi foarte tăcut. Banii se sfârşiseră, viața nu mai avea nici un sens. Pentru un optimist, momentul de decădere e cu adevărat înspăimântător!

Posturile de radio şi televiziune organizau revelioanele tineretului sărăntoc şi cu chef de viață în toate piețele. Nu aveam chef de nimic, dar mi-am luat o sticlă de şampanie şi m-am decis să chefuiesc cu concitadinii. Am trecut prin mări de artificii, pocnitori şi trompețele.

Am schimbat locul şi am supt (tot mai trist) din şampanie. Nu, ăsta nu era un revelion pe inima mea. Bucuria lor mă făcea să zâmbesc amar! Am cotit pe Calea Victoriei şi am poposit la crâşma lui Suciu, de la Scriitori. Cald, calm, muzică. Suciu s-a bucurat şi a pus whiskyul la bătaie. Nici o tresărire. Am fost luat la dans de fătucele lui. Am dansat fără chef. Şi vine şi momentul în care trebuie să te prefaci că mai crezi într-o îndreptare a destinului... 3... 2... 1... La mulți ani! Încep telefoanele. Printre ele, unul de la o fată uitată, de la marginea României, cu chef de vorbă. Mi-au sclipit ochii:

— Ce faci? Nu vrei să ne vedem?

Şi – minune dumnezeiască – ea se învoieşte cu bucurie. Într-o clipă, rotițele se învârt la turație maximă, încep să mă-mprumut şi, până dimineață, fac rost de bani. Apoi iau un taxi şi fuga la gară! La cinci fără cinci eram în tren. Ei, de-aici nu mai am ce povesti, că s-a terminat Bucureştiul!

Ani de liceu.

Eu n-am avut niciodată emoții la română, da' la matematică, da!

Am terminat liceul, mi-am dat bacalaureatul, m-am dezîndrăgostit, m-am reîndrăgostit, am luat la Filologie şi am plecat în armată. Toate astea într-un singur an, 1973. Cel mai greu a fost la bacalaureat, la mate; mă temeam de matrici ca de dracu', dar, din fericire, m-am scos la geometrie.

De altfel, toată clasa se temea de câte ceva. După regula nescrisă a acelor ani, ne-am suflat copios şi am trecut un mare hop. Ce urma la facultate era floare la ureche! Dacă n-ar fi fost spectrul hidos al armatei. Aşa că am pornit să-i luăm dirigintelui un cadou. Nu există cumpărători mai proşti ca nişte băieți de-a douăsprezecea, aşa că ne-am procopsit cu o vază de alamă. Pe urmă, ne-am înființat la serbarea de sfârşit de an, unde mi s-a făcut mie negru în fața ochilor. Pe muzică de Led Zeppelin dansa cu înşurubări Cristina, fata pe care-o iubeam în taină. E drept că la ea mai jinduiau vreo sută, dar asta-i situația, nu-i poți omorî pe toți!

S-a sfârşit şi hop şi noi, cu vaza de metal, la diriginte. Nu ştiu ce-o fi înțeles omul, dar ne-a refuzat ritos. Ne-am dezumflat pe dată. Am plecat, tot în haită, am despachetat vaza şi am şutat în ea până am transformat-o într-o tinichea fără formă. Chiar atunci, pe când mă întorceam pe Strada Neculce, mă întâlnesc cu Miruna. Miruna îmi plăcea, cu toate că inima mea era – încă – vraişte. Aşa că am mers ceva vreme împreună, măsurând cu gravitate paşii pe trotuar. „Unde dai?” „La Filo.” „Şi eu.” „Ce bine!” Miruna scria, şi ea, poezii. Apoi ne-am pupat... Dar ah, uitasem, la toamnă urma să mă ia în armată. Am socotit în zile rămase. Rezultatul era greşit, foarte greşit! Se sfârşise lumea!

Ce ghinion, să dea dragostea peste tine şi tu să te-mpiedici!

Poveste de iarnă (II)

Destinul nu doarme niciodată şi nici nu visează frumos.

Degrabă spuitor de bancuri nevinovate, prietenul meu Mişu a ajuns la vârsta maturității fără griji şi fără regrete. Se îndrepta senin spre anonimatul vesel al tuturor bucureştenilor joviali. Scăpase de soba din baie, cu care păcălise ultimele ierni ale fostului regim, îşi câştigase un loc sigur la serviciu, s-a recăsătorit şi, ca orice om obişnuit, a făcut şi un copil, o fetiță. Smărăndița. Nu mâncase căcat niciodată, aşa încât, spre maturitate, îşi putea evalua viața tot cu zâmbetul pe buze şi putea privi pe oricine drept în ochi.

Bănuiesc că tot surâzător se întorcea în noaptea geroasă a lui ’96 spre apartamentul din Piața Chibrit. A traversat şi a dat să intre pe scară. Exact în clipa aia, Mişu a dispărut de pe fața pământului.

L-au găsit dimineața muncitorii de la metrou, inconştient, pe şinele proaspăt montate. Căzuse printr-o gaură neasigurată şi mascată de zăpadă,

de la 3 metri, îşi fracturase vertebrele, iar viața lui a atârnat de un fir de păr un an întreg. L-am vizitat după lungă vreme, înspăimântat de noua înfățişare a prietenului meu care paralizase. Era o umbră zâmbăreață. Umbra lui Mişu prin spitale.

Dar era viu. A pariat atunci împotriva destinului. Şi-a cumpărat calculator şi şi-a încercat norocul în tehnoredactare. N-a mers. A dat în judecată metroul, ca să nu moară de foame. După ani buni, a câştigat în ultima clipă. Mărturisesc ruşinat că mai mult l-am încurcat decât l-am ajutat. Ăstimp şi-a făcut zilnic toate exercițiile de recuperare. Râzând, Mişu nu s-a îndoit că va ieşi la lumină. Zadarnic, credeam eu. Să-i spui că se agață ca înecatul de pai? Într-o bună zi, după zece ani, când toată lumea îl uitase pe băiatul cel vesel, tropăind prin viață şi fluierând a pagubă, Mişu a făcut primul pas!

Bucureşteni de departe

Nu toți cei care fug pleacă de-acasă.

Când aude despre binefacerile comunismului, prietena mea, Cristina, îmi zice de fiecare dată aceeaşi poveste. Cristina face parte dintr-o familie de machedoni boieri. De aceea, mai toți şi-au făcut studii universitare şi mai toți au sfârşit prin a fugi prin străinătățuri. Numai Cristina a rămas bucureşteană, legată de un soț leneş şi genial. Aşa că, pe la începutul anilor ’80, când cu foamea cea mare, unchiul ei din Germania, mătuşa ei din Noua Zeelandă şi fratele din Spania s-au pus cu pachetele pe ei!

Spre deosebire de occidentali, fugarii ştiau prea bine de unde plecaseră şi ce trebuie să fie pe capul bieților destinatari. Aşa că fiecare a ales câte o metodă de protejare a conținutului (pentru tineretul care nu ştie, pachetele erau jefuite fără milă de vameşi lacomi şi de securişti nesătui). Îndesau în pachet un alt pacheţel, cu fundiță: „pentru doamna vameşiță”, „pentru distinsul domn vameş”. Iar Cristina îşi putea lua integral rația de cafea, ciocolată, zahăr, biscuiți, țigări.

Dar cel mai tare a fost unchiul din Germania, care-i scria şi scrisori. Scrisorile începeau invariabil aşa: „Domnule securist care citeşti scrisoarea nepoatei mele, sunt doctorul cutare, de la clinica cutare şi ştiu că ştii ce spun. Să-ți dea Dumnezeu un cancer de cap de pancreas de să te ardă la

lingurică, să te înnegreşti de icter negru, să te ardă pe mațe până la sfincter, să te înjunghie prin ficat, să-ți scuipi plămânii cu flegmă, sânge şi puroi...”

Şi tot aşa, pe toată pagina, până jos. După care, pe următoarea, începea adevărata misivă: „Dragă Cristina, mă bucur că eşti bine...”

Marea bătălie sentimentală

Dragostea e un lucru foarte, foarte mare.

De câte ori privesc mărirea şi decăderea hip-hoparilor, cu sordidele lor aventuri printre blocuri şi cu mitologia răsuflată a cartierelor muncitoreşti, cu veşnicii duşmani care n-or să aibă niciodată altă rimă decât „bani”, mi-aduc aminte de gaşca mea de pe Doamna Oltea. Asta se petrecea demult, hăt, în spatele stadionului Dinamo. Am uitat numele celorlalte străduțe paralele, dar pe Irinel, pe Bobo sau pe Luminița n-am să-i uit niciodată. Bobo locuia într-o casă măricică şi avea – lucru care pe mine mă fascina – parter şi etaj. Când intram în curte, strigam tare şi respectuos:

— Mama lu' Bobo, Bobo e acasă?

Irinel era băiat şi multă vreme nici n-am putut înțelege cum să fie Irinel nume de fată şi de ce pufneau în râs ai mei când îi pronunțam numele. Că doar prietenul meu părea să fie ca mine, nu ca Luminița. Şi apoi, numele lui avea ceva războinic, deşi Irinel era un blânduț cu părul creț. Tot el avea o trotinetă care pe mine mă îndrăgise şi care numai cu mine făcea recorduri de viteză.

Am zis şi de Luminița? Ehei, la Luminița îmi zbura gândul zi sau noapte şi, pentru că nu găseam în nici un fel o cale către inima ei, mă închipuiam un tigru rănit care-şi caută stăpân sau stăpână. Aşa mă puteam da la ea, doar eram un animal! Şi tot ca animal i-am făcut declarația de dragoste, la care ea, ca orice fată, mi-a pus cea mai grea întrebare:

— Cât mă iubeşti?

Am stat o clipă pe gânduri, că doar la o astfel de întrebare trebuie să răspunzi bine, serios şi total, şi i-am zis:

— Te iubesc de un catralion infinit de infinite de ori!

Cred că am răspuns bine.

Frământări

Ingeniozitatea copilăriei bate vicisitudinea istoriei.

Pentru cei ce nu ştiu, pâinea proaspătă a fost întotdeauna o problemă în Capitală. Găseai cel mai adesea pâine veche. Tare, beton. Cred că era ordin de sus, să împiedice consumul.

Unde învecheau marfa – asta depăşeşte imaginația mea. Dar nu şi imaginația amicului meu din generală, Dan. Dan era un leneş, preocupat de tranzistori şi teleportare. Eram într-o zi la el, printre şuruburi, montând un radio cu galenă, când maică-sa, pe picior de plecare, l-a trimis după pâine:

— Nu cumva să fie veche! Du-te acum, că nu mai prinzi proaspătă!

Lui Dan i-a intrat pe-o ureche şi i-a ieşit pe alta. Radioul se încăpățâna să tacă, aşa că pe la şapte dezlipeam a mia oară circuitele cu letconul – ce circuite, acum erau numai cocoloaşe de fludor. Brusc, Dan s-a îngălbenit. A zbughit-o şi s-a întors fluierând a pagubă. Cumpărase ultima şi cea mai veche franzelă. Cumpărase condamnarea la urecheală. A măsurat din ochi duşmanul de clasă şi s-a decis. A învelit-o-ntr-un prosop şi a început s-o frământe. A asudat un sfert de oră. Apoi a dezvelit-o. De moale, era moale, dar ceva nu era în regulă, aşa că a aprins cuptorul şi-a băgat-o la încălzit. Mirosul de copt a invadat bucătăria. Dan a pus-o pe masă şi s-a întors la lipit, cu conştiința datoriei împlinite. Chiar atunci a intrat maică-sa pe uşă.

— Uau! Dănuțul meu mic şi drag, a zis ea pofticioasă, chiar ai cumpărat pâine şi... uau, e proaspătă. N-aş fi crezut, puiule!

A înşfăcat cuțitul. A tăiat colțul franzelei şi a rămas cu gura căscată. Tot interiorul s-a scurs, mărunt, mărunt, pe jos, prin gaura care rânjea la noi. Femeia s-a întors, cu sprânceana ridicată, spre Dănuț. Nu mi-a mirosit a bine şi am şters-o imediat!

Orgia de alături

Prietenia te duce departe de tine.

În ultimul an de facultate, amicul T. s-a îndrăgostit lulea de o fată fâşneață, numai bună de iubită. Poate că îl plăcea şi ea, dar, Dumnezeu ştie de ce, rămânea corigentă la examinarea finală. Chiulea neabătut de la îndeplinirea obligațiilor amoroase. Rezista la băutură, la chiloțeală, la poezie, era de neînduplecat.

Mi s-a cerut ajutorul. Urma să punem de-o petrecioară la ai ei acasă şi, ca lucrurile să rămână nevinovate, trebuia să viu şi eu cu cineva, să discutăm ca între studenți responsabili! Am rugat-o pe colega şi prietena mea Dana să mă sprijine în această grea încercare:

— E pentru prietenul nostru!

Am ajuns, am bătut la uşă şi ne-a înghețat zâmbetul pe buze. Familionul era din „ăla”, gata să ți-o taie dacă te prindeau la portița întredeschisă a fetei. Am înțeles. Am glumit cu măsură, am fost politicoşi cu obstinație, n-am depăşit un pahar de vin botezat.

Ne-am retras la învățat şi, odată ajunşi în camera fetei, am destupat coniac, votcă, vermut, bere şi vin. Gurile lor s-au lipit ca două ventuze, eu cu Dana ne-am pus la taifas. Şi-am tot vorbit aşa până ce, brusc, s-a stins lumina! Stăteam noi într-un colț, ei – în celălalt. Şi țoc, şi plici, şi mmm şi of. Fiecare sunet reverbera până-n creier. La un moment i-am propus în şoaptă... Răspunsul a fost „Nu!”. „Eşti nebun?” „Să stricăm aşa o prietenie frumoasă?” „Da!” strigam eu pe muteşte, „s-o stricăm dracului!” Zorii m-au găsit mofluz şi epuizat. De cealaltă parte ventuzele priveau şi ele, triste, către noi.

Of, un pic de inițiativă şi azi v-aş fi descris o orgie!

Artă cu tendințe

Am ajuns ca lupul moralist. Cum miros ceva tendință prin artă, cum mi se apleacă!

1982 n-a fost un an uşor. Şomaj, casă nouă, copil pe țeavă. Nu era bine deloc! Căutam un seviciu, o sursă de venit, o ieşire. Toate ieşirile din Bucureştii acelui an erau mai mult intrări. În dificultăți şi mai mari.

Debutasem cu un an înainte. Cartea nu avusese succes. Eram deprimat. Îmi doream cu ardoare un magnetofon, o sculă profesională. Aşa ceva mi-ar fi pansat orgoliul rănit. Răsfoiam cataloage suedeze şi, de îndată ce vedeam Tandberg, Bang&Olufsen, chiar Sony (nu râdeți!), mă înecam în borcanul cu melancolie. Mi se părea nedrept. Citeam prețurile şi, scrupulos, înmulțeam totul cu paişpe lei şi cincizeci de bani (cursul valutar oficial!). Dar înțelegeam că n-am să le văd niciodată. Ştiți câtă amărăciune încape în cuvântul ăla mizerabil, *niciodată*? Am pus la punct un plan. Aveam să scriu un poem genial şi să strecor în el câteva versuri despre cele mai mari firme de aparatură electronică. Ei aveau să vadă, aveau să înțeleagă că versurile

vin din Est şi, într-o bună zi, aveam să mă trezesc cu un colet. Era de domeniul evidenței.

Zis şi făcut. Am comis poemul, l-am citit, l-am vânturat prin felurite medii. Suna cam aşa: „Tu, Sony, tu, Tandberg, tu, Philips, Akai”... Pentru oamenii inteligenți de dincolo, mesajul meu era limpede ca un glob disco. Dar, chiar atunci, într-o zi de toamnă, am găsit pe stradă un plic cu bani (o mie şapte sute de lei).

Mi l-am însuşit, iar banii i-am cheltuit fără nici o remuşcare. Mi-au căzut cum nu se poate mai bine. Numai că acum, când mă uit în urmă, înțeleg: din plicul ăla a fugit norocul meu hi-fi!

Cuibuşor de nebunii

Am fost martor al deschiderii, în 1990.

În aprilie, Dincă se agita în fața Intercontinentalului, întovărăşit de un grupuşor. Văzusem zeci de manifestații de protest care n-au dus nicăieri. De ce a reuşit Dincă? Nu ştiu. N-a împărtăşit destinul colegilor de baricadă? Poate că de asta a protestat ani de zile.

Între timp, Piața s-a aglomerat, balconul s-a deschis, vânzătorii de semințe şi-au urnit buticurile jur-împrejur, au apărut peştii, peştoaicele, au campat hipioții, au mărşăluit vitejii de după război... În fine, s-a aglomerat locul... Am cântat, am huiduit, am ovaționat, mi-am pus hârtiuțe cu „golan” în piept, am urcat pe scenă. Au început micile flirturi, combinațiile, firavele schimburi de secreții. A fost tare, tare frumos, chit că era ceață TV. Piața a murit pe 24 mai, de ziua mea, odată cu victoria zdrobitoare a lui Ion lliescu şi a FSN-ului. Am păstrat un minut de reculegere şi am dat un ultim iureş disperat în muieretul manifestației. Între 25 mai şi 4 iunie am uitat de îndatoririle civice şi am fost un monstru imoral. Să se surpe lumea şi să piară!

La sfârşit, eram jigărit ca un câine răpciugos. Lumea s-a întunecat brusc. M-am trezit pe un pat de spital, plin de perfuzii, cu lumânarea la căpătâi. Avântul meu revoluționar se împiedicase în ciotul de diabet.

M-am uitat în jur. Eram într-o rezervă luminoasă. L-am văzut pe Călin, iar în spatele lui am zărit o fetişcană, puțin mai retrasă. Ceva îmi suna cunoscut. Foarte vag. Ceva, cumva? M-am concentrat. Nu. Nici o amintire. Am ridicat din sprâncene în direcția ei:

— Ne cunoaştem? Ceva, cumva?

N-a zis nimic. A bufnit în plâns şi a tulit-o. N-am mai revăzut-o. Şi n-am aflat. Cine-o fi fost?

Antiastenia de primăvară

Miracole în Bucureşti nu sunt decât primăvara şi toamna.

1976... Facultatea era neîncălzită, dar nu asta mă durea pe mine, ci răcirea globală a iubirii. Mă aprinsesem în urmă cu un an şi jumătate, pornind de la o petrecere de pomină, cu săruturi şi mozoleală. Ce straniu să sufăr acum ca un câine, pentru că ştiam! Ştiam ce, cum, unde, cu cine. Nu înțelegeam de ce şi, din cauza asta, frigul din amfiteatre, frigul obosit şi cețos al oricărui sfârşit de februarie bucureştean mă consola oarecum.

Fata m-a chemat, în sfârşit, la o întâlnire la Operă, lângă cămin, şi mi-a zis, calmă, că s-a sfârşit, că are pe altcineva, cu care şi-a şi pus-o. Asta e! Pe vremea aia nu exista păcăleala cu prietenia postcoitală. Lucrurile erau tranşante. Ori că că, ori că că! Totuşi, eram şi eu un scriitor în devenire. Am dat drumul la fraze poetice, tânguiri disperate. Tocmai trecea un ciudat pe lângă noi şi a rămas cu ochii beliți la mine. Mi-am dat seama că propriile mele cuvinte nu spun nimic. Răul era ireparabil. Nu voi mai ieşi din întuneric. M-am ridicat şi am plecat aiurea. Ciudatul m-a urmat în tăcere, până în zona luminată a Operei. Mi-a şoptit răguşit:

— Dă-le dracului. Femeile nu înțeleg!

Am fugit. Am crezut că voia să mă agațe. Am petrecut zile întregi la Union, la Negoiu, la Capşa... Am râs, am băut, am cântat, am dansat, am pipăit. Îmi pierdusem somnul. Iar martie era tot mai umed, tot mai negru. Ajungeam acasă mangă.

Şi, într-o bună dimineață, m-a trezit soarele. Dolofan – mi s-a pus pe față ca un burete fiert. Iar când am deschis ochii, am respirat adânc. Îmi trecuse, venise primăvara. Aşa că mai lăsați-mă cu astenia de primăvară! Poveşti!

Garsoniera de după-amiază

Sunt aventuri care ar fi putut să-ți schimbe viața, dar n-au făcut-o.

Era prin ’96, la Uniunea Scriitorilor. Eram vicepreşedinte şi eram subiectul bârfelor vinovate: ba că m-am vândut lui Ulici, ba că am primit un apartament, ba că mi s-a rezervat un loc pe viață la cazinou. Ei şi? Eram convins că sunt buricul pământului. Într-o dimineață, vine Ioşca Balogh la mine cu o față misterioasă. Mă ia pe după piersic, mă plimbă printre citate şi apoi mi-o zice-n față:

— Te caută o fată... Doina... Ce să-i zic?

— Doina şi mai cum?

Când îmi zice, deodată mă schimb la față. Era o poveste aproape uitată, rătăcită printre micile aventuri ale maturității. Trecuseră zece ani. O cunoscusem într-unul din acele oraşe de provincie unde băieții beau până cad sub masă, iar fetele se uită lung în zare, aşteptând să se întâmple ceva. Mi-a plăcut, m-a plăcut. Cânta frumos, îşi picta unghiile cu model şi se uita la mine ca la felul patru. În zilele alea urâte ale lui ’87, Doina era o muzică limpede şi bună.

Din păcate, ceea ce a stricat căruța a fost garsoniera lui Radu din Cotroceni. Graba, locul strâmt şi neprietenos, zgomotele bucureştene ale cartierului şi întâlnirile foarte scurte ne-au făcut, după câtva chin inutil, să ne uităm strâmb unul la altul. Şi ne-am uitat pân-am uitat.

Ei bine, cum, necum, Ioşca îmi aducea veşti de la ea.

— E în restaurant, te aşteaptă.

M-am deplasat încet. Revederile întârziate sunt cele mai nasoale. Dar Doina era neschimbată. M-am aşezat uşurel, mi-am aprins o țigară. Doina a râs, cum o făcea mai demult, apoi am vorbit încetişor.

— Mi-ai schimbat viața, mi-a zis. Când te-am auzit vorbind acolo, la noi, n-am înțeles nimic. Era o limbă străină. Asta m-a făcut să dau la Filologie. Acum înțeleg ce ai spus atunci. Ce proastă eram!

Dar eu nu mai ştiam ce spusesem.

Pe viață şi pe moarte

Bucureşteanul e prin definiție cocoş. Păcat că n-are fiecare bucureştean o parcare a lui!

M-am întors din armată cu un nebănuit chef de viață. Plecasem melancolic şi ipohondru. La întoarcere eram cinic, hârşit, gata de fapte glorioase. Primul gest a fost acela de a mă reînstăpâni asupra iubitei mele. Poate v-am spus cu alt prilej, o lăsasem în grija bunului meu prieten Ştefan

– care s-a îndrăgostit fără speranță. Miruna nu mi-a zis nimic, Ştefan n-a scos o vorbă, dar nu era greu de înțeles. Deşi mă prefăceam nepăsător, viermele neadormit al geloziei îmi găurise turta dulce a inimii. De aceea i-am acceptat cu o imensă plăcere provocarea la o partidă de tenis, în curtea Liceului 24. Zile de-a rândul, am dat la perete cu îndârjire: aici era vorba de mai mult decât de un meci. Am exersat serviciul, învățasem ceva din Cupa Davis. Aşa aveam să-l toc. Eram mai încrezător ca niciodată. Mă călise armata. Singurul spectator urma să fie Miruna. Pentru ea jucam.

Am întins fileul. L-am măsurat. Am scos de la cutie mingile Slazenger (galbene). Am întărit marcajele. Am bătut cordajul de tenişi. Degeaba. Era o curte de beton. Cu atât mai bine! Avea să fie rapid. Pe viață şi pe moarte... Ne-am aruncat în luptă. La un moment dat, întinzându-se, Ştefan a alunecat şi şi-a lăsat un strat de piele drept plată.

L-am întrebat, grijuliu:

— Ne oprim?

În definitiv, aveam fata. Puteam să dau meciul! Dar Ştefan a dat din mână, enervat:

— Pe naiba!

Şi tot aşa până la ultima minge. Am câştigat, Miruna mi-a zâmbit. Mi-am savurat victoria, mi-am sărutat fata.

Mult mai târziu, pe când se întorcea şi el din armată, Ştefan mi-a mărturisit:

— Am vrut să-i arăt că nu eşti bun de nimic. Nu mi-a ieşit!

Disidenții

Ehei, ce-ar fi fost dacă ar fi fost!

Lumea se schimba în jurul nostru. Uniunea Sovietică, care pe toate le deretică, bastion al păcii era! Lumina chiar venea de la Răsărit, mai ales în nopțile fără lună şi fără lumânărică, din Militari până-n Chibrit şi prin toate colțurile ponosite ale oraşului nostru mult iubit.

„Dar noi nu facem nimic?” era întrebarea mută din ochii prietenilor mei. „Noi suntem chiar pielea p...?”

Nu mai ştiu cum am pornit să facem un samizdat eu, Doru Mareş, Bogdan Ghiu şi Augustin Frățilă. Ne-am luat repede rolurile în serios. Legea nescrisă a conspirației cerea să ştergem toate urmele. Am inventat un

sistem de tipărire cu alfabetar şi hârtie fotografică. Urma să imprimăm frazele cu litere de plastic ştanțate, pe o hârtie, o fotografiam, apoi aş fi developat filmul cu substanțe neortodoxe (o veche rețetă cu hidrochinonă), să nu se prindă Securitatea. Făcusem rost de mănuşi chirurgicale, cleştişori şi tăvițe noi, până şi de cerneală tipografică. Exact atunci umbla zvonul că-l înhățaseră pe Petre Mihai Băcanu.

Pe când, teoretic, eram gata, numai ce-l auzim pe Doru Mareş:

— Bă, da fiole cu cianură aveți?

L-am privit cu ochii cât cepele:

— Ce cianură, nebunule?

— Io nu suport durerea. Dacă ăştia mă prind şi mă chinuie, spun tot! Vreau cianură, ca cosmonauții!

Am oftat din greu. Am căutat cianură. Măcar acid cianhidric. Dar n-am găsit, într-o tentativă disperată de a da Bucureştiului un samizdat, am trecut în secret la imprimarea textului de revoltă urbană. Destinul n-a ținut cu noi! Ale naibii alfabetare de plastic, aveau colțuri, franjuri, nu se îmbucau şi nu se lipea cerneala de ele. Pe hârtie se transferau numai nişte enigmatice teste Rorschach!

Căsătoria neterminată

Pierdut e totu-n zarea tinereții.

În 1980 colindam meleaguri gălățene, invidiindu-mi colegii mai mici care încă populau Capşa, Arhitectura, Negoiul, Unionul, Havana şi Trocadero. Viața era în cu totul altă parte. Mi-a ajuns la urechi că Mariana Marin, atunci în ultimul an de facultate, urma să se căsătorească. Alesul era Radu Călin Cristea. Între ei şi pirostrii nu mai era decât un pas.

Numai că Radu bătea câmpii patriei ca stagiar. Era tot timpul pe drumuri (rată, tren, cursă), nu vedea Capitala decât noaptea sau duminica. Toate grijile organizatorice căzuseră pe capul fetei. Cine a cunoscut-o vreodată pe Madi ştie şi acum că asta era mai presus de puterile ei. Radu i-a dat bani pentru costumul de ginerică, pantofi şi papion – şi i-a mai dat măsurile de la gât, de la brâu şi de la pantof. Conştiincioasă, Madi a început să colinde: Adam, Bucureşti, Cocor, Victoria. Dar marfa bună se vindea de dimineața. Rezultatele căutării au fost nule. Aşa i-a fost scris în stele, să se întâlnească cu Pufi şi cu Horia, nu departe de Capşa. Au intrat imediat la o

cafea. Apoi a venit toată trupa. Să vezi comentarii. Să vezi sărăcie! Să vezi bere poloneză Okocim la opt lei! Madi a oftat o dată adânc şi a zis:

— Să vină berea.

Apoi a scos o sută din portofel şi s-a uitat lung la ea:

— Ăsta-i pantoful stâng al lui Radu. Să-l bem! Mâine îl pun la loc!

După care a scos şi pantoful drept, pantalonii, cămaşa, papionul şi haina de ginerică. A fost un chef pe cinste, cu chiuituri, cu urări de fericire conjugală, cu lacrimi de dragoste frăţească. Nunta s-a amânat sine die şi nu s-a mai reluat niciodată.

Raport despre starea ficţiunii

Realitatea e o însumare de necunoscute fără sens.

Partidele de table de la librăria Cărţii Româneşti ar putea rămâne în orice antologie. Când se încingea păsatu-n noi, numai Dan Stanciu rămânea să vândă, să îndrume oamenii către arta adevărată şi să dea restul. Ceilalţi şase, adică librarii, gestionarul (eu), cărătorul, şoferul şi mecanicul, cocoţaţi pe estradă, învârteau zarurile cu îndemânare şi religiozitate. Priviri fioroase coborau asupra vulgului care, o, neruşinare!, îndrăznea să solicite ceva. Ne inunda o imensă plictiseală în zilele de vară, un dispreţ glacial, în cele de iarnă, atunci când, de voie, de nevoie, la ordinul expres al şefilor, coboram din arenă:

— Să nu le atingi! Lasă oasele să respire!

De la înălţimea zeilor, lumea muritorilor era văzută la adevărata ei (lipsă de) valoare. Nu mică ne-a fost mirarea atunci când, la un sfârşit prelungit de săptămână, în plină dispută, un client ponosit i-a făcut semn librarului şef. Brusc cocoşat şi onctuos, a lăsat dracului babaroasele, a coborât, l-a chemat pe muşteriu după tejghea, după perdea şi... linişte. Au ieşit după o jumătate de oră, au trecut pe sub nasul nostru, pirpiriul cu un pacheţel sub braţ, iar şeful cu un zâmbet larg pe faţă. Întors, cu zarurile-n pumn, ne-a făcut semnul steluţelor de pe umeri.

— Ce vă uitaţi aşa? Am... dat... raportul. Hai, că e spre binele vostru! Dacă nu eram eu... Ziceţi mersi că vă sunt prieten! (A coborât glasul.) Eu ştiu ce să le spun. Fiţi fără grijă! V-am apărat!

Lua-l-ar dracu' de pirpiriu! Venise să-şi ia raportul despre starea ficţiunii – dar şi pachetul de cultură!

Pâinica

Nici nu ştii cine te scoate din rahat fără să-ți vrea răul!

Am revenit la Circa 1 de Miliție de pe Ana Ipătescu pe 21 decembrie 1989. Eram bumbăcit rău, îmi curgeau mucii amestecați cu sânge, dar, după cât îmi dădeam seama, nu aveam nimic rupt. Pentru că aveam barbă şi purtam şi o geacă pestriță, luasem de două ori bătaie. Călin Angelescu avusese şi el o haină de camuflaj, poseda barbă ca mine, aşa că, la înghesuială, am primit şi porția lui. Al naibii, scăpase din încercuire! Stăteam cu mâinile ridicate. Cu coada ochiului, l-am văzut pe Ion Dumitriu. „Ioane...” am şoptit. Dar Ion a tăcut, abătut. Au început interogatoriile şi, nu-ş’ cum dracu’ s-a făcut, pe mine m-au luat primul. Am fost depus la etajul unu, în fața unuia.

„Ăsta e!” a raportat însoțitorul. Nu i-am desluşit gradul. Era un ofițer tânăr.

— Vai, domnule, cum arăți, a zis el când am rămas singuri.

Mi-a dat o foaie de hârtie. Să zic ce şi de ce am făcut. Nu era violent, nu a sărit cu pumnii, părea mai degrabă căzut pe gânduri. Cu puțină neşansă, ar fi fost alături de mine.

— Domnule, eu de spus vă spun, da’ de scris nu scriu. Mai bine călcați-mă în picioare, că, dacă vă spun de ce am ieşit în stradă, o să mă-mpuşcați.

Am căzut la pace. El, pentru că avea nevoie de o hârtie, eu, pentru că nu voiam să mor. M-a sfătuit să scriu că nu găseam medicamente şi că mi-am pierdut mințile. Am scris.

Apoi, a dispărut un minut. S-a întors, împreună cu o tipă de la Evidența Populației. Mi-au vârât în buzunar o bucată de pâine.

— Nu se ştie niciodată, a zis femeia.

Când am coborât înapoi, în curte, țipa un milițian în walkie-talkie:

— Mai trimiteți oameni! Ăştia nu se împrăştie!

În clipa aia am început să sper că voi scăpa cu viață.

Spălarea putinei

Ori de câte ori trec pe Vasile Lascăr, colt cu Batiştei, mi-aduc aminte de prima firmă ca de prima dragoste.

La începutul lui ’92, am primit un şut în fund de la ziar, dar n-am stat mult pe gânduri. O pilă fermecătoare, intimă cu patronul, a aranjat intrarea mea într-o firmă de calculatoare. Pentru o clipă, am ameţit: băieţii vindeau Apple Macintosh şi, chiar de mi-ar fi propus un post de salahor, tot aş fi primit. Însă m-am trezit piarist. Nici acum nu ştiu ce e aia, dar m-am achitat cu brio de toate sarcinile primite, deşi n-am primit nici una.

Lucrurile au mers bine până spre toamnă, când am observat uşoare modificări. Priviri furişe, cârmeli de nasuri, multă melancolie metafizică... De atunci ştiu că, în clipa în care personalul se dedulceşte la melancolie, o firmă are zilele numărate, într-un mediu sănătos, tristeţea nu există. Pe urmă, pe când era iarnă în toată puterea cuvântului, s-a zvonit că eram datori vânduţi, că s-au semnat contracte ruinătoare şi că însăşi compania-mamă va veni să verifice registrele contabile. În primăvara anului următor, când s-a prăvălit peste noi fiscul neîndurător, eram pregătit.

Au intrat nişte tipi şi au zis:

— Mouse-ul jos! Nimeni nu mişcă!

Şi au început sechestrul. Îi priveam cu înfiorare. Aveam în buzunar zece dischete cu două softuri şi un sistem de operare. Mă simţeam un erou, un haiduc, un vizionar. Am ieşit lent, aruncând în urmă o privire întristată. Dar dischetele salvate dădeau un sens vieţii mele!

După o lună m-am întâlnit cu unul dintre ceilalţi fugari. Lucra pe un portabil pe care-l văzusem şi mi-l dorisem deseori. M-a privit în ochi cu nevinovăţie:

— Pradă de război, domnule!

Oraşul ideal

Cel mai uşor lucru e să visezi. Complicaţia începe de la ce visezi.

Nea Savu, şoferul Cărţii Româneşti, era cel mai mare scriitor român. După Marin Preda. La fel, Niculae Frânculescu, directorul economic, era, şi el, cel mai mare. Tot după Marin Preda. Cei doi mari scriitori se dispreţuiau reciproc. Cantitativ, directorul îl bătea pe şofer. Până în clipa în care nea Savu Dumitrescu a editat un volumaş de amintiri. S-a plimbat prin curte

săptămâni de-a rândul cu cărțulia-n mână. A dat autografe. A spus poveşti noi. Povestea Buickului din vremea lui Dej. A lui Marin Preda care căzuse odată pe gânduri, la Mogoşoaia, de față cu fericitul martor. Sau a porcului belit de Ignat şi uitat trei zile în garajul maestrului. Născut şi crescut în Dămăroaia, avea ce spune. Nedelciu îi extrăgea amintirile cu penseta. Însă eroul nostru s-a umplut de conştiința propriei valori şi s-a transformat în cetățean. Problemele urbei au devenit şi problemele lui. Mie, că eram cel mai tânăr, mi-a expus planurile:

— Florinele, fii atent... Dacă eu aş fi primarul, aş face ordine...

— Aha, am zis eu, tragi gaz în Bucureşti! Călduricǎ şi curent!

— Noo, eu am lemne, nu e nevoie de gaz...

M-am dezumflat.

— Aş scoate, de mâine, toate liniile de tramvai. Gata cu tramvaiele! De mâine, autobuze peste tot. Iar maşinile să nu mai meargă decât o zi pe săptămână! Alea cu soț, o săptămână, alea fără soț, ailantă!

Ciudat e că autoritățile păreau să-l asculte orbeşte, iar gândurile lui deveneau realitate. Într-o zi, când au decuplat Militarii de restul Capitalei şi au uitat tramvaiele la capăt, nea Savu a dat de băut.

Nu era singur pe lume!

Premiul guraliv

Plăcerile gurii aduc avantaje imediate.

Tătuțu, adică bunicul, venit în Bucureşti să vadă cum îi merge fetei celei mici, şi-a descoperit nepotul. Bunicul era el, nepotul eram eu. Tacticos, când ai mei nu erau acasă, bunicul se pornea pe şurubărit. Stăteam amândoi pe treptele din Doamna Oltea, spre curte, iar Tătuțu scotea nişte cuie. Mă foiam pe lângă el, trăgeam şipcile, duceam resturile, răsturnam talaşul, cotcodăceam... La un moment dat, bunicul a izbutit să-şi ştampileze degetul mare. Şi l-a vârât în gură, a mormăit o înjurătură, apoi m-a băgat şi pe mine în seamă. A înghițit în sec.

— Greu, tătuțule, f... pasca mă-sii!

A scăpat tesla pe jos şi s-a uitat la mine cu ochii cât cepele.

— Mai zi-i o dată.

Am repetat, cu entuziasm. Şi l-am privit cu nevinovăție.

— Mai ştii?

Am dat din cap. Ceva în aerul lui aprobator, spre deosebire de maică-mea, care nu suporta acele cuvinte misterioase, printre care şi ăsta, care începea cu f..., m-a făcut să dau drumul la trompetă. După cinci minute, a scos doi lei şi mi i-a dat! Era să fac pe mine de fericire. Într-o clipă am fost la cinematograful Floreasca, apoi, mai departe, la alimentară, să-mi iau dropsuri cu floricele.

Bunicul mi-a făcut pustiul de bine şi m-a făcut celebru în familie. Astfel încât unchiul Aurel, care stătea pe Câmpineanu, a profitat, primul, de nevinovăția mea. Cum veneam în vizită, lăsa doamnele în sufragerie şi se retrăgea cu mine la bucătărie.

— Zi-le repede, nepoate!

După ce stătusem cu urechile pâlnie toată săptămâna pe maidan, deşertam săculețul. Aurel râdea de să-i sară pistruii. Apoi, pentru că era cel mai bogat, îmi dădea cinci lei. Suma mă amețea.

De aceea am trucat întâlnirile. Pentru că mă repetam, iar încântarea lui se veştejea, am început să inventez.

Aşa am ajuns scriitor.

Cheia pierdută

Amintirile iau întotdeauna haine de împrumut, hainele împăratului care se plimbă gol prin cetate.

Am intrat – de curând – în curtea copilăriei mele. Copacul din fundul curții nu mai era. Încă din vremea când eram un puşti, doamna Polihron, proprietăreasa, îi pusese gând rău. Era un prun pe care îl jupuiam eu de când făcea gurguie verzi, cu entuziasmul distructiv şi instinctiv al copiilor şi spre disperarea rațională a doamnei. Aşa că, pentru a nu mai fi umilită, a chemat un meşter să-l ciopârțească. Dacă-i să se aleagă praful, măcar să fie ea autoarea. L-am privit cu lacrimi în ochi, tata a încercat să se tocmească pentru o sută de lei (sumă inimaginabilă la acea vreme), dar madam Polihron stătea în balconul de la etajul unu, iar tăietorul şi-a făcut treaba. Pățania mea, însă, avusese loc cu o jumătate de an înainte.

Ninsese în draci, iar în curticica noastră zăpada acoperise urmele. În fața splendorii, am avut o reacție estetică. Eram, ca atâți alți copii, cu cheia de gât. Am vrut să tulbur omătul de minuni al lumii, am luat cheia şi am aruncat-o în zăpadă. A lăsat o frumoasă urmă de cheie, ca umbra unei idei.

Am descoperit-o peste cinci minute, entuziasmat de căutare, aşa că am reluat joaca. Am aruncat-o din nou. Urma se imprima clar, după care venea scotoceala. Şi iar, şi iar. Ultima aruncare s-a întipărit exact lângă trunchiul pomului. Am căutat. Nimic. Am reluat căutarea. Nimic. M-am pus, cu disperarea subită a copiilor care constată că joaca s-a terminat, pe săpat.

Cheia dispăruse. Am început să bocesc. Madam Polihron a venit şi ea, cu făraşul. Nimic. Apoi au venit ai mei, s-au pus temeinic pe scotocit. Uimitor, au găsit-o, după trei ore, departe, hăt, la 3 metri de la locul intrării. Nici azi nu pot să înțeleg cum a călătorit până acolo. Plângeam pierdut, iar mucii îmi atârnau, ca nişte lumânărele, de nas.

Setea

Tirania ştiinței va mai nenoroci mulți oameni nevinovați. Eu am fost doar unul dintre ei.

Mama mea a răsuflat uşurată când m-a dat la grădiniță. Urma să mă domesticesc, să mă deprind cu copiii, să cânt şi să mănânc ca oamenii. Pentru că eram cel mai scarandiv copil din sud-estul Europei. Dimineața înfulecam aburul laptelui, la prânz, umbra puiului, iar seara mă delectam cu amintirea brânzei.

Or, se ştie, colectivitatea e cel mai bun medicament pentru sclifoseală. Zis şi făcut. Am plâns trei zile non-stop, apoi m-am dat pe brazdă. Cântam fals, mă jucam cu păpuşile fetelor, lipeam plastilina pe băncuțe şi mă chinuiam să dorm după- amiaza de-mi ieşea sufletul.

Dar partea cea mai umilitoare a zilei era masa de prânz. Când se apropia ora unu, mă treceau fiorii, de mânuță cu sudorile. La lavoar, spălându-mă pe mâini, sorbeam apă cu nemiluita. Încercam să-mi ud gâtul, să alunece blestematul, scorțosul, monstruosul, nesfârşitul pachețel de-acasă. Revistele de specialitate din acea perioadă stabiliseră că apa dăunează grav sucurilor gastrice. Aşa că apa era interzisă la masă, să nu se subțieze afurisitele de sucuri. Dar, ca un făcut, mie mi se lipea pâinea-n gât. De aia inventasem spălatul pe mâini!

Dar parcă-i poți păcăli pe oamenii mari?

Înainte de prima îmbucătură, se înființa sanitarul cu untura de peşte şi felia de murătură. Stratagema mea se ducea dracului. Încă înainte de a deschide cutiuța de tablă, eram îngrețoşat de moarte. Aşa că rămâneam țintuit (drept pedeapsă) ore întregi, morfolind te miri ce. Când venea mama,

ridicam ochii obidiți spre ea. Eram singur-singurel, eram ultimul din clasă la mâncare, eram ruşinea ei! Nemernică hrană, cum ştiai tu să chinuieşti un copil!

Revizie celestă

Lumea contemporană nu-i normală. Însă bănuiesc că asta e o noutate veche de când lumea.

Pe Dionisie Lupu, la etajul şase, pe acoperiş, Mircea Nedelciu avea o chichineață, fostă cameră a servitorilor, unde îşi înghesuise manuscrisele. Din când în când, urcam şi eu şi beam vin de Fundulea, vinul lui. Când Mircea aducea vin, țuică sau must, era bine de tot. Atunci i-am cunoscut vecinele de acoperiş, femei bătrâne şi năuce. Locuiau la înălțime, dar perspectiva lor asupra vieții era – cum ar spune un celebru personaj – şerpiliană. Într-o seară, cea care stătea în capătul coridorului şi care arbora permanent în fața uşii un lighean soios avea să-mi zdruncine convingerea că săracii cu duhul sunt invulnerabili la mister. A bătut la uşă. M-a ignorat suveran şi l-a fixat pe Mircea cu o privire acuzatoare.

— Domnu' Nedelciu, dumneavoastră le ştiți pe toate...

— Da, doamnă!

— Domnu' Nedelciu, s-a întors lumea cu fundu-n sus. Da sau nu?

— Cred că sigur s-a-ntors, da' ce s-a mai întâmplat?

— Ăştia umblă la soare!

Mircea a tresărit şi mi-a făcut cu ochiul. Poveste veche.

— Acu' nu mai răsare!

Am căscat gura. Femeia a continuat, imperturbabilă:

— Alaltăieri seară, după ce a apus, am mai tricotat puțin şi m-am culcat. Ei, când m-am trezit, apunea din nou. Am stat trează să văz ce şi cum, m-a luat somnu' şi, când m-am trezit azi, ce să vezi, iar apunea! Io cred că e ceva cu soarele!

Nedelciu şi-a luat cea mai serioasă față din lume:

— Păi, doamnă, vara se fac revizii! Vara nu mai răsare, soare e numai la apus. În fiecare an e la fel, revizie de soare! N-o să-mi spuneți că nu ştiați!

Bătrânica l-a privit năucă. Apoi s-a înveselit:

— Ai, ce proastă sunt! Uitasem! Merci, domnu' Nedelciu!

Grupări şi dialoguri sociale

Culoarele au amintiri. Uneori, chiar şi haznalele.

Prin 1994, credeam că nimic nu mă mai poate uimi. Trăisem revoluția, scăpasem cu viață, vorbisem de la balcon, viața mea personală era praf şi pulbere. Tanda pe manda, puteam îmbătrâni în linişte. Văzusem totul.

Totul, dar nu orice. În ceea ce priveşte nebuniile iubirii, meandrele pasiunii mistuitoare, eram, încă, mic copil! Treceam, din când în când, pe la „Grupul de Dialog Social”, pentru că mă credeam buricul pământului şi mai credeam că nimic nu mişcă în România fără mine. Acolo era un studio video, unde dădeam sfaturi prosteşti fără să mă asculte nimeni. Şi, tot pe culoarele elegante, mi-am întâlnit un amor uitat, de care mă despărțisem cu gânduri definitive.

Amorul tocmai ieşise din spital după un avort, cu gânduri mari, fusesem o vită încălțată, mi-a zis-o verde-n față. Dar mie nu-mi mai trebuiau aventuri descreierate, acte consumate în stradă, pe scări, prin cotloane improvizate. Am salutat cu deferență şi prudență. Şi am dat să trec.

Atât mi-a trebuit.

Amorul pierdut a declanşat un potop de vorbe. Greu e până găseşti cuvântul potrivit. Iar ea l-a găsit. Cuvântul era „laşitate”. Furtunos, am ocupat amândoi una dintre cabinele din capătul coridorului. Ne-am proptit de toate extremitățile locşorului. A fost o partidă teribilă. Lumea împingea uşa, ciocănea, vocifera – Sesam nu binevoia să se deschidă.

Am ieşit pe furiş, într-un târziu, când era linişte, linişte. Totul, în jurul nostru, se împăcase cu sine. Fetei îi strălucea în ochi triumful. Mă întorsese încă o dată din drum!

Dar eu m-am mulțumit să zâmbesc dezabuzat. În sala mare era o conferință pe drepturile omului. Mi-a părut, brusc, fascinantă.

Calea dreaptă e mai ocolită

Nu e după cum se pregăteşte, ci după cum se nimereşte.

Eram foarte timid. Baia (dacă ştiți despre ce vorbesc) era martora zidită a frământărilor mele. Mai eram şi băiatul lu' mama, n-aveam cui să-i cer sfatul. Apoi trăgeam uşa după mine. Azi, aşa, mâine-aşa...

Deşi făcusem paşi pe covoraşul din jurul liceului, cu colege de tot soiul, disecând filosofia vieții, deşi sorbeam din priviri mini-postere cu gagici numa-n sutien venite din Occident, deşi deschideam cu nesaț *Răscoala* lui Rebreanu exact la fragmentul cu Petre Petre şi Nadina, îmi intrase o idee nasoală în cap. Pe vremea aia erau la mare preț predestinarea şi destinul. Cică te naşti gata mort. Iar eu încă nu cucerisem pe nimeni!

Dacă eram de „cealaltă parte” şi nu ştiam? Hotărâseră zeii să mă îmbârlig altfel? Mă uitam la Ştefan, bunul meu prieten, şi nu aveam nici o fantezie cu el. Dar eram suficient de deştept să ştiu că realitatea e în altă parte.

Da, nu mă comportam ca toți băieții, nu aveam o prietenă cu „suie-te pe mine” în priviri. Întâlnisem o fată la mare, Ţuşca, iar părinții au hotărât să se cunoască şi copiii mai bine, mai îndeaproape, mai familiar... Mama mi-a aranjat o întâlnire, m-a strecurat într-un costum larg şi m-a trimis.

Dar eu nu voiam o fată durdulie, cu nas cârn. Am hotărât să chiulesc. Căci visam la ceva voluptuos, cu craci şi dezinhibiții, ceva care doar un semn să facă. Aşa că am şters-o-n Cişmigiu, unde am băut o bragă. Apoi am admirat păsărelele. Apoi am aprins o țigară. Să treacă, dracului, timpul!

— Greu, tinere! Ceva necazuri în dragoste? s-a auzit din celălalt capăt al băncii.

Un domn îmi surâdea, înțelegător, cu gura până la urechi.

Ceva din tonul lui, unsuros şi odios, m-a făcut s-o iau la fugă. Clar. Eram din echipa noastră!

Călătoria diletantului

În început îmi e sfârşitul, spune poetul. Dar nu l-am putea amâna un pic?

Când se stingea lumina din senin (ăia erau cei mai insuportabili ani), exista un loc unde te puteai adăposti. Pe întuneric, dar înconjurat de prieteni şi acompaniat de vin sau votcă: Calea Victoriei 115, la Uniunea Scriitorilor. Pe la zece jumătate, însă, doamna Miți începea strângerea cadavrelor. Căscam adânc în noapte, ne chiombeam cu jale în gâtul sticlelor. Era şi mâine o zi, dar despărțirea de prezent era dureroasă.

Urma ocolirea milițienilor. Totul depindea de cantitatea de votcă sau vin extrasă de la restaurant. S-a-ntâmplat într-o vară, când Petre Stoica m-a rugat să-l întovărăşesc câțiva paşi. Am luat-o agale, spre Amzei. Câteva sute

de metri. Petre, însă, era cu chef. S-a oprit în poartă, lângă muza de marmură, şi mi-a ținut o predică despre destinul scriitorului. Apoi am făcut câțiva paşi până la trotuar. S-a oprit din nou şi şi-a repovestit aventura de crescător de iepuri la Bulbucata. Am ajuns la CSP[8]. Străbătuserăm 20 de metri. Trecuseră două ore după ceasul meu, consultat pe furiş.

Petrică s-a enervat. Ierarhia literară era viciat-vicioasă. Am zăbovit la semaforul mort vreo jumătate de oră. Luna ce mai lumina lugubru fantomaticele clădiri. Am auzit ca prin vis despre țărănişti, apoi despre rezistența din munți. Petre a devenit vorbăreț! În sfârşit, librăria Minerva! Pe la trei dimineața, am închis ochii, răpus de metafizică, exact lângă restaurantul Minion, sprijinit de zid. Tocmai debuta expansiunea barbară şi sovietică împotriva Occidentului. Când i-am deschis, un milițian îmi proptea o lanternă în ochi:

— Actele la control!

Petre dispăruse. Ce viteză, domnule!

Ardelenii la ei acasă

Există o operațiune secretă de racolare, exact sub nasul nostru.

Patria mea este Bucureştiul. Iar Parisul este doar o variantă a lui, mai mare. Dar, spre deosebire de Oraşul Luminilor, oraşul meu e miraculos. Cel mai mare sat al României, înconjurat de cele mai urâte blocuri din lume, râvnit de cele mai barbare triburi şi cotropit de cei mai răi câini reuşeşte să schimbe caracterul oamenilor şi să-şi perpetueze seminția. Încă din studenție mi-a fost dat să asist la invazia ardelenilor în Bucureşti. Veneau în valuri şi prima vorbă pe care o schimbau cu noi începea inevitabil cu:

— Am venit să vă radem, regățeni amărâți!

După care urmau reproşurile. Biet oraş: murdar, haotic, necivilizat, neserios. Mai ales neserios. Urma ca ei, ardelenii, să ne învețe să trăim, să ne civilizeze, să aducă civilizația pe ulița noastră. Înghițeam în sec, defectele oraşului nu mă împiedicau să îl iubesc cu disperare.

Treceau anii. Ardelenii mei se căsătoreau cu fete din Câmpia Bărăganului, îşi luau apartament la bloc, intrau în funcții. Deşi disprețul le lumina fanatic orice discuție în contradictoriu, deveneau pe nevăzute apărătorii *stilului* de viață bucureştean. Călătoriile către magica lume de acasă se răreau, accentul se înmuia, iar dulcea lene orientală îi cotropea pas

cu pas. După douăzeci de ani, erau de-ai locului. În inima lor se reclădeau bisericile distruse, se surpau blocurile impersonale, se redecorau casele boiereşti. Acum, când se întâmplă să vorbească vreunui venetic, încep cam aşa: „Noi, bucureştenii...” Şi se aseamănă tuturor occidentalilor care au poposit aici strâmbând din nas şi nu se mai pot despărți de acest oraş de câmpie, haotic, murdar şi inimitabil.

Top 10+

POLIROM

„Dacă doriţi să revedeţi trecutul, într-o nouă prezentare!” – astfel ar putea fi rezumat volumul de povestiri al lui Florin Iaru. Textele pendulează între oraşul cufundat în bezna din anii comunismului şi Capitala (cu majusculă) cuprinsă de fiorul capitalismului (cu minusculă). Fiecare pastilă de rîs lasă în urmă mai mereu un gust amar, anulat însă de următoarea pastilă de rîs. Viaţa literară sau intim urbană, viaţa de şomer sau de gazetar în libertate (şi cu carte de muncă) oferă cele mai neprevăzute şi mai inedite momente, surprinse în *Fraier de Bucureşti* cu o extraordinară măiestrie narativă şi umor debordant. O carte care, odată deschisă, poate da dependenţă.

„Pentru Iaru, oraşul începe pe vremea Pobedelor, automobilele ruseşti pentru ştabii vremii, şi vine de curge pînă azi. Din poveştile astea a scos o carte cu care, nu spun vorbă mare, a dat lovitura. Nu-ţi vine să te desparţi de ea şi, cînd vezi că se apropie de sfîrşit, o mai laşi, fiindcă nu vrei să se termine.”

Cristian Teodorescu

Foto copertă: © by bixentro

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-46-5368-3

FRAIER DE BUCURESTI (TOP 10 +)

.EI/<UM>

www.poliror

Carte publicată şi în edi

{1} De fapt, cei douăzeci de ani din poveste au devenit, acum, douăzeci şi şapte.

{2} De la Victor Ciorbea.

{3} Andrei Frumuşanu şi Aurica Crăiniceanu au murit în septembrie 1991, în cursul mineriadei încheiate cu debarcarea Guvernului Petre Roman.

{4} Înainte de ’89, sâmbătă era liberă doar o dată pe lună.

{5} Revistă făcută împreună cu Cezar Ion, Gabi Rusu şi, pe la începuturi, Gabi Leahu.

{6} Între timp, Dan Goanţă a murit şi nimeni, vai, nu-i poate egala geniul de povestitor.

{7} Pseudonimul lui Gabriel Târnăcop. Între timp, a murit şi Târnăcop. Slavă Domnului, căcat a mâncat toată viaţa şi bine i-a mers. Uite că se bucură şi după moarte de toate onorurile: cărţi omagiale, monografii, discipoli. Un exemplu numai bun de urmat!

{8} Consiliul de Stat al Planificării.

Table of Contents